

URZĄD MIEJSKI KOŚCIANA

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Przemysłowych Miasta Kościana na lata 2010 – 2015

Michał Witkowski
2010-02-10

Spis treści

Wstęp.....	4
Rozdział 1. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście.....	6
1.1. Sfera zagospodarowania przestrzennego.....	6
1.1.1. Struktura funkcjonalno przestrzenna.....	6
1.1.2.1. Dokumenty planistyczne	11
1.1.2.2. Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego	12
1.1.3 Struktura komunikacyjna.....	14
1.1.4. Infrastruktura techniczna	16
1.1.5. Struktura użytkowania ziemi oraz struktura własnościowa gruntów	17
1.1.6. Obiekty zabytkowe i strefy ochrony konserwatorskiej	18
1.1.7. System oraz uwarunkowania przyrodnicze Kościana	22
1.1.8. Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta	24
1.1.9. Analiza zasobów rekreacyjno – turystycznych i możliwość rozwoju turystyki.....	24
1.2. Strefa gospodarcza.....	27
1.2.1. Przemiany w gospodarce miasta	27
1.2.2. Najwięksi pracodawcy.....	27
1.2.3. Struktura działalności gospodarczej	28
1.2.4. Identyfikacja problemów w sferze gospodarki oraz opis działań, które przyczynią się do ich rozwiązania bądź ograniczenia	29
1.2.5. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.....	29
1.3. Sfera społeczna	31
1.3.1. Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców miasta	31
Ludność	31
Bezrobocie	34
Pomoc społeczna	35
Bezpieczeństwo	38
1.3.2 Charakterystyka oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach PROMP – u.....	38
1.3.3. Dostęp do infrastruktury społecznej.....	39
1.3.3.1. Szkolnictwo	39
1.3.3.2. Biblioteki i instytucje kultury	42
1.3.3.3. Placówki medyczne i obiekty sportowe	43
1.3.4. Działalność organizacji pozarządowych	44
1.3.5. Identyfikacja problemów zlokalizowanych w sferze społecznej	46
1.4. Analiza wyników ankiet.....	46
Rozdział 2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów na poziomie lokalnym i regionalnym	52
2.1. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.....	52
2.2. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Wielkopolskiego	53
2.3. Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Wielkopolskim	54
2.4. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013	54
2.5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013	55
2.6. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kościańskiego.....	56
2.7. Wizja strategiczna dla Miasta Kościana.....	56
2.8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościana na lata 2007 – 2015	57
2.9. Dokumenty planistyczne	57
2.10. Podsumowanie.....	58

Rozdział 3. Założenia Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych dla miasta Kościana	60
3.1. Okres realizacji Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych dla miasta Kościana	60
3.2. Cele Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana	60
3.2. Kryteria wyboru obszarów rewitalizowanych w ramach PROMP miasta Kościana	61
3.3. Delimitacja obszarów wymagających wsparcia	62
3.3.1 Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej (W1)	63
3.3.2 Poziom ubóstwa i wykluczenia (W2)	66
3.3.3 Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego (W3)	68
3.3.4 Poziom liczby osób w wieku poprodukcyjnym (W4)	70
3.3.5 Poziom przestępczości i wykroczeń (W5)	72
3.3.6 Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków (W6)	74
3.3.7 Poziom obciążenia ekonomicznego (W7)	76
3.3.8 Analiza wyników ankiet (W8)	78
3.3.9 Podsumowanie analizy wyłaniającej obszary wymagające wsparcia	80
3.4. Podział PROMP dla miasta Kościana na projekty i zadania oraz opis poszczególnych obszarów rewitalizacji	84
Śródmieście	84
Wieża ciśnień	92
Dworcowa – Bernardyńska	96
Park Miejski	103
3.5. Oczekiwane wskaźniki osiągnięcia efektów PROMP dla miasta Kościana	107
3.6. Projekty kluczowe	109
Rozdział 4. Plan finansowania inwestycji wpisanych do Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana na lata 2010 – 2015	119
4.1. JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)	119
4.2. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny – Priorytet IV rewitalizacja obszarów problemowych	120
4.3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki	120
Rozdział 5. System wdrażania oraz sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Programu	122
5.1. Instytucja zarządzająca Programem Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana	122
5.2. Instytucja wdrażająca Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana	123
5.3. System monitorowania	123
5.4. Sposoby oceny PROMP-u oraz jego aktualizacji	123
5.5. Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji	124
Załączniki do Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych Miasta Kościana na lata 2010 – 2015	127
Zał. nr 1 Kwestionariusz ankiety	128
Zał. nr 2 Stwierdzenie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana na lata 2010 – 2015	132

Wstęp

Współczesne miasta stanowią skomplikowaną strukturę, złożoną ze wzajemnie ze sobą powiązanych części o rozmaitych funkcjach. Gdy wszystkie tereny dobrze pełnią swe funkcje, miasto działa sprawnie i rozwija się prawidłowo. Kiedy jednak, którykolwiek z nich pod wpływem rozmaitych negatywnych czynników degraduje się, doprowadza to do zachwiania spójności systemu miejskiego. Jak pokazują doświadczenia z innych krajów Unii Europejskiej, rewitalizacja poprzez swoją kompleksowość to skuteczne lekarstwo na problemy zdegradowanych terenów miejskich.

Prawie w każdym mieście występują obszary dysfunkcyjne, które zaburzają ład przestrzenny i stanowią poważne wyzwanie dla władz samorządowych. W celu przeciwdziałania degradacji społeczno – ekonomicznej miast podejmowane powinny być działania mające służyć przywróceniu terenom zdegradowanym utraconych funkcji lub nadania nowych – współgrających z całą strukturą miejską. Problem obszarów trudnych, występuje również w Kościanie. Celem niniejszego Programu Rewitalizacji jest wyprowadzenie tych terenów z sytuacji kryzysowej poprzez podjęcie zintegrowanych i długofalowych działań w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej, przy zaangażowaniu samorządu terytorialnego, partnerów społecznych, przedsiębiorców oraz pozostałych mieszkańców miasta.

Zgodnie z definicją, wskazaną w wytycznych w zakresie zasad opracowania programów umożliwiających ubieganie się o wsparcie w ramach inicjatywy JESSICA oraz Działania 4.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013, rewitalizacja jest to proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych, mający na celu wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i prowadzący do rozwoju, w tym do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. W jego skład wchodzi działania społeczne, kulturalne i gospodarcze aktywizujące lokalną społeczność oraz infrastrukturalne i przestrzenne, tj.: rewaloryzacja, modernizacja, renowacja, konserwacja, adaptacja.

Podstawą przygotowania poniższego Programu jest uchwała nr XXXII/383/05 Rady Miejskiej Kościana z dnia 31 maja 2005 r. w sprawie przystąpienia do opracowywania programu rewitalizacji obszarów miejskich i przemysłowych miasta Kościana.

Przed przystąpieniem do sporządzenia Programu zebrano wszelkie dostępne dane statystyczne, przeprowadzono badania ankietowe oraz dokonano szczegółowych wizji terenowych i inwentaryzacji potencjalnych terenów, które mogłyby zostać w nim ujęte. Opracowanie programu zostało również poprzedzone szerokimi konsultacjami społecznymi

z zainteresowanymi rewitalizacją podmiotami gospodarczymi oraz z mieszkańcami Kościana. Wykorzystano dane pochodzące od inwestorów a także dane z Urzędu Miasta Kościana, Urzędu Stanu Cywilnego, Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowej Komendy Policji w Kościanie, Straży Miejskiej, Powiatowego Urzędu Pracy w Kościanie, Starostwa Powiatowego w Kościanie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz dane zawarte w dokumentach strategicznych Województwa Wielkopolskiego. Tereny objęte niniejszym programem zostały wyznaczone po krytycznej analizie zebranych materiałów oraz na podstawie wskazań w kwestionariuszach ankietowych. Było to niezwykle ważne źródło informacji, ponieważ uzyskanie danych statystycznych i źródłowych dla obszarów mniejszych niż miasto jest często trudne lub obciążone błędem. Informacje z badań ankietowych przybliżyły problemy wybranych terenów, gdyż to mieszkańcy miasta potrafią o nich najwięcej powiedzieć, stykając się z problemami swoich osiedli na co dzień. Z powodu niewielkiej liczby danych ilościowych o wskazanych do rewitalizacji terenach wykorzystano opis jakościowy wsparty danymi statystycznymi i wynikami badań. Proponowany zakres działań na obszarach problemowych był konsultowany z inwestorami mogącymi się ubiegać o środki z inicjatywy JESSICA i z WRPO na lata 2007 – 2013 w zakresie Priorytetu 4.2. „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojсковych” oraz z mieszkańcami Kościana.

Rozdział 1. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

1.1. Sfera zagospodarowania przestrzennego

1.1.1. Struktura funkcjonalno przestrzenna

Kościan jest niewielką, liczącą 879 ha powierzchni gminą miejską, pełniącą funkcje siedziby władz gminy miejskiej, wiejskiej i powiatu. Miasto otaczają ze wszystkich stron tereny gminy wiejskiej, co wpływa na brak możliwości wykorzystania nowych wolnych terenów i związanych z tym możliwości rozwoju. Jest to istotna przesłanka, by efektywniej wykorzystywać potencjał terenów wewnątrzmijskich, zwłaszcza poprzemysłowych.

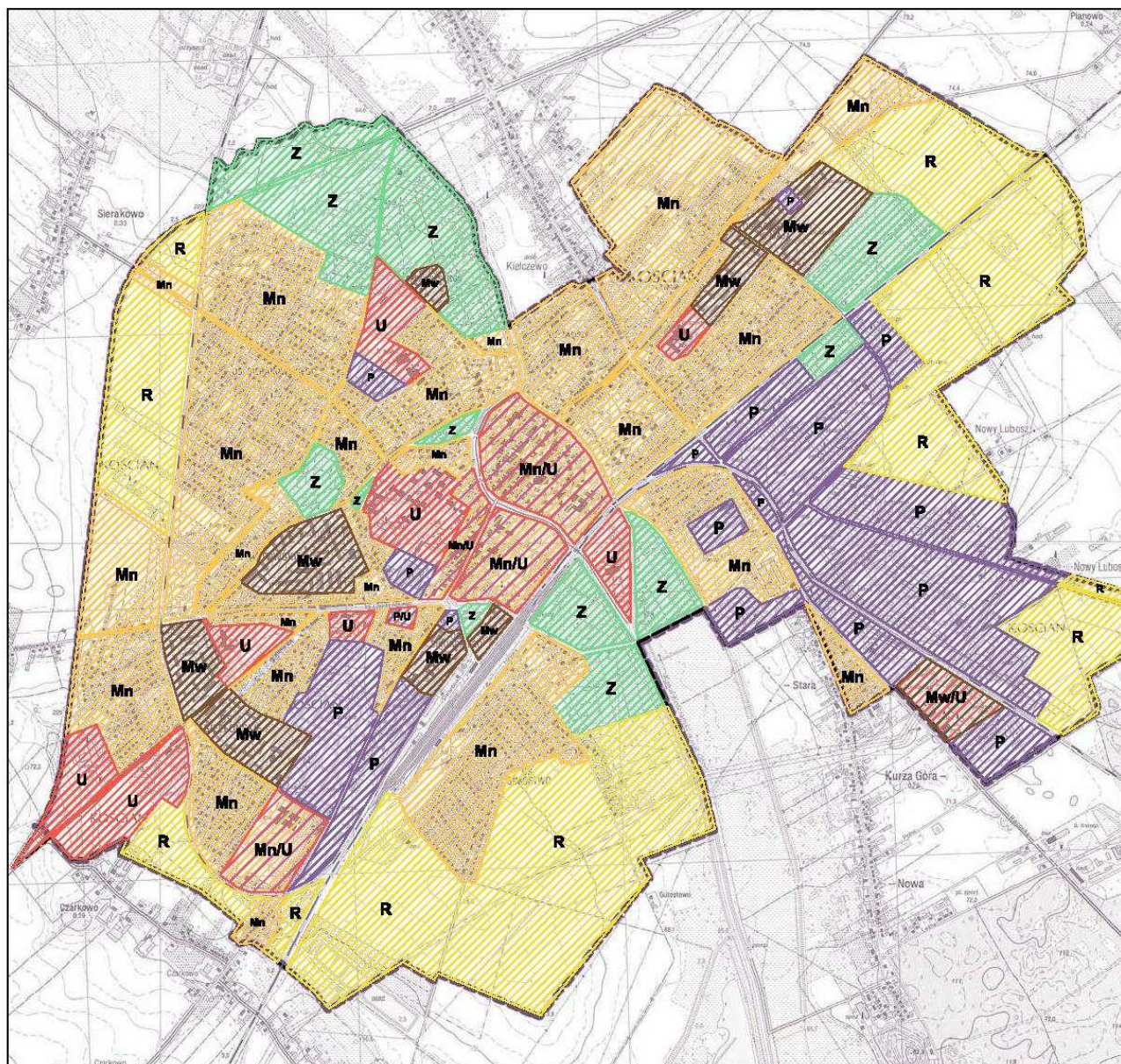
Ryc. nr 1 Położenie miasta Kościana.

Źródło: Mapy Google

Kościan w swych granicach administracyjnych przypomina kształtem elipsę w układzie równoleżnikowym o wyraźnym zwężeniu w centralnej części. Miejscowość przecina w układzie południkowym kanał Obry będący kręgosłupem miasta.

Ryc. 2 Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta Kościana

Mn - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	U - tereny zabudowy usługowej
Mw - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	R - tereny rolnicze
Z - tereny zieleni	P - tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów

Jego przebieg dzieli miasto na dwie wielkościowo zbliżone do siebie części, z których zachodnia jest intensywniej zabudowana. Z południowego zachodu na północny wschód przebiega linia kolejowa, która dzieli Kościan na część północną o charakterze mieszkaniowo – usługowym oraz południową o znacznym udziale terenów przemysłowych i poprzemysłowych.

Miasto ze względu na swoją powierzchnię nie zostało podzielone na mniejsze jednostki odrębne administracyjnie. Funkcję pomocniczą dla władz samorządowych pełnią rady 9 osiedli i na takim podziale miasta dokonano analizy struktury funkcjonalno – przestrzennej.

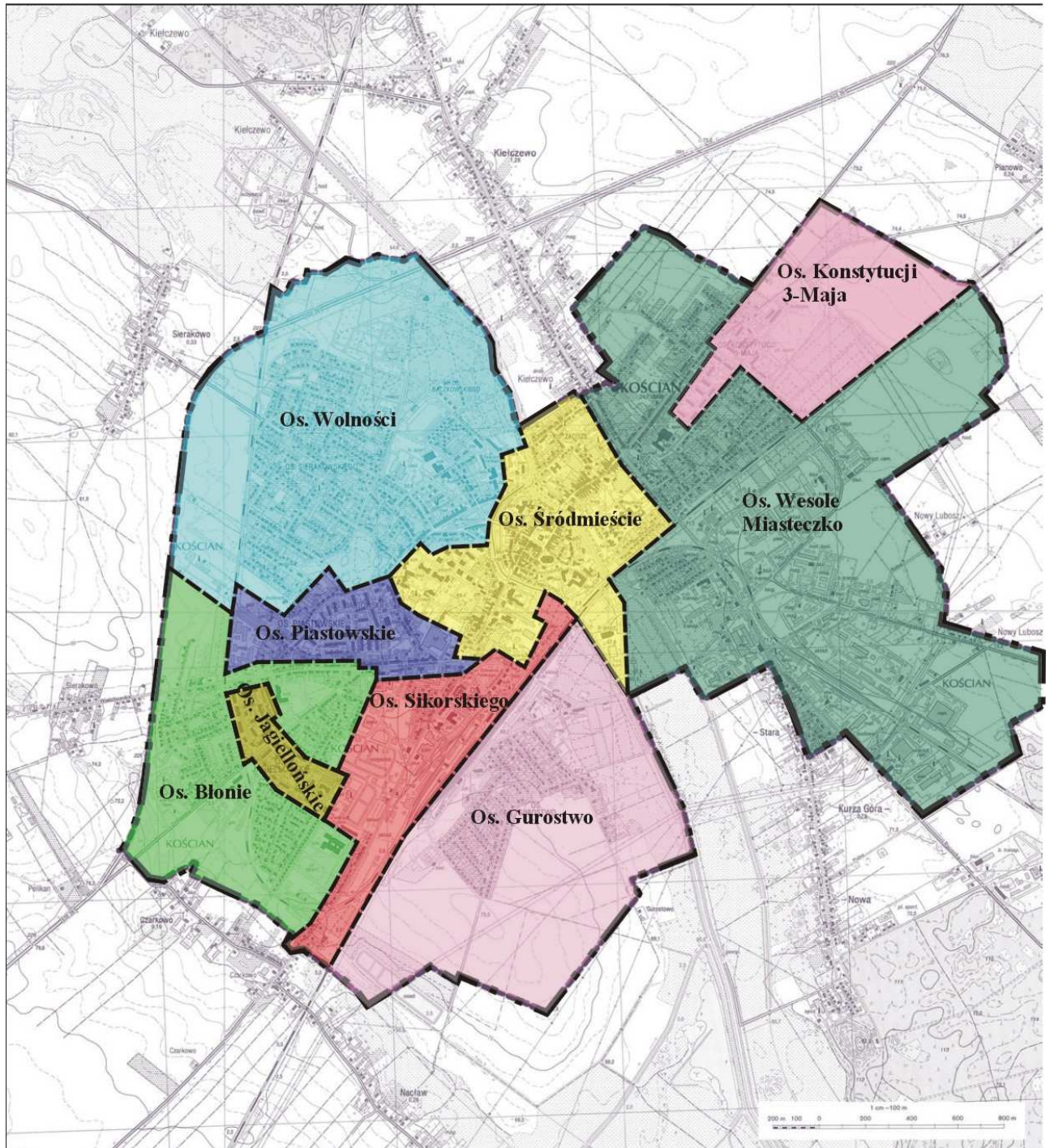
Trzy spośród dzielnic to skupiska zabudowy wielorodzinnej o jednolitej strukturze i fizjonomii – os. Piastowskie, os. Jagiellońskie i os. Konstytucji 3 Maja, gdzie funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej towarzyszą drobne usługi i nieliczna zabudowa jednorodzinna. Osiedle Piastowskie jest z nich najstarsze, co wpływa na jego najkorzystniejsze położenie względem centrum. Osiedle Jagiellońskie leży na zachodzie, w kierunku wylotu z miasta na Leszno. Najmłodsze z osiedli to os. Konstytucji 3 Maja, które leży po przeciwnej stronie miasta przy wylocie na Poznań. Wyróżnia się tam niewielki obszar działalności przemysłowej (wodociągi miejskie) wokół zabytkowej wieży ciśnień.

Pozostałe osiedla nie są już tak jednorodne pod względem funkcji i fizjonomii. Centralną częścią miasta jest osiedle Śródmieście, w którym można wyróżnić kilka wyraźnie wyodrębnionych obszarów o zróżnicowanych funkcjach. Historyczna część miasta, znajdująca się pomiędzy ramionami Obry a torami PKP stanowi ściśle centrum, gdzie funkcja mieszkaniowa przeplata się z administracyjno – usługową. Na północy, za torami PKP występują tereny rekreacyjno – sportowe (obiekty na „Łazienkach”) oraz ogródki działkowe. Teren Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego jest ściśle wyodrębniony przestrzennie i stanowi jednocześnie enklawę zieleni w tej części miasta. Można przyjąć, że dzięki pełnej dostępności dla mieszkańców, pełni również funkcję rekreacyjną. Na obszarze wzdłuż Al. Kościuszki aż do terenów kolejowych dominują usługi, w tym handel wielkopowierzchniowy, oświata i administracja. Pozostałą część Śródmieścia przecina ul. Piłsudskiego i występujące tam tereny usługowo – mieszkaniowe.

Największy obszar miasta zajmuje osiedle Wesołe Miasteczko znajdujące się we wschodniej części miasta. Wchodzące w skład Wesołego Miasteczka – os. Wiatraki, os. Nad Łąkami, ul. Długa i obszar położony w okolicy ul. Szkolnej i ul. Żwirki i Wigury, pełnią funkcję mieszkaniową. Przy ul. Składowej i ul. Północnej znajdują się ogródki działkowe wyróżniające się z otoczenia przemysłowo – mieszkaniowego. Na północno – wschodnim

krańcu miasta znajdują się tereny użytkowane rolniczo. Pozostałe obszary dzielnicy stanowią tereny przemysłowe i poprzemysłowe.

Ryc. nr 3 Podział Kościana na osiedla.

Źródło: opracowanie własne.

Osiedle Gurostwo położone jest w południowej części miasta i dzieli się na trzy wyraźnie wyodrębnione obszary o zróżnicowanych funkcjach. Teren w obrębie ulic:

Łąkowej, Bocznej, Granicznej i Jesionowej to osiedle domków jednorodzinnych. Na wschód od zabudowy jednorodzinnej zlokalizowane są tereny wypoczynkowo – rekreacyjne. Pozostały obszar do granicy miasta to tereny otwarte użytkowane rolniczo.

Osiedle Błonie składa się z dwóch części przedzielonych osiedlem Jagiellońskim. Północno-wschodnia część dzieli się na dwa obszary – usługowy i mieszkaniowy. W części południowo-zachodniej występują trzy tereny mieszkaniowe o niskiej intensywności zabudowy. Są to tereny przy: ul. Balcera i ul. Wojciechowskiego, „Stare Błonie” – ul. Żeromskiego i ulice przyległe oraz „Nowe Błonie” – okolice ul. Armii Krajowej. Na zachodnim krańcu miasta po obu stronach ul. Śmigielskiej zlokalizowane są wielkopowierzchniowe obiekty handlowe.

Jedną z największych dzielnic miasta jest osiedle Wolności położone w północno – zachodniej części Kościana. Pełni ono głównie funkcję mieszkaniową (zabudowa jednorodzinna). Osiedle można podzielić na trzy duże obszary zabudowy – pierwszy od ul. Winowicza do ul. Maya, drugi od torów PKP do obwodnicy miasta i trzeci ciągnący się od Śródmieścia po ciąg drogowy ul. Skłodowskiej – Al. Koszewskiego. Do tego należy uwzględnić jeszcze jeden niewielki, ale wyodrębniony teren mieszkaniowy przy ul. Bączkowskiego. Na obszarze osiedla wyróżniają się: trzy tereny o funkcji usługowej, rozmieszczone na zewnątrz dzielnicy oraz teren przemysłowy po starej rzeźni przy ul. Sienkiewicza. Osiedle Wolności, obejmuje również duże tereny zielone, będące miejscem rekreacji dla mieszkańców całego miasta. Na południu znajduje się rodzinny ogród działkowy, natomiast na północy występuje zwarty teren zalesiony – Park im. Kajetana Morawskiego. Tuż obok znajdują się otwarte tereny trzech cmentarzy. Od Parku wzdłuż kanału Obry biegnie tzw. Bulwar Kościański stanowiący ciąg spacerowy, który prowadzi aż do ul. Łąkowej. Przebiega on przez osiedle Wolności od obwodnicy miasta, przez całe Śródmieście, aż do ul. Łąkowej (granicy miasta) i stanowi liniowy obszar rekreacyjny.

Ostatnim z opisywanych osiedli Kościana jest znajdujące się w południowo-zachodniej części miasta – osiedle Sikorskiego. Fizjonomia tej dzielnicy jest związana z historią przemysłową miasta i zdeterminowana działalnością nieistniejących już zakładów produkcyjnych - cukrowni oraz wytwórni wyrobów tytoniowych. Teren po byłej cukrowni jest podzielony na obszar przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną oraz teren aktywizacji gospodarczej. Obecnie są one nieużytkami. Przy byłej cukrowni występuje obszar zabudowy wielorodzinnej (mieszkania pracownicze dla byłej cukrowni). Wzdłuż ul. Naclawskiej wyróżniamy jeszcze niewielki teren zabudowy jednorodzinnej, a przy ul. Surzyńskiego wyraźnie zarysowują się przemysłowe tereny magazynów i składów po

wytwórni papierosów. W tej części miasta znajdują się również dworce PKP i PKS. Na styku os. Sikorskiego i os. Błonie funkcjonuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, gdzie mieszkańcy mogą skorzystać z krytego basenu, a w sezonie zimowym z lodowiska.

1.1.2.1. Dokumenty planistyczne

Najważniejszymi narzędziami kształtowania polityki przestrzennej gminy jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiące akt kierownictwa wewnętrznego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, mające rangę aktów prawa miejscowego. Studium obejmuje analizę uwarunkowań oraz wyznacza kierunek polityki przestrzennej gminy, będąc opracowaniem, na którym opierają się prace w zakresie planowania przestrzennego gminy. Obecnie w Gminie Miejskiej Kościan trwają prace nad zmianami studium, zmierzające do aktualizacji i zapewnienia zgodności opracowywanych planów miejscowych z ustaleniami studium oraz wprowadzenia zapisów uwzględniających rewitalizację w kierunkach rozwoju miasta. Dotychczasowe zapisy studium wskazują na potrzebę ochrony i wzmocnienia funkcji śródmieścia a także przekształceń terenów przemysłowych, nie nazywając tego jednak rewitalizacją. Zrównoważony rozwój miasta wymaga, by wszystkie dokumenty strategiczne były ze sobą wzajemnie powiązane. Zdefiniowanie rewitalizacji i wskazanie związanych z tym pojęciem zadań oraz rozszerzenie obszaru wymagającego przekształceń powinno zostać w opracowywanym studium określone, by dokument był komplementarny z Programem Rewitalizacji.

Plany miejscowe są gwarantem zapewnienia ładu przestrzennego oraz w znaczący sposób ułatwiają i przyspieszają procesy inwestycyjne na objętych przez nie terenach. W tej chwili w granicach administracyjnych Kościana, które obejmują 879 ha obowiązuje 36 planów miejscowych, uchwalonych po 01.01.1996 roku, obejmujących 153,10 ha, co stanowi 17,44% powierzchni miasta. Spora część z uchwalonych planów została opracowana dla terenów niezabudowanych znajdujących się na obrzeżach miasta, które stanowiły dobrą lokalizację dla działalności gospodarczej oraz budownictwa jednorodzinne. Plany znajdujące się w centrum przeznaczają teren głównie na usługi i mieszkalnictwo o różnej intensywności. Ze względu na specyfikę miasta i otoczenie ze wszystkich stron przez tereny Gminy Wiejskiej Kościan, wyczerpała się możliwość planowania na obszarach niezainwestowanych i należy zwrócić się ku zabudowanym obszarom w centrum miasta z zachowaniem historycznego układu urbanistycznego oraz terenom przemysłowym ze sporymi rezerwami gruntów, które mogą zostać przeznaczone na inne cele.

Miasto prowadzi prace nad nowymi planami miejscowymi. Od 2007 roku Rada Miejska Kościana przyjęła 7 planów o łącznej powierzchni 59,41 ha, co stanowi prawie 40% wszystkich obszarów objętych planami i 6,77% powierzchni Kościana. Obecnie jest prowadzona procedura planistyczna na 5 obszarach o łącznej powierzchni 51,23 ha, co stanowi kolejne 5,83 % miasta. Zakończenie prac planistycznych jest przewidziane na drugi kwartał 2010 roku. W perspektywie kilku najbliższych lat władze miasta zamierzają wywołać kolejne 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o powierzchni 158,9 ha, czyli większej niż posiadają wszystkie obecnie obowiązujące plany.

1.1.2.2. Identyfikacja problemów w sferze zagospodarowania przestrzennego

Zwarta zabudowa miasta i porównywalna z miastami Górnego Śląska wysoka gęstość zaludnienia wynosząca 2732 os/km² dobitnie, pokazują jak cenna jest każda powierzchnia terenu w Kościanie. Jest to tym bardziej ważne, gdyż jak wspomniano wcześniej, niezainwestowane tereny wokół miasta są ograniczone, a zmiana granic administracyjnych na niekorzyść gminy wiejskiej nie jest rozważana. Istotne jest więc, aby przestrzeń miasta stanowiła harmonijną całość. Niestety jak w każdym mieście, również w Kościanie występują obszary dysfunkcyjne, niekorzystnie oddziałujące na inne obszary miasta.

Jednym z głównych problemów na polu zagospodarowania przestrzennego są tereny poprzemysłowe. Nieistniejące już zakłady przemysłowe zaczynały swą działalność ponad sto lat temu, kiedy powierzchnia zabudowy mieszkaniowej była znacznie mniejsza a lokalizacja przemysłu względem nich peryferyjna. Wraz z dynamicznym rozwojem przestrzennym po 1945, nowa zabudowa zaczęła wyrastać wokół zakładów przemysłowych tj. wytwórni papierosów, cukrowni, gorzelni, rzeźni czy też miejskich wodociągów. Przemiany ustrojowe po 1989 r. zintensyfikowały ten niekorzystny proces, w efekcie czego, zabudowa mieszkaniowa otoczyła tereny przemysłowe. Realia gospodarki wolnorynkowej, doprowadziły ponadto do upadku znacznej części zakładów przemysłowych, a tereny które zajmowały, do degradacji. Problem jest szczególnie widoczny na południowy-zachód od centrum miasta w okolicach, ul. Surzyńskiego, Dworcowej i Naclawskiej, gdzie na małej przestrzeni znajduje się nagromadzenie terenów poprzemysłowych. Pierwszy z nich to zespół terenów i obiektów po byłej wytwórni papierosów. Składa się on z części produkcyjnej, częściowo zagospodarowanej już w inny sposób oraz placów składowych i budynków magazynowych po przeciwnej stronie ulicy. Są to tereny położone przy jednej z głównych arterii Kościana, wprowadzającej ruch do miasta od strony Leszna, który bardzo kontrastuje

z jednolitą architekturą ul. Surzyńskiego. Tuż obok znajdują się zabudowania po byłej drukarni, która jest położona przy rondzie Solidarności i ul. Dworcowej. Jest to skrzyżowanie ważnych miejskich arterii komunikacyjnych, prowadzących ruch z centrum na dworzec PKP i PKS oraz w kierunku obwodnicy miasta. Na ul. Naclawskiej znajdują się tereny i zabytkowe zabudowania po byłej cukrowni. Pozostałe budynki oraz urządzenia poprodukcyjne zostały wyburzone, co spowodowało, że miejsce to stanowi potężny wyłom w tkance miejskiej spotęgowany sąsiedztwem gruntów kolejowych. Na południowo – wschodnim skraju miasta, w dzielnicy typowo przemysłowej niekorzystnie wyróżnia się teren po upadłej spółdzielni inwalidów. Niewykorzystywany teren załamuje ciągłość funkcjonalno – przestrzenną dzielnicy przemysłowej. W północnej części miasta do terenów poprzemysłowych, które wymagają podjęcia działań zaliczana jest też wieża ciśnień, która znajduje się tuż przy os. Konstytucji 3 Maja. Jest to enklawa terenów poprzemysłowych wśród zabudowy wielorodzinnej i jako obszar nieużytkowany niszczeje. Sama wieża – budynek wpisany do rejestru zabytków – widoczny z obwodnicy miasta, jest punktem charakterystycznym, rozpoznawalnym, ale jej obecny stan nie odpowiada wartości historyczno – architektonicznej, jaką reprezentuje.

Szczególnej uwagi wymaga dworzec PKP, PKS oraz otoczenie. Jest to teren niezwykle istotny w strukturze funkcjonalno – przestrzennej miasta, a zarazem jeden z najbardziej zaniedbanych obszarów. Codziennie z usług przewoźników korzystają tysiące osób dojeżdżających do pracy i szkoły. W okolicy dworca w godzinach porannych oraz popołudniowych występuje duży przepływ osób. Ze względu na niskie zaludnienie okolicy teren wieczorem pustoszeje, staje się miejscem odludnym i niebezpiecznym. Działki przyległe stanowią własność PKP S.A., są więc terenami wewnętrznymi, co utrudnia ingerencję w strukturę przestrzenną tego terenu. Kolejnym problemem obszaru są rozwiązania komunikacyjne, wynikające z braku parkingów buforowych. Budynek dworca kolejowego, który powinien stanowić wizytówkę miasta, wymaga gruntownej modernizacji i rozbudowy funkcji.

Do terenów wymagających podjęcia działań w sferze przestrzennej, należy także obszar centrum miasta – historycznie jego najstarsza część, obejmująca najwięcej obiektów zabytkowych. Ochrona prawna zabytków wymaga konieczności zastosowania niestandardowych materiałów przy remontach, co wpływa na podniesienie kosztów związanych z ich modernizacją i ma bezpośrednie przełożenie na koszty ich utrzymania. Mamy do czynienia z widoczną degradacją zabudowy oraz terenów zielonych wzdłuż Obry.

Przepustowość komunikacyjna centrum jest niska, ze względu na wąskie uliczki zabytkowego założenia urbanistycznego.

1.1.3 Struktura komunikacyjna

Zgodnie z podziałem administracyjnym w zależności od jednostki zarządzającej, drogi dzielą się na: krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Bezpośrednią obsługę miasta pełni układ ulic z rozróżnieniem na ulice powiatowe i gminne.

W skład ulic powiatowych wchodzi ulice:

Bączkowskiego, Bernardyńska, Broniewskiego, Chłapowskiego, Dworcowa, 14 Dywizji Piechoty Wielkopolskiej, Kilińskiego, Konopnickiej, Kosynierów, Koszewskiego, Kościelna, Kościuszki, Kurpińskiego, Łąkowa, Marcinkowskiego, Mickiewicza, Młyńska, Naclawska, Nadobrzańska, pl. Paderewskiego, Piaskowa, Poznańska, Północna, Przemysłowa, plac Żołnierza Polskiego, Piłsudskiego, Rynek, Składowa, Sierakowskiego, Surzyńskiego, Szczepanowskiego, Szkolna, Szpitalna, Śmigielska, Strzelecka, Wrocławska, Wielichowska, pl. Wolności, Wyszyńskiego, Wyzwolenia. Wszystkie z nich posiadają nawierzchnię utwardzoną. Są to ważniejsze szlaki komunikacyjne obsługujące ruch tranzytowy przez miasto.

Zupełnie inaczej wygląda sytuacja z ulicami gminnymi, których jest 120, z czego 78 posiada nawierzchnie utwardzone (asfaltowe i wyłożone kostką betonową). Są to ulice: Armii Krajowej, Berwińskiego, Boczna, Brzozowa, Bukowa, Chociszewskiego, Cienista, Ciszaka, Curie-Skłodowskiej, Czajki, Czempińska (część), Dąbrowskiego, Działkowa, Fabryczna, Garbarska, Górna, Graniczna, Grątkowskiej, Gwardii Ludowej, Jasna, Jesionowa, Kasprowicza, Kazmierczaka, Kątna, Kołłątaja, Korczaka, Krańcowa, Krasickiego, Kręta, Skwer Krimpen, Kruszewskiego, Kwiatowa, Malinowa, Masztalerza, Miodowa, Maya, Moniuszki, Mostowa, Narutowicza, Plac Niezłomnych, Okrężna, Ogrodowa, 2-go Października, Piastowska, Polna, Poprzeczna, Powstańców Wielkopolskich, Półwiejska, Prosta, Reja, Rezerwy Skautowej, Richtera, Różana, Rzemieślnicza, Sądowa, Sienkiewicza (część), Słoneczna, Słowackiego, Szewska, 27-go Stycznia, Św. Ducha, Św. Jana, Targowa, Torowa, Traugutta, Uczniowska (część), Wały Żegockiego, Wodna, Wyspiańskiego, Zacisze, Zawadzkiego, Zielona, Żeromskiego, Żwirki i Wigury. Wymienione drogi służą głównie obsłudze mieszkańców oraz dojazdom do posesji i nie stanowią głównych ciągów komunikacyjnych miasta. Pozostałe 42 ulice gminne mają nawierzchnię nieutwardzoną. W 2010 r. zaplanowano przebudowę ulic: Reymonta, Wschodniej, Niemcewicz, Kopernika,

Klonowej i Pszennej. Własność gminy stanowią również drogi wewnętrzne, nie będące drogami publicznymi. Istotną rolę zarówno dla ruchu wewnątrzmiastowego, jak i tranzytowego ma droga wojewódzka nr 308 relacji Grodzisk Wielkopolski – Gostyń, która w obrębie miasta składa się z ul. Grodziskiej i Gostyńskiej.

Kościąn ma zapewnione połączenie z regionem i krajem poprzez drogę krajową nr 5 relacji Wrocław – Poznań, której fragment stanowi obwodnica miasta. Ruch z obwodnicy jest prowadzony do wewnątrz miasta przez ulice: Śmigielską, Wielichowską, Sierakowskiego, Grodziską i Poznańską. Duże znaczenie w komunikacji lokalnej i regionalnej ma przebiegająca przez miasto linia kolejowa E59, łącząca Wrocław z Poznaniem.

Największe natężenie ruchu odbywa się poprzez podstawowy układ komunikacyjny miasta, który prowadzi zarówno ruch tranzytowy, docelowy jak i wewnętrzny:

- ciąg ulic: Gostyńska – Grodziska – stanowiący fragment drogi wojewódzkiej Nr 308 relacji Grodzisk Wielkopolski – Gostyń,
- ciąg ulic: Śmigielka – Ks. Surzyńskiego – Al. Kościuszki – Prymasa Stefana Wyszyńskiego – Kościelna – Rynek – Szczepanowskiego – Piłsudskiego – Poznańska,
- ciąg ulic: Piłsudskiego – Rzemieślnicza – Targowa – Strzelecka – Kilińskiego – Piaskowa – Broniewskiego – Śmigielka,
- ciąg ulic: Północna – Gostyńska – Łąkowa – Młyńska – Ks. Surzyńskiego – Śmigielka, - ul. Chłapowskiego – prowadzi ruch na teren gminy wiejskiej,
- ul. Naclawska – prowadzi ruch na teren gminy wiejskiej i tereny wypoczynkowe nad jeziorem Wonieść,
- ul. Wielichowska i ul. Sierakowskiego – prowadzi ruch ku obwodnicy i dalej na teren gminy wiejskiej.

Od 2008r. została usprawniona obsługa strefy płatnego parkowania zarówno na drogach gminnych jak i powiatowych, co doprowadziło do większej rotacji samochodów parkujących w obszarze zatłoczonego, historycznego centrum miasta. Alternatywą dla parkowania płatnego są parkingi przy centrach usługowych na Al. Kościuszki, pełniące rolę bufora. Brakuje jednak podobnych parkingów od strony ul. Piłsudskiego. Problem miejsc parkingowych i garaży występuje także przy wielorodzinnych osiedlach mieszkaniowych (os. Piastowskie i os. Sikorskiego) oraz przy dworcu PKP.

1.1.4. Infrastruktura techniczna

Miasto posiada zorganizowany system zbiorowego zaopatrzenia w wodę, oparty na zasobach wód podziemnych. Sieć wodociągowa, która jest w całości własnością gminy miejskiej, zaopatrywana jest w wodę głównie z ujęcia położonego poza granicami administracyjnymi miasta ujęcie – Kurzagóra oraz ujęcia na terenie miasta tj.: Łazienki. Dystrybucja wody realizowana jest za pośrednictwem stacji uzdatniania wody Jesionowa, zlokalizowanej w południowo – zachodniej części miasta. Wodociągiem komunalnym miasta Kościana zarządza Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji. Generalizując, stan zaopatrzenia miasta w wodę nie budzi zastrzeżeń i z tego punktu widzenia nie zarysowują się ograniczenia rzutuujące na możliwości rozwojowe miasta. Dane GUS (2007 r.):

Tab. nr 1 Infrastruktura wodno – kanalizacyjna w Kościanie w 2007r.

Możliwości ujęć wód (m ³ /dobę)	Możliwości oczyszczalni ścieków (m ³ /dobę)	Długość wodociągowej sieci rozdzielczej (km)	Ilość przyłączy wodnych (szt.)	Ilość przyłączy kanalizacyjnych (szt.)	Ilość wody dostarczona gospodarstwom domowym (dam ²)	Ilość odprowadzonych ścieków (dam ²)
9 840	8 400	57,6	2802	2599	3 887,2	1 045,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na obszarze miasta obowiązuje rozdzielczy system kanalizacji, gdzie siecią kanałów sanitarnych odprowadzane są ścieki bytowo – gospodarcze i technologiczne, a siecią kanałów deszczowych odprowadzane są wody opadowe. W zasadzie całe miasto objęte jest siecią kolektorów sanitarnych. Ścieki odprowadzane są do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków, znajdującej się na terenie wsi Kiełczewo poprzez przepompownie ścieków. Oczyszczalnia pracuje w systemie mechanicznym, biologicznym z podwyższonym usuwaniem biogenów. Aktualna długość miejskich kanałów sanitarnych wynosi 53,2 km (wzrost w porównaniu z 2005 r. o 0,9 km). Wielkość ścieków kształtuje się na poziomie rzędu 1.570 tys. m³ na rok. Kanalizacją deszczową obejmowany jest coraz większy obszar miasta. Kanały deszczowe odprowadzają wody opadowe poprzez cieki bądź rowy stanowiące dopływy do Kanału Obry. Mimo, że niezbędna jest przebudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, zwłaszcza deszczowej, stan systemu kanalizacyjnego nie stanowi bariery rozwojowej miasta, a sieć kanalizacyjna i deszczowa wymaga jedynie punktowych robót modernizacyjnych.

Zaopatrzenie w gaz ziemny realizowane jest z sieci krajowej wysokiego ciśnienia poprzez stacje redukcyjno – pomiarowe Io w Gryżynie (przepustowość 3200 m³/h) oraz w Czarkowie (przepustowość 12.000 m³/h). Ze stacji tych, siecią średniego ciśnienia gaz doprowadzany jest do 7 stacji redukcyjno-pomiarowych IIo. Znaczna ilość odbiorców gazu, zwłaszcza w śródmieściu, zaopatrywana jest siecią niskiego ciśnienia. Dobry stan systemu

gazowniczego umożliwia rozwój urbanizacji miasta praktycznie bez ograniczeń. Wg danych GUS (2007 r.):

Tab. nr 2 Odbiorcy gazu w Kościanie w 2007r.

Odbiorcy gazu	Sprzedaż gazu w skali roku	Długość sieci gazowej
9 000	9 mln m ³	80,2 km

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W związku z zakończeniem działalności przez ciepłownię kościańskiej cukrowni oraz dwóch ciepłowni miejskich, prawie całe miasto, łącznie z osiedlami wielorodzinnymi, ogrzewane jest przez indywidualne przydomowe kotły grzewcze.

Zaopatrzenie miasta w energię elektryczną realizowane jest z krajowego systemu energetycznego liniami 110 kV z głównych punktów zasilających 110 kV GPZ Plewiska, GPZ Leszno i GPZ Hłowiec, za pośrednictwem GPZ 110/15 kV Kościan. Zasilanie poszczególnych rejonów miasta odbywa się za pośrednictwem sieci średniego napięcia (SN) 15 kV napowietrznej i kablowej, a następnie poprzez 82 stacje transformatorowe. Stan zaopatrzenia w energię elektryczną nie budzi zastrzeżeń i wobec tego nie stwarza żadnych ograniczeń w rozwoju urbanizacji miasta. Według danych GUS za 2007 r. jest 8797 odbiorców energii elektrycznej, a zużycie wynosi 16 206 MW*h.

1.1.5. Struktura użytkowania ziemi oraz struktura własnościowa gruntów

Ogólna powierzchnia Kościana wynosi **879** ha¹. Poniższa tabela przedstawia strukturę użytkowania gruntów w mieście, która na przestrzeni ostatnich lat niewiele się zmieniła:

Tab. nr 3 Struktura użytkowania gruntów w Kościanie w latach 2002, 2007 i 2008.

Użytkowanie gruntów	Powierzchnia (w ha)		
	2002	2007	2008
Użytki rolne w tym:	339	335	328
- grunty orne	232	294	291
- sady	21	0	0
- łąki	84	29	26
- pastwiska	2	12	11
Lasy i grunty leśne	1	1	1
Pozostałe grunty i nieużytki	535	543	550

Źródło: Starostwo Powiatowe w Kościanie

Widać spadek udziału użytków rolnych na rzecz pozostałych gruntów miejskich. Spore zmiany w udziale sadów i łąk do gruntów ornych wynikają nie z rzeczywistej zmiany użytkowania gruntów a ze zmiany ich zaliczania do innych kategorii.

Struktura własnościowa gruntów w 2008 roku w Kościanie kształtuje się następująco:

¹ Dane wg stanu na 1 stycznia 2009 r., podane na podstawie informacji z Wydziału Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarowania Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Kościanie.

Tab. nr 4 Struktura własnościowa gruntów w Kościanie.

Właściciel	Powierzchnia (w ha)	W tym użytkowanie wieczyste przez osoby prywatne (w ha)
Grunty Skarbu Państwa	180	101
Grunty gminne	208	96
Grunty powiatowe i wojewódzkie	18	-
Grunty samorządowych osób prawnych	14	-
Grunty prywatne	459	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Kościanie

W strukturze własnościowej widać dominację własności prywatnej (w tym także jako władanie poprzez użytkowanie wieczyste).

1.1.6. Obiekty zabytkowe i strefy ochrony konserwatorskiej

Na terenie miasta występują obszary, które zostały objęte ochroną konserwatorską. Strefa „A” ochrony konserwatorskiej obejmuje historyczne założenie urbanistyczne miasta znajdujące się pomiędzy ramionami Obry, wpisane do rejestru zabytków decyzją numer 541 z dnia 1.II.1956 r. oraz układ urbanistyczny Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego zamknięty Al. Kościuszki, ul. Bernardyńską i ul. Kilińskiego, wpisany do rejestru decyzją numer 1313/A z 3.VI. 1992 r. Oprócz terenów wpisanych do rejestru, występują także na terenie miasta obszary ochrony konserwatorskiej wprowadzone ustaleniami planów miejscowych i obejmują one tereny po byłej cukrowni (m.p.z.p. terenu położonego w Kościanie przy ul. Naclawskiej i Wyzwolenia – uchwała nr XI/119/07 Rady Miejskiej Kościana z dnia 13 września 2007 r. {Dz. U. Województwa Wielkopolskiego z dnia 15.10.2007 r. Nr 147 poz. 3218}) oraz teren wokół Góry Ferfeta (m.p.z.p. terenu położonego w Kościanie – „Łazienki” – uchwała nr XI/108/07 Rady Miejskiej Kościana z dnia 13 sierpnia 2007 r. {Dz. U. Województwa Wielkopolskiego z dnia 15.10.2007 r. Nr 147, poz. 3218}). W strefie tej obowiązuje zachowanie historycznego układu przestrzennego ze wszystkimi elementami, konserwacja zachowanych głównych elementów układu przestrzennego, usunięcie i przebudowa obiektów dysharmonijnych, dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej, każdorazowa konieczność uzyskania zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla wszelkiej działalności budowlanej, wymóg konsultowania i uzyskiwania każdorazowo zgody WKZ dla wszelkich zmian i podziałów nieruchomości oraz przebudowy, rozbudowy i remontów wszelkich obiektów w strefie. Obiekty objęte ochroną, na podstawie wpisu do rejestru zabytków zostały wymienione poniżej.

Tab. nr 5 Obiekty wpisane do rejestru zabytków zlokalizowane w Kościanie.

L.p.	Zabytek	Decyzja o wpisie do rejestru
1.	założenie urbanistyczne miasta Kościana	nr rej. 541 z dnia 1.II.1956r.
2.	kościół p. w. NMP Wniebowziętej	nr rej. 31 z dnia 25.II.1939r.
3.	kościół p. w. Św. Ducha, XV w.	nr rej. 7/3, nr rej. 32 z dn. 25.XI.1932 r.
4.	kościół p. w. Św. Krzyża – obecnie Prezbiterium, (d. Dominikanów) k. XVII w.	nr rej. 33 z dnia 25.XI.1932 r.
5.	kościół p. w. Pana Jezusa (także prezbiterium kościoła p. w. Pana Jezusa , 1670-80	nr rej. 531 z dnia 11.II.1953r.
6.	kaplica d. ewangelicka ob. cmentarna, ul. Bączkowskiego 46 + ogrodzenie, k. XIX w.	nr rej. 1314 A z dnia 30.VI.1992 r.
7.	cmentarz rzymsko-katolicki, ul. Bączkowskiego XVIII – XIX w.	nr rej. 968/A z dnia 4.V.1981r.
8.	pozostałości murów obronnych, XIV-XV w.	nr rej. 1172/ A z dnia 17.VII.1970 r.
9.	ratusz, poł. XIX w.	nr rej. 1335 A z dnia 10.IX.1992 r.
10.	Założenie przestrzenne i zespół budowlany Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Oskara Bielawskiego, XV, XIX-XX w.	nr rej. 1313/A z dnia 3.VI.1992 r.
11.	kaplica p. w. NMP Anielskiej (d. prezbiterium kościoła)	nr rej. 522 z dnia 18.II.1953 r.
12.	kościół ewangelicki, ob. Biblioteka 1843-46, przebudowany	nr rej. 526/A z dnia 15.II.1955 r.
13.	budynek liceum Al. Kościuszki 3, 1928	nr rej. 1461/A z dnia 11.X.1993 r.
14.	dom (fasada), Al. Kościuszki 6, 1924	nr rej. 1302/A z dnia 5.V.1992 r.
15.	willa ul. Młyńska 3	nr rej. 1644 A z dnia 16.X.1997 r.,
16.	dom, ul. Piłsudskiego 55	nr rej. 1270/A z dnia 27.III.1992 r.
17.	dom, Rynek 2	nr rej. 594 z dnia 26.V.1969 r.,
18.	dom, Rynek 4	nr rej. 597 z dnia 26.V.1969 r.,
19.	dom, Rynek 7	nr rej. 598 z dnia 26.V.1969 r.,
20.	dom, Rynek 13	nr rej. 599 z dnia 26.V.1969 r.,
21.	dom, Rynek 14/15	nr rej. 600 z dnia 26.V.1969 r.,
22.	dom, Rynek 18	nr rej. 642 z dnia 1.IV.1959 r.,
23.	dom, Rynek 23	nr rej. 601 z dnia 27.V.1969 r.,

24.	dom, Rynek 24	nr rej. 602 z dnia 27.V.1969 r.,
25.	dom, Rynek 25	nr rej. 603 z dnia 27.V.1969 r.
26.	dom, Rynek 28	nr rej. 1561 z dnia 24.VII.1974 r.
27.	dom, Rynek 30	nr rej. 604 z dnia 27.V.1969 r.,
28.	dom, Rynek 31	nr rej. 1562 z dnia 24.VII.1974 r.
29.	dom, Rynek 32	nr rej. 605 z dnia 27.V.1969 r.
30.	dom, ul. Szczepanowskiego 1	nr rej. 607 z dnia 27.V.1969 r.
31.	dom, ul. Szczepanowskiego 7	nr rej. 608 z dnia 27.V.1969 r.
32.	dom, ul. Szczepanowskiego 11	nr rej. 609 z dnia 25.V.1969 r.
33.	dom, ul. Szewska 16	nr rej. 610 z dnia 25.V.1969 r.
34.	dom, ul. Szewska 18, - do skreślenia z rejestru	nr rej. 611 z dnia 25.V.1969 r.
35.	dom, ul. Szewska 36	nr rej. 613 z dnia 27.V.1969 r.
36.	dom, ul. Wrocławska 4	nr rej. 606 z dnia 27.V.1969 r.
37.	dom, ul. Wyszyńskiego 1	nr rej. 614 z dnia 27.V.1969 r.
38.	dom, ul. Wyszyńskiego 18	nr rej. 615 z dnia 27.V.1969 r.
39.	wiatrak przy obwodnicy Leszno-Poznań	nr rej. 1098 A z dnia 29.II.1988 r.
40.	kolejowa wodociągowa wieża ciśnień	nr rej. 1417 A z dnia 3.VII.1993 r.
41.	wiatrak - koźlak, ul. Kruczkowskiego 26, 1819 r.	nr rej. 1097/A z dnia 29.II.1988 r.
42.	wiatrak - koźlak, ul. Podgórna 1836,	nr rej. 1096/A z dnia 29.II.1988 r.
43.	Zespół wodociągów przy ul. Czempińskiej 2 wraz z otoczeniem.	nr rej.238/Włkp/A z dnia 7.VII 2005r.

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowo na terenie miasta znajdują się obiekty umieszczone w gminnej ewidencji zabytków. Jest to swego rodzaju poczekalnia, gdzie znalazły się obiekty, których wiek i wartość architektoniczna predestynują do takiego wpisu. Wśród 200 obiektów w gminnej ewidencji 103 zlokalizowane są na terenie Śródmieścia. Ma to oczywiście związek z historycznym rozwojem przestrzennym miasta. Większa liczba obiektów wpisanych do ewidencji występuje jeszcze na os. Wolności (44), os. Wesołe Miasteczko

i na os. Piastowskim (po 24). W obrębie os. Błonie, Jagiellońskiego, Konstytucji 3 – Maja i os. Gurostwo obiekty ewidencjonowane w ogóle nie występują. Poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie liczby zabytków i obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych osiedlach.

Tab. nr 6 Obiekty wpisane do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych osiedlach miasta.

Osiedle	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków	Razem
Wesołe Miasteczko	2	24	26
Śródmieście	35	103	138
Wolności	3	44	47
Sikorskiego	2	5	7
Błonie	0	0	0
Piastowskie	0	24	24
Jagiellońskie	0	0	0
Konstytucji 3 – Maja	1	0	1
Gurostwo	0	0	0
Kościan	43	200	243

Źródło: opracowanie własne

W strukturze wiekowej budynków mieszkalnych dominują budynki ponad dwudziestoletnie wzniesione przed 1989 r., które stanowią aż 86,5% całej zabudowy mieszkalnej.

Tab. nr 7 Budynki mieszkalne wg okresu budowy.

Okres budowy budynków	Ilość	%
przed 1918	378	13,8
1918 – 1944	426	15,6
1945 – 1970	761	27,7
1971 – 1978	405	14,8
1979 – 1988	400	14,6
razem do 1989r.	2370	86,5
1989 – 2002 i w budowie	360	13,1
Nie ustalono	10	0,4
MIASTO OGÓŁEM:	2740	100

Narodowy Spis Powszechny 2002 r.

Największy ruch inwestycyjny w obszarze budynków mieszkalnych występuje na os. Wolności, Wesołe Miasteczko i Konstytucji 3 – Maja. Właśnie na tych osiedlach po zmianach ustrojowych budowano najczęściej, również z tego względu, że występowały tam jeszcze odpowiednie rezerwy terenów. Najmniejszy ruch budowlany w sferze mieszkaniowej wystąpił na osiedlach: Jagiellońskim, Sikorskiego i Piastowskim. Wynika to z faktu, iż brakuje na nich odpowiednich wolnych terenów pod budowę budynków mieszkalnych.

Tab. nr 8 Budynki mieszkalne wg okresu budowy.

Osiedle	Okres budowy			Razem
	Do 1988 r.	1989 r. – 2002 r.	Po 2003 r.*	
Wesołe Miasteczko	437	70	44	551
Śródmieście	396	36	21	453
Wolności	520	87	15	622
Sikorskiego	120	10	2	132
Błonie	449	30	31	510
Piastowskie	158	16	5	179
Jagiellońskie	39	2	0	41
Konstytucji 3 – Maja	5	58	10	73
Gurostwo	236	51	7	294
Kościan	2370	360	135	2875

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r., Starostwo Powiatowe w Kościanie

* określono na podstawie wydanych w tym okresie pozwoleń na budowę

1.1.7. System oraz uwarunkowania przyrodnicze Kościana

Kościan leży na Równinie Kościańskiej, wchodzącej w skład Pojezierza Wielkopolskiego. Na północny zachód od Kościana rozciąga się pas Wielkiego Łęgu Obrzańskiego, zawarty pomiędzy północnym i południowym kanałem Obry. Od strony wschodniej i północnej znajdują się obszary pól uprawnych, niemal całkowicie pozbawione lasów i zadrzewień. Nizina Kościańska charakteryzuje się żyznymi glebami o wskaźniku bonitacji 2,5 – 3,0. Do typowych gleb należą gleby brunatne, bielcowe i czarne ziemie, jednak ze względu na warunki klimatyczne często trudne w uprawie. Miasto Kościan, podobnie jak całe województwo wielkopolskie, należy do strefy klimatu umiarkowanego, w obszarze przenikania się wpływów morskich i kontynentalnych. Przejściowość ta uwidacznia się głównie zmiennymi stanami pogody, które uwarunkowane są rodzajem napływających mas powietrza. Zanotować tu można najczęściej obecność powietrza polarnomorskiego, odznaczającego się stosunkowo dużą zawartością pary wodnej, które w lecie napływa jako masa powietrza chłodnego, przynosząc znaczne zachmurzenie nieba i częste opady atmosferyczne, natomiast zimą przynosi ocieplenie i zwiększa zachmurzenie. Wszystkie ciekі w granicach miasta należą do zlewni kanału Obry. Jakość wód jest pozaklasowa, czego główną przyczyną są zanieczyszczenia płynące z pól uprawnych.

System przyrodniczy miasta opiera się na kanale Obry i powiązanych z nim terenach zielonych. Ogólna powierzchnia zieleni urządzonej w mieście wynosi 108,57 ha, z czego na jednego mieszkańca przypada 45,2 m².

Tab. nr 9 Powierzchnia terenów zieleni urządzonej w Kościanie w 2009 r.

Tereny zielone	Powierzchnia (w ha)
Parki	30,55
Place i skwery	3,95
Zieleń uliczna	1,20
Zieleń osiedlowa	17,70
Cmentarze	9,36
Ogrody działkowe	43,00
Ciągi spacerowe nad Kanałem Obry	8,70
Razem:	108,57

Źródło: Opracowanie własne

Największą zbiorowość krzewiasto – drzewiastą miasta, o powierzchni około 20 ha, tworzy Park Miejski im. Kajetana Morawskiego. Park ma charakter leśny z przewagą roślinności drzewiastej. Teren, na którym znajduje się obecnie Park, już pod koniec XVIII wieku został przeznaczony pod zalesienie. W 1880 roku na nadobrzeńskich, piaszczystych nieużytkach zapoczątkowano sadzenie miejskiego lasu. Jego uzupełnieniem są ciągi spacerowe nad kanałem Obry obejmujące teren aż do ul. Łąkowej. Zajmują one powierzchnię 2,81 ha i są fragmentem lokalnego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny Obry, który wpływa korzystnie na topoklimat centrum miasta. Drugi co do wielkości park o pow. 9 ha, zlokalizowany jest w obrębie Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego, natomiast najmniejszy park o pow. 0,6 ha znajduje się na zapleczu Kościańskiego Ośrodka Kultury między ul. Mickiewicza a placem Wolności.

W mieście znajduje się 7 zieleńców i skwerów o powierzchni 3.95 ha. Ze względu na swoje umiejscowienie wśród zwartej zabudowy, są to tereny cenne. Wpływają one na urozmaicenie przestrzeni wewnątrzmijskich. Zieleń przyuliczna występuje zarówno wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych miasta, jak i przy ulicach osiedlowych. Pełni głównie funkcję izolacyjną. Zieleń osiedlowa zajmuje łącznie powierzchnię 17.7 ha i stanowi zielone enklawy wśród wielorodzinnych budynków na osiedlach: Jagiellońskim, Piastowskim, Sikorskiego i Konstytucji 3 Maja. Na wyżej wymienioną powierzchnię składa się 12 zieleńców.

Na terenie miasta funkcjonują 3 cmentarze w tym dwa katolickie i jeden komunalny położone w sąsiedztwie Parku Miejskiego o powierzchni 9.36 ha. Zieleń kościańskich nekropolii zdominowana jest przez drzewostan wysoki, wyrosły w sposób samoistny oraz

planowe nasadzenia – szpalery drzew biegnące przy głównych alejach cmentarzy katolickich i na terenie cmentarza komunalnego.

Największy obszar zieleni w mieście stanowią ogrody działkowe, których łączna powierzchnia wynosi 43,00 ha. Składa się na nie 12 ogrodów rozrzuconych po całym mieście. Zmienia się tendencja co do uprawy roślin na działkach. Właściciele odchodzą od uprawiania warzyw na korzyść trawników i roślinności ozdobnej.

1.1.8. Charakterystyka przestrzeni publicznych miasta

Istotną rolę w tworzeniu więzi międzyludzkich i kształtowaniu opinii o lokalnym środowisku życia pełnią przestrzenie publiczne. Przestrzeń publiczna, czyli wszelkie miejsca dostępne powszechnie i nieodpłatnie – fizyczna przestrzeń, w której może znaleźć się każda jednostka społeczna. To, w jaki sposób te tereny są zagospodarowane i rozplanowane, ma wpływ na zachowanie przebywających tam ludzi. Na przestrzeń publiczną miasta składają się: ulice, place, skwery, parki, obiekty administracji i inne obiekty miejskie, szkoły, obiekty sportowe oraz zieleńce na osiedlach wielorodzinnych.

Kościąńska przestrzeń publiczna ma zróżnicowany charakter. Przeprowadzone w ostatnich latach inwestycje drogowe wpłynęły na zmianę wizerunku ciągów komunikacyjnych i stworzenie niewielkich enklaw odpoczynku dla pieszych. Modernizacji zostały poddane ulice: Śmigielska, Surzyńskiego, Kościuszki, Poznańska, pl. Wolności oraz Rynek. Uregulowanie ruchu, stworzenie większej ilości miejsc parkingowych, wkomponowanie elementów małej architektury oraz wybudowanie ścieżek rowerowych wpłynęły na stworzenie przestrzeni do społecznej. Wyłączenie ul. Wrocławskiej z ruchu w latach 90 tych i przekształcenie jej w deptak prowadzący do rynku, otworzyło centralną przestrzeń publiczną powiązaną również z terenami zielonymi biegnącymi wzdłuż ciągu pieszego nad kanałem Obry. Tereny na placach Wolności, Niezłomnych, Szarych Szeregów i Paderewskiego oraz Skwerze Krimpen i Jana Pawła II zostały uporządkowane i uzupełnione o ławki oraz zielenią urządzoną, co poprawiło ich wygląd. Nieco gorzej wygląda sytuacja w Parku Miejskim. Największy kompleks zieleni w mieście, choć powinien stanowić miejsce rekreacji, jest rzadko uczęszczany ze względu na wieloletnie opóźnienia inwestycyjne.

1.1.9. Analiza zasobów rekreacyjno – turystycznych i możliwość rozwoju turystyki

Miasto posiada niewykorzystany potencjał turystyczny. Wpływają na niego zarówno atrakcyjne zabytki jak i potencjalne tereny rekreacyjne. Do najważniejszych zabytków należą:

zbudowany w XIII w. kościół farny pw. NMP, kościół pw. Pana Jezusa, kościół pw. Świętego Ducha oraz Ratusz. Warte zobaczenia jest również historyczne założenie urbanistyczne miasta wraz z centralnie umiejscowionym Rynkiem, pozostałości murów miejskich oraz dawny Klasztor Benedyktynów stanowiący obecnie zespół zabudowań wraz z parkiem Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego. W Ratuszu znajduje się Muzeum Ziemi Kościańskiej, nastawione na przybliżanie historii miasta i okolic. Można w nim obejrzeć 5 ekspozycji stałych oraz 3 do 5 ekspozycji obcych rocznie. Istnieje również możliwość odbycia wycieczki z przewodnikiem po historycznym założeniu urbanistycznym i najważniejszych zabytkach miasta.

Tab. nr 10 Muzeum Regionalne w Kościanie w liczbach.

Dane dot. Muzeum	Lata		
	2005	2006	2007
Muzealia	4036	4165	4522
Zwiedzających	4053	2148	4464
W tym młodzież szkolna	3200	1368	3611

Źródło: GUS

Przez miasto przebiegają trzy szlaki turystyczne znajdujące się pod opieką Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego oddział w Kościanie:

- Piotrowo – Kościan – Błotkowo o długości 45,6 km
- Krzan – Kościan – Dolsk o długości 81 km
- Krzan – Kościan – Rąbiń o długości 36 km

Baza hotelowa miasta nie wygląda imponująco. W Kościanie znajdują się tylko trzy całoroczne obiekty noclegowe – 2 motele i jeden pensjonat, w których znajdują się 33 pokoje mogące pomieścić jednocześnie 83 gości. Braki pod tym względem są uzupełniane przez obiekty noclegowe położone na terenie gminy wiejskiej. Znacznie lepiej wygląda sytuacja z lokalami gastronomicznymi. W mieście można skorzystać z jednego z 33 takich obiektów.

W Kościanie znajduje się kilka obiektów rekreacyjnych o znaczeniu ponadlokalnym. Jednym z nich jest stadion miejski, na którym odbywają się mecze piłkarskie, zawody lekkoatletyczne i inne imprezy rekreacyjne. Jest on położony na os. Wolności. Kryta Pływalnia znajduje się pomiędzy osiedlem Sikorskiego a Błonie i stanowi miejsce aktywnego wypoczynku dla mieszkańców miasta, jak również gminy wiejskiej, gdyż najbliższy basen o porównywalnych parametrach znajduje się w oddalonym o ponad 30 km Lesznie. Na terenie Kościana znajdują się 4 przyszkolne hale sportowe, z czego na 2 odbywają się rozgrywki ligowe drużyn koszykówki i piłki ręcznej oraz jeden obiekt wielofunkcyjny „Orlik” położony na os. Konstytucji 3 Maja. Park Miejski wraz

z nadobrzańską aleją jest dobrym miejscem dla rekreacji pieszej i rowerowej, jednakże infrastruktura tego ciągu pozostawia wiele do życzenia. Mieszkańcy mogą również skorzystać z 4 prywatnych kortów tenisowych oraz ośrodka piknikowego „Nenufar”.

Rozwój zasobów turystyczno – rekreacyjnych powinien podążać w kierunku rozbudowy infrastruktury noclegowej i tworzenia atrakcji przyciągających turystów. Braki w tej dziedzinie widać szczególnie we wschodniej części miasta. Szanse rozwoju turystyki i rekreacji należy upatrywać w terenach zielonych miasta, zabytkach oraz tworzeniu nowych obiektów sportowych. Miasto przygotowuje się obecnie do uporządkowania terenów wzdłuż Obry i Parku Miejskiego i stworzenia ogólnodostępnego Bulwaru Kościańskiego – ciągu pieszo – rowerowego z punktami małej gastronomii i innymi usługami. Niniejszy program również zawiera zadania prowadzące do wzmocnienia potencjałów rozwojowych turystyki Kościana, które zostały opisane w dalszej części programu.

1.2. Strefa gospodarcza

1.2.1. Przemiany w gospodarce miasta

W ostatnim dziesięcioleciu struktura gospodarcza miasta uległa znaczącym przemianom. Wcześniej Kościan pełnił rolę liczącego się lokalnego ośrodka przemysłu rolno – spożywczego, przetwórczego, meblarskiego oraz maszynowego. W mieście prosperowały duże zakłady przemysłowe m. in.: cukrownia, zakłady mięsne, wytwórnia wyrobów tytoniowych, fabryka mebli, czy też sprzętu rolniczego i cystern wykorzystywanych w przemyśle chemicznym. Jednak z różnych przyczyn największe zakłady miasta upadły bądź zakończyły działalność na terenie gminy. Fala zwolnień zachwiała rynkiem pracy, ale jednocześnie była impulsem do korzystnych przemian w strukturze gospodarczej miasta. W miejsce upadłych zakładów – głównych pracodawców w mieście – pojawiły się mikro i małe przedsiębiorstwa, co jest zjawiskiem pozytywnym, gdyż ułatwia dostosowanie się do potrzeb rynku i stabilizuje rynek pracy. Od 2000 roku, pomimo że kilka firm z branży produkcyjnej zyskało renomę w skali kraju, działalność przemysłowa przestała być wiodącą w gospodarce Kościana. Miasto obrało kierunek ośrodka usługowego, nastawionego głównie na zaspokajanie potrzeb rynku lokalnego.

1.2.2. Najwięksi pracodawcy

Największymi pracodawcami w mieście są następujące firmy:

- Meprozet Kościan S. A. (produkcja wozów asenizacyjnych),
- EcoInstal Holding Sp. z o. o., (produkcja filtrów),
- Obrzańska Spółdzielnia Mleczarska,
- Kaufland, Tesco, Intermarche (supermarkety spożywcze),
- Biedronka, Lidl, Netto (dyskonty spożywcze),
- Zakład Piekarniczo – Cukierniczy Marian Kurasiak,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjne Metalchem – Kościan S.A. (naczepy wolnobieżne i zbiorniki),
- Wytwórnia Wyrobów Foliowych Folplast Sp. J. (folie polietylenowe),
- Linde Gaz Sp. z o. o. (gazy techniczne),
- PSS Społem (sklepy spożywcze),
- PHU Efli (hurtownia materiałów budowlanych),

1.2.3. Struktura działalności gospodarczej

Struktura działalności gospodarczej na terenie miasta obejmuje podmioty gospodarki narodowej tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

W Kościanie ogólna liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na stałym poziomie ok. 3000. W strukturze własnościowej dominują podmioty z sektora prywatnego stanowiące 97% ogólnej liczby. Liczba podmiotów zaliczonych do sektora publicznego jest stabilna.

Tab. nr 11 Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON.

	Rok			
	2005	2006	2007	2008
	podmioty zarejestrowane			
Ogółem	2993	3000	2961	2943
Sektor prywatny	2896	2903	2864	2853
Sektor publiczny	97	97	97	90

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując strukturę przedsiębiorców wg sekcji PKD, widać w badanym okresie wyraźną przewagę dwóch: G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego) oraz K (obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej). Największy progres nastąpił w sekcji F (budownictwo), gdzie zanotowano w ciągu 4 lat wzrost liczby podmiotów o 12,7 %. Natomiast Sekcje A (rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo), D (przetwórstwo przemysłowe) oraz G zanotowały spadek liczebności (w przypadku sekcji G o 9%). Na terenie miasta nie występują sekcje B (rybactwo), C (górnictwo), P (gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników) i Q (organizacje i zespoły eksterytorialne). Liczebność pozostałych sekcji zmieniła się nieznacznie.

Tab. nr 12 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD.

Sekcja	Rok				Sekcja	Rok			
	2005	2006	2007	2008		2005	2006	2007	2008
A	157	156	148	144	J	84	86	89	88
B	1	-	-	-	K	494	510	488	487
C	-	-	-	-	L	21	21	22	22
D	293	284	287	276	M	74	76	71	71
E	3	3	3	3	N	187	194	191	194
F	339	352	371	382	O	210	219	230	229
G	913	881	851	832	P	1	-	-	-
H	67	64	62	67	Q	-	-	-	-
I	149	154	148	148					

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W strukturze podmiotów gospodarczych miasta dominują firmy małe², które wg stanu na listopad 2009 roku stanowią 93,5%. Liczba małych przedsiębiorstw spada, ale udział w ogólnej liczbie przedsiębiorców pozostaje na stałym poziomie. W badanym okresie nastąpił wzrost liczby średnich przedsiębiorstw o 7,4 % i była to jedyna grupa, w której zanotowano progres. Liczba podmiotów dużych zmalała o 12 firm, co stanowi aż 22,6 %.

Tab. nr 13 Podmioty gospodarki narodowej wg wielkości.

	Okres			
	Grudzień 2006	Grudzień 2007	Grudzień 2008	Listopad 2009
ogółem	3040	3005	2985	2874
duże	53	46	41	41
średnie	135	141	142	145
małe	2852	2818	2802	2688

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

1.2.4. Identyfikacja problemów w sferze gospodarki oraz opis działań, które przyczynią się do ich rozwiązania bądź ograniczenia

Niewielki spadek liczby podmiotów gospodarczych w mieście nie stanowi zagrożenia, niemniej ważne jest stworzenie jak najlepszych warunków dla już prosperujących w mieście firm, a także przyciągnięcie nowych przedsiębiorców np.: proponując im objęte Programem Rewitalizacji tereny poprzemysłowe. Statystyki wskazują na niską przedsiębiorczość w niektórych rejonach miasta, co wynika głównie z ich dotychczasowego zagospodarowania i pełnionych funkcji. Po dużych przedsiębiorstwach, które upadły bądź zakończyły działalność pozostały tereny, którym należy nadać nowe funkcje. Analiza pokazuje, że przemysł systematycznie traci w strukturze gospodarczej miasta na rzecz usług. Taki trend można zaobserwować w całej Polsce i skłania to do wniosku, że to właśnie funkcja usługowa jest naturalnym i dobrym wyborem na terenach poprzemysłowych.

1.2.5. Analiza możliwości budżetowych dotyczących realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych.

Zarówno dochody jak i wydatki gminy w ostatnich trzech latach systematycznie rosły. Dochody w 2009 roku wzrosły o blisko 12 mln zł w stosunku do 2006 roku, co stanowi wzrost o 25%. Projekt budżetu na 2010 rok przewiduje dalszy zwiększenie dochodów Kościana. Wydatki poniesione przez gminę w 2009 roku wzrosły o 11,3 mln zł w stosunku

² Zebrane dane pochodzą z okresowych zestawień przygotowywanych przez kościański Oddział Urzędu Statystycznego w Poznaniu, w których nie uwzględnia się mikroprzedsiębiorstw jako odrębnej kategorii.

do roku bazowego, czyli o 23,6 %. Projekt budżetu na 2010 r. przewiduje wzrost wydatków do poziomu 62,9 mln zł.

Tab. nr 14 Dochody i wydatki gminy miejskiej Kościana.

	Rok				
	2006	2007	2008	2009	Projekt 2010
dochody (w zł)	47 543 535,67	52 017 138,12	59 018 068,71	59 469 439,31	59 908 133,68
wydatki (w zł)	47 760 242,73	51 280 335,60	53 609 209,79	59 034 268,70	62 943 813,68
wydatki inwestycyjne (w zł)	4 686 029,56	4 743 011,53	6 024 350,14	7 311 698,72	6 230 216,60

Źródło: Urząd Statystyczny w Poznaniu

Powstała przez ostatnie 4 lata nadwyżka budżetowa pozwoliła na spłatę zaciągniętych w latach poprzednich zobowiązań finansowych. W ciągu trzech lat zwiększono środki przeznaczone na inwestycje z 4,7 mln zł w 2006r. do 7,3 mln zł (2009 r.), czyli o 54,1%, co pozwala na realizację większej liczby projektów oraz zwiększa możliwości gminy w zakresie finansowania rewitalizacji. Na 2010 r. zaplanowano kolejne 6 mln zł na wydatki związane z inwestycjami.

1.3. Sfera społeczna

1.3.1. Struktura demograficzna i społeczna mieszkańców miasta

Ludność

Liczba ludności Kościana w 2008r. wyniosła 24 040 mieszkańców, przy gęstości zaludnienia wynoszącej 2 732 osoby/km². W przeciągu ostatnich dziewięciu lat liczba ludności miasta ulegała tylko nieznacznym wahaniom i oscylowała wokół 24 tys. W latach 2000 – 2004 oraz 2008r. wystąpił spadek, w pozostałych latach badanego okresu liczba mieszkańców rosła. W stosunku do roku bazowego spadek wyniósł 190 osób, co stanowi 0,8%. Badając zmiany liczebności poszczególnych płci, nie można zauważyć trwałych tendencji. Zwiększyła się różnica w liczbach bezwzględnych pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn z 150 do 216. W efekcie współczynnik feminizacji w stosunku do roku 2000 wzrósł z 110 do 111 w roku 2008. Jest on więc wyższy niż średni wskaźnik dla Polski wynoszący 107 i równy współczynnikowi feminizacji dla miast w Wielkopolsce (111).

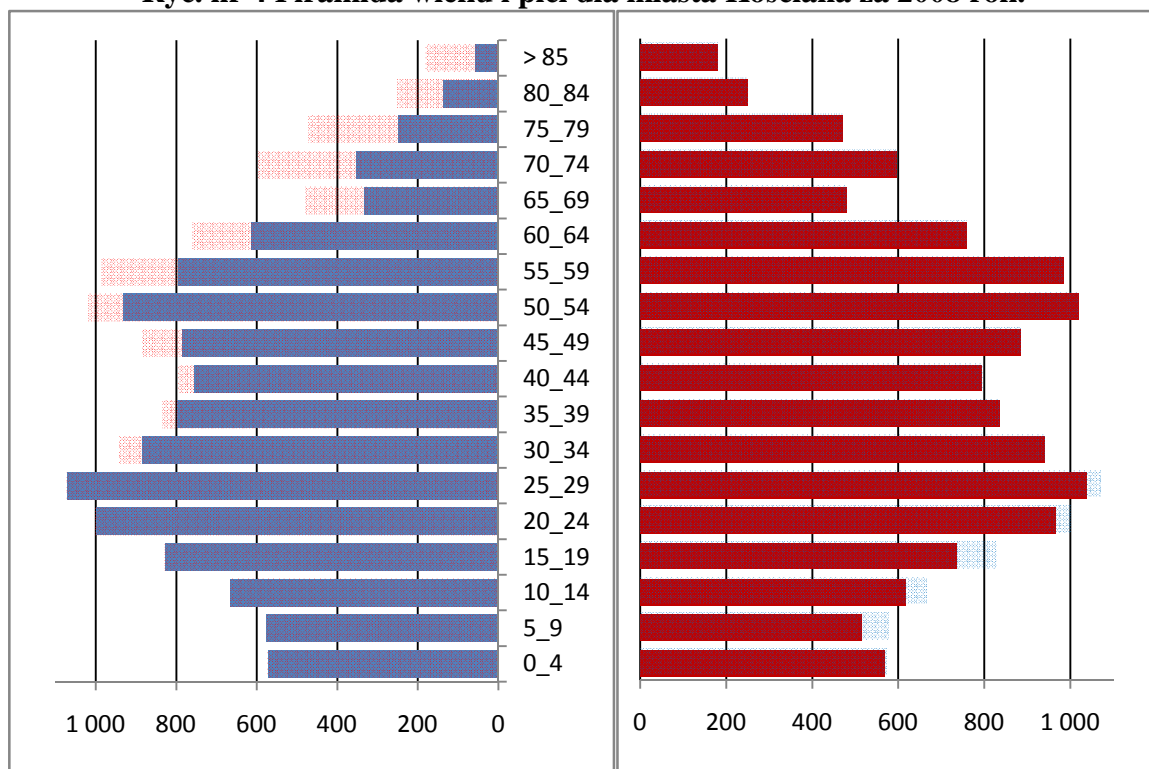
Tab. nr 15 Zmiany liczby ludności Kościana.

	Rok								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ogółem	24 230	24 120	24 113	24 113	24 085	24 121	24 139	24 138	24 040
mężczyźni	11 540	11 476	11 477	11 465	11 468	11 494	11 490	11 459	11 408
kobiety	12 690	12 644	12 636	12 648	12 617	12 627	12 649	12 679	12 632

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Struktura demograficzna z podziałem na grupy wiekowe i płeć oraz kształt sporządzonej piramidy wieku, wykazują typowe dla naszego kraju cechy. Małe udziały najmłodszych grup (wcięcie podstawy piramidy) jest cechą społeczeństwa starzejącego się. W rocznikach najmłodszych przeważają chłopcy nad dziewczętami. Największa przewaga 6% przypada na grupę 15 – 19 lat. Sytuacja ta zmienia się dopiero w grupie wiekowej 30 – 34 lat, w której liczba kobiet jest większa niż mężczyzn. W każdej następnej grupie wiekowej przewaga kobiet jest wyraźna. W najstarszej grupie 70 lat i więcej, udział ten jest większy od udziału mężczyzn blisko dwukrotnie. Bardzo widoczne są w strukturze echa demograficzne. Duże udziały procentowe grup wiekowych 20 – 24, 25 – 29 oraz w mniejszym stopniu 30 – 34 to efekt wyżu demograficznego lat 80 tych. Później zauważa się spadek populacji grup dzisiejszych czterdziestolatków, a następnie kolejny gwałtowny wzrost udziału grup 45 – 49, 50 – 54 i 55 – 59, który jest efektem powojennego wyżu demograficznego.

Ryc. nr 4 Piramida wieku i płci dla miasta Kościana za 2008 rok.

M

K

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W badanym okresie roczna liczba zameldowań wahała się od 179 w 2008r. do 271 w 2005r., natomiast liczba wymeldowań osiągnęła najniższy poziom w roku 2002 (220), by już rok później osiągnąć maksimum – 277. Saldo migracji w całym badanym okresie (oprócz 2002r.) przyjmuje wartości ujemne. Większa emigracja nastąpiła w kierunku wiejskim, co jest wynikiem przenoszenia się mieszkańców miasta, na zurbanizowane tereny gminy wiejskiej, położone niedaleko granic miasta. Równocześnie przeważająca liczba imigrantów przybyła do miasta z terenów wiejskich. Migracje do miast odbywają się głównie w kierunku najbliższych, dużych ośrodków miejskich tzn.: Leszna i Poznania.

Tab. nr 16 Migracje na pobyt stały.

	rok								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Zameldowania ogółem w tym:									
Zameldowania z miasta	75	74	94	111	72	108	73	85	77
Zameldowania ze wsi	123	140	132	145	113	161	126	148	101
Wymeldowania ogółem W tym:									
Wymeldowania do miast	81	108	97	104	76	101	80	80	89
Wymeldowania na wieś	139	150	121	172	176	174	184	188	153
Saldo migracji	-22	-47	8	-20	-67	-4	-66	-34	-58

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analiza przyrostu naturalnego wykazała, że w latach 2000 – 2006 nastąpił spadek tego wskaźnika (z wyjątkiem 2001r.). Trend odwrócił się dopiero w roku 2007 i 2008, gdzie nastąpił dynamiczny wzrost związany z wejściem w okres rozrodczy kobiet urodzonych w czasie wyżu demograficznego lat 80 tych. Przyrost naturalny w 2008 roku wyniósł 57, co daje współczynnik przyrostu na poziomie 2,37‰. Liczba urodzeń żywych waha się od 202 w 2004r. do 282 w 2008r. Najwyższą liczbę zgonów odnotowano w 2000r. (228), natomiast najniższą w 2007r. (196), co przy zwiększonej liczbie urodzeń żywych dało dodatni przyrost naturalny.

Tab. nr 17 Ruch naturalny mieszkańców Kościana.

	rok								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Urodzenia żywe	225	230	208	215	202	224	215	232	282
Zgony ogółem	228	223	209	219	208	227	222	196	225
niemowląt	2	1	1	2	0	1	1	0	2
Przyrost naturalny	-3	7	-1	-4	-6	-3	-7	36	57

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W badanym okresie odnotowano systematyczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym z 5 817 osób w roku 2000r. do 4 422 osób w 2008r. (spadek o 24%). W 2008r. w grupie osób w wieku produkcyjnym odnotowano wzrost liczby ludności o 5% w stosunku do 2000 roku (najwyższe wartości wystąpiły w roku 2006). Liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 14 %. Spada odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym. W 2000r. współczynnik wyniósł 61 i do roku 2004 następował spadek do poziomu 53. W latach następnych wartość wskaźnika nie zmieniła się. Spadek obciążenia demograficznego jest związany z wejściem roczników urodzonych w czasie wyżu demograficznego lat 80 tych do grupy osób w wieku produkcyjnym.

Tab. nr 18 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym.

	rok								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ludność ogółem w wieku:	24230	24120	24113	24113	24085	24121	24139	24138	24040
przedprodukcyjnym	5817	5563	5351	5137	4923	4776	4643	4555	4422
produkcyjnym	15018	15116	15292	15460	15646	15774	15826	15496	15752
poprodukcyjnym	3395	3441	3470	3516	3516	3571	3670	3787	3866
współczynnik obciążenia demograficznego*	61	60	57	56	53	53	53	53	53
współczynnik starości**	58	62	65	68	71	75	79	83	87
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców	140	143	144	146	146	148	152	157	161

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

*liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (utrzymywanych) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym (pracujących);

** liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wartość współczynnika starości rośnie w całym badanym okresie. W 2000r. wartość współczynnika wyniosła 61 os. i do roku 2008 wzrosła do 87 os.

Bezrobocie

Stopa bezrobocia na terenie powiatu kościańskiego wynosiła na koniec września 2009 roku 8,3 %, a na koniec września 2008 roku było to 5,1 %. Nastąpił wzrost stopy bezrobocia o 3,2 punktu procentowego. W województwie wielkopolskim w analogicznym okresie nastąpił wzrost stopy bezrobocia o 2,4 % do poziomu 8,2 %. Natomiast w skali całego kraju wzrost stopy bezrobocia wyniósł 2% w odniesieniu rocznym do poziomu 10,9%.

Tab. nr 19 Stopa bezrobocia w Polsce, województwie wielkopolskim i powiecie kościańskim.

Wyszczególnienie	stopa bezrobocia w %		
	Polska	województwo wielkopolskie	powiat kościański
31.12. 2005	17,6	14,6	15,2
31.12. 2006	14,9	11,8	10,6
31.12. 2007	11,2	7,8	6,4
31.12. 2008	8,9	5,8	5,1
31.12. 2009	10,9	8,2	8,3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie

Zbadanie rozkładu przestrzennego zjawiska bezrobocia na terenie jednostki mniejszej niż gmina nie jest możliwe ze względu na ochronę danych osobowych osób bezrobotnych. Przeanalizowano więc uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Kościanie dane statystyczne dotyczące bezrobocia na terenie miasta wg stanu na 30 czerwca 2006r., 2007r., 2008r., 2009r. i na 31 grudnia 2006r., 2007r., 2008r.

Tab. nr 20 Bezrobocie w Kościanie

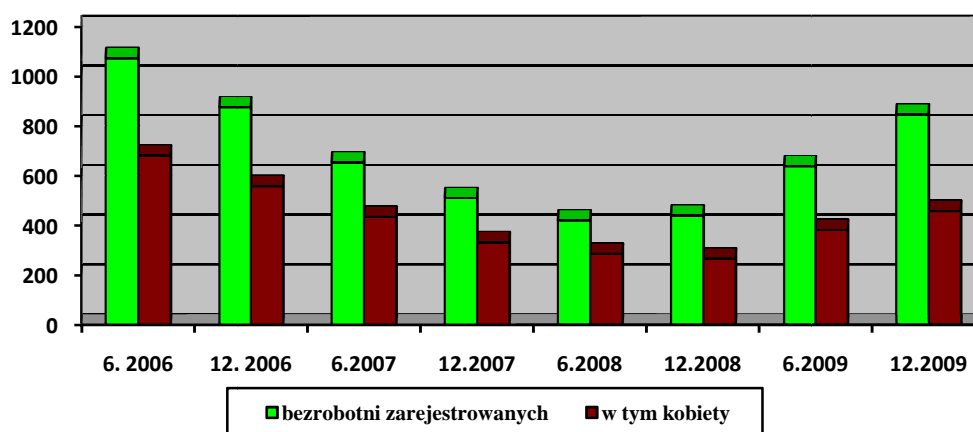
	rok							
	06.2006	12.2006	06.2007	12.2007	06.2008	12.2008	06.2009	12.2009
Bezrobotni zarejestrowani:	1072	874	652	509	419	438	637	845
w tym kobiety:	680	557	433	331	285	265	381	457
Osoby o szczególnej sytuacji na rynku pracy:								
do 25 roku życia	219	181	125	80	91	67	134	201
długotrwale bezrobotni	570	462	309	250	161	162	158	194
bez wykształcenia średniego	X	X	X	X	199	239	330	458
powyżej 50 roku życia	221	188	160	146	113	132	140	179
niepełnosprawni	102	90	80	73	60	73	86	108

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie

X – brak danych

Z zebranych danych wynika, że od czerwca 2006 roku do końca 2008r. sytuacja na kościańskim rynku pracy systematycznie i znacząco się poprawiała. W wskazanym okresie bezrobocie spadło o prawie 60%. Również odsetek bezrobotnych kobiet spadł z 63,4% do 60,5%. W 2009 r. także w Kościanie odczuwalne było ogólnoświatowe spowolnienie gospodarcze, co wpłynęło na spadek podaży pracy. Na koniec pierwszego półrocza liczba bezrobotnych wzrosła o 199 osób, w tym 116 kobiet, natomiast w drugiej części roku przybyło kolejnych 208 bezrobotnych. Wśród osób o szczególnej sytuacji na rynku pracy najbardziej zauważalny jest duży wzrost liczby osób bezrobotnych w wieku do 25 lat oraz blisko dwukrotny wzrost liczby bezrobotnych bez wykształcenia średniego (w okresie od grudnia 2008r do grudnia 2009r.). We wskazanym okresie wzrosła również liczba osób długotrwale bezrobotnych, po 50 – tym roku życia i niepełnosprawnych, których liczba jeszcze nie osiągnęła poziomu z czerwca 2006r.

Ryc. nr 5 Bezrobotni zarejestrowani.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kościanie

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera wysiłki zmierzające do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jej zadaniem jest zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin, a także ich integracji ze środowiskiem. Zadaniem zwanymi z pomocą społeczną w mieście zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wśród najczęstszych dysfunkcji, z jakimi zmagają się podopieczni Ośrodka są ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwale i ciężkie choroby. W wielu przypadkach w jednej

rodzinie występuje kilka sytuacji problemowych naraz. W ostatnich latach wzrosła liczba osób z problemem alkoholowym, niepełnosprawnych i bezdomnych. Mimo, że od 2006r. liczba osób korzystających z opieki społecznej nieznacznie spadła (o 10%), to środki przeznaczone na ten cel wzrosły do kwoty 1 226 328,00 zł. Dodatkowe środki przeznaczono na posiłki, usługi opiekuńcze oraz inne zasiłki celowe i w naturze. W latach 2006 – 2008 spadła suma środków przeznaczona na zasiłki okresowe, co jednak nie świadczy o znaczącej poprawie sytuacji rodzin potrzebujących, gdyż wiele z nich przekroczyło jedynie nieznacznie próg dochodów uprawniający do przyznania zasiłku. Wzrosła też liczba osób, które ze względu na swoją sytuację życiową, zostały zakwaterowane w domu pomocy społecznej, a co się z tym wiąże środki przeznaczone na ten cel wzrosły o 220%.

Oprócz zebrania danych statystycznych pochodzących z Ośrodka przeprowadzono również konsultacje dotyczące wskazania rejonów miasta, gdzie występują problemy społeczne. Pracownicy OPS doskonale znają teren, na którym działają oraz swoich podopiecznych, dlatego zostali poproszeni o wskazanie rejonów miasta, gdzie w ostatnich latach nastąpił największy wzrost zagrożenia dysfunkcjami społecznymi. Pracownicy wskazali następujące obszary problemowe:

- os. Śródmieście,
- okolice dworca PKP i Ronda Solidarności (os. Sikorskiego),
- ul. Gostyńska (os. Wesole Miasteczko),
- os. Nad Łąkami (os. Wesole Miasteczko),
- os. Piastowskie.

Tab. nr 21 Udzielone świadczenia przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie w latach 2006 – 2008.

	Liczba osób, którym przyznano świadczenia			Liczba świadczeń			Kwota świadczeń w zł			Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
Zasiłki okresowe	282	211	153	1 361	951	759	218 396	138 506	151 404	282	211	151	979	728	469
Schronienie	23	6	5	1 643	681	127	9 552	4 305	1 615	23	6	5	29	8	5
Posiłek	532	529	495	71 302	70 900	65 069	210 003	217 737	239 137	325	325	278	1 212	1 124	913
Ubranie	157	215	305	312	321	305	8 240	8 130	7 945	157	215	208	468	478	654
Usługi opiekuńcze	92	89	87	30 732	28 561	30 219	386 423	435 534	476 109	92	88	87	139	142	126
Zasiłki celowe w związku z wydarzeniami losowymi	1	1	2	1	1	2	400	300	3 000	1	1	2	1	4	5
Bilet kredytowany	-	7	14	-	7	14	-	165	274	-	7	14	-	7	14
Sprawienie pogrzebu	1	2	1	1	2	1	350	4 050	2 500	1	2	1	1	2	1
Inne zasiłki celowe i w naturze	962	789	1 114	x	x	X	386 934	305 297	344 344	529	436	438	1 746	1 397	1 241
RAZEM	1 628	1 424	1 469	x	x	X	1 220 298	1 114 024	1 226 328	739	651	636	2 260	1935	1 657
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	12	13	17	85	95	154	111 295	149 612	245 742	12	13	17	17	16	17

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie

Tab. nr 22 Rodzaje dysfunkcji, z powodu których przyznano pomoc socjalną w Kościanie w latach 2006 – 2008.

Rodzaj dysfunkcji	rok		
	2006	2007	2008
Ubóstwo	643	564	537
Sieroctwo	1	-	-
Bezdomność	19	21	28
Potrzeba ochrony macierzyństwa	75	82	103
Bezrobocie	219	187	211
Niepełnosprawność	193	205	276
Długotrwała lub ciężka choroba	147	73	319
Bezradność w sprawach opiek. – wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	232	254	140
Przemoc w rodzinie	1	4	8
Alkoholizm	51	43	75
Narkomania	1	1	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	-	11
Zdarzenia losowe	1	1	4
Sytuacja kryzysowa	11	8	8

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie.

Bezpieczeństwo

W celu zbadania przestępczości oraz stanu bezpieczeństwa w mieście przeanalizowano dane udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w Kościanie oraz Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w 2008r. Informacje przekazane przez Policję obejmują liczbę przestępstw i wykroczeń (bez zdarzeń drogowych) popełnione w poszczególnych rejonach służbowych dzielnicowych na terenie miasta Kościana w latach 2006 – 2008. Uzupełnieniem statystyk Policji są informacje o podejmowanych interwencjach przez strażników miejskich w poszczególnych rejonach miasta.

Tab. nr 23 Liczba przestępstw i wykroczeń oraz interwencje Straży Miejskiej w Kościanie.

	rok 2006		rok 2007		rok 2008		
	P	W	P	W	P	W	Interwencje Straży Miejskiej
Kościan	132	45	101	49	104	55	2631

Źródło: KP Policji w Kościanie/Straż Miejska w Kościanie
P – przestępstwa W – wykroczenia

Wykaz ulic Kościana, na których Straż Miejska przeprowadzono najwięcej interwencji:

- Al. Kościuszki – 256,
- ul. Czajki – 245,
- ul. Szewska – 187,
- Rynek – 157 ,
- ul. Wały Żegockiego – 128,
- ul. Wrocławska – 110,
- ul. Dworcowa – 104,
- ul. Kruszewskiego – 102,
- ul. Piłsudskiego – 90,
- ul. Towarowa – 72,

Spośród dziesięciu ulic, na których najczęściej interweniowała Straż Miejska, aż 8 jest położonych w Śródmieściu. Pozostałe dwie znajdują się na osiedlu Sikorskiego oraz na Gurostwie.

1.3.2 Charakterystyka oraz określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach PROMP – u.

W Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych wsparcia wymagają mieszkańcy, którzy z różnych względów znajdują się na skraju życia społecznego.

Na podstawie przedstawionej analizy można wyróżnić kilka grup mieszkańców, którzy w pierwszej kolejności wymagają wsparcia. Pierwszą z nich są osoby bezrobotne. Bezrobocie wśród osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy wymagają zintegrowanych działań nastawionych na stworzenie takich warunków gospodarowania, by jak najszybciej podaż pracy wzrosła. Kłopot ze znalezieniem pracy mają osoby młode, które niedawno

ukończyły szkołę, kobiety, osoby długotrwale bezrobotne oraz te o najniższym wykształceniu. Właśnie dla takich grup społecznych wskazana jest pomoc w ich aktywizacji na rynku pracy. Zadania wskazane w Programie Rewitalizacji muszą uwzględniać ich sytuację i wskazywać projekty, które pozwolą ograniczyć bezrobocie w tych grupach, gdyż ma ono bezpośrednie przełożenie na poziom biedy oraz koszty udzielonej pomocy społecznej. Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują właśnie bezrobocie jako najczęstszą przyczynę trudnej sytuacji swoich podopiecznych.

Kolejną grupą, która wymaga wsparcia są podopieczni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie. Są to mieszkańcy, którzy nie radzą sobie z różnymi względów w społeczeństwie, zmagają się z biedą, wykluczeniem, niepełnosprawnością i patologiami społecznymi. Istotne jest więc wsparcie działań prowadzących do wychodzenia z sytuacji kryzysowych, tym bardziej, że zazwyczaj osoby, którym pomoc społeczna jest udzielana, korzystają z niej od wielu lat. Należy więc podjąć działania zmierzające do likwidacji przyczyn udzielanej pomocy społecznej i stworzenia podopiecznym takich warunków, w których już nigdy nie będą musieli z pomocy Ośrodka korzystać. Kumulacja pewnych problemów następuje w konkretnych miejscach w mieście, co pozwala na kierowanie właśnie tam działań Programu Rewitalizacji.

Niekorzystne trendy demograficzne, powodują nasilenie problemów w konkretnych częściach miasta. Należy więc podjąć działania zmierzające do takiego kształtowania przestrzeni oraz warunków społecznych i gospodarczych, by do miasta przyciągnąć jak najwięcej młodych i przedsiębiorczych mieszkańców.

1.3.3. Dostęp do infrastruktury społecznej

1.3.3.1. Szkolnictwo

W Kościanie można znaleźć placówki oświatowe, publiczne i prywatne, każdego szczebla. Poniższe zestawienie prezentuje wszystkie szkoły na terenie miasta:

a) przedszkola:

- Samorządowe Przedszkole nr 1 – os. Piastowskie,
- Samorządowe Przedszkole nr 2 – ul. Moniuszki,
- Samorządowe Przedszkole nr 3 – ul. Moniuszki,
- Samorządowe Przedszkole nr 4 – ul. Wyzwolenia,
- Przedszkole Niepubliczne Wesołe Skrzaty – pl. Wolności,
- Oddziały Przedszkolne przy Zespołach Szkół nr 1, nr 2, nr 3 i nr 4.

b) szkoły podstawowe i gimnazja:

- Zespół Szkół nr 1 – ul. Mickiewicza,
- Zespół Szkół nr 2 – os. Piastowskie,
- Zespół Szkół nr 3 – ul. Wyzwolenia,
- Zespół Szkół nr 4 – ul. 27 Stycznia,
- Zespół Szkół Specjalnych – ul. Konopnickiej,
- Gimnazjum dla dorosłych – ul. Dworcowa,

c) szkoły artystyczne:

- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia – ul. Kurpińskiego,

d) szkoły zasadnicze zawodowe, średnie i technika:

- I Liceum Ogólnokształcące – Al. Kościuszki,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych – ul. Wielichowska,
- Prywatne Centrum Edukacji – ul. Wyzwolenia,
- Ośrodek Szkolenia i Doksztalcania – ul. Wielichowska,

e) szkoły policealne:

- Medyczne Studium Zawodowe w Kościanie – pl. Paderewskiego,

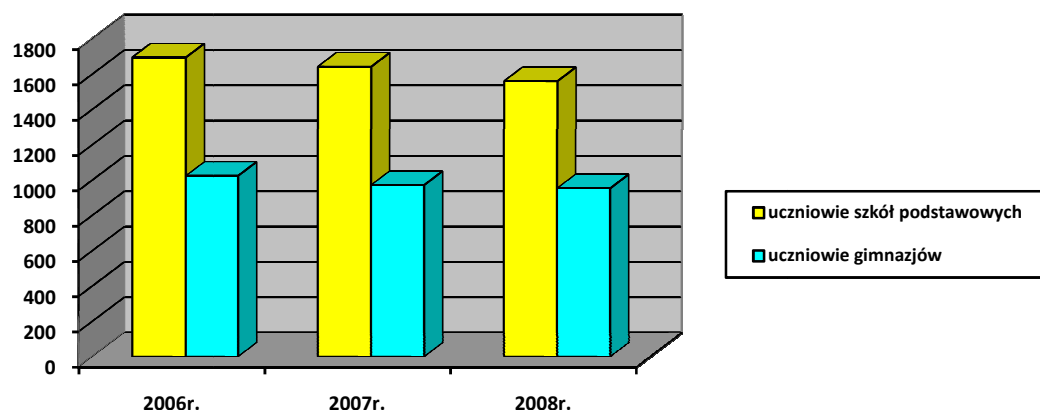
f) szkoły wyższe:

- Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Kolegium w Kościanie.

Na terenie miasta działa 5 samodzielnych przedszkoli, z których 4 są publiczne oraz oddziały przyszkolne w czterech zespołach szkół. Wszystkie placówki otrzymują wsparcie finansowe z budżetu samorządu. Liczba dzieci w przedszkolach spadła w ciągu 3 lat o 10 % tj.: o 73 dzieci, co wynika z uruchomienia oddziałów przyszkolnych. Analiza ruchu naturalnego wykazała rosnącą liczbę urodzeń w ostatnich latach. Powoduje to konieczność zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc w przedszkolach.

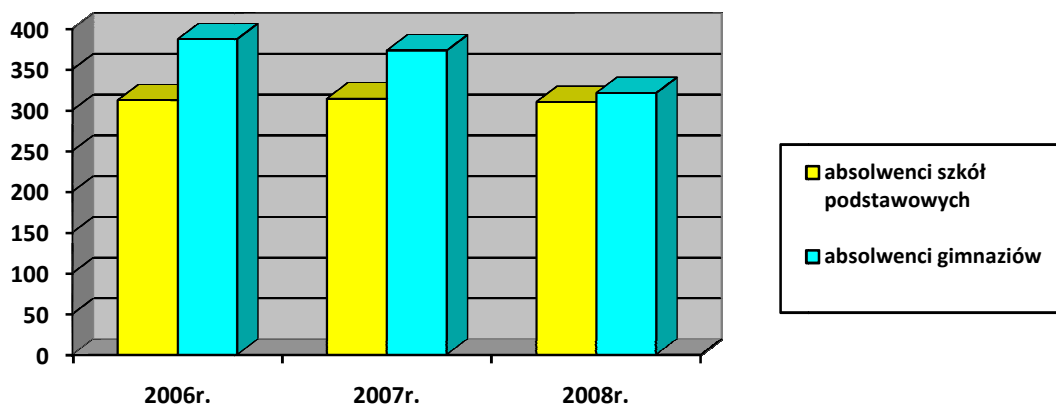
Zarówno w przypadku szkół podstawowych jak i gimnazjów zauważyć można spadek liczby uczniów w badanym okresie. W przeciągu 3 lat liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych spadła o 8% z 1694 uczniów w 2006r. do 1560 w 2008r. W przypadku gimnazjów spadek wyniósł 7% z poziomu 1024 w 2006 do 953 w 2008r. Tendencja spadkowa wynika bezpośrednio z sytuacji demograficznej i wchodzeniu w wiek szkolny roczników niżu demograficznego. Liczba absolwentów szkół podstawowych nie zmieniła się i wynosi 310, natomiast w przypadku gimnazjów nastąpił spadek liczby absolwentów o 17 % (spadek o 66 w badanym okresie).

Ryc. nr 6 Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów w latach 2006 – 2008.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ryc. nr 7 Absolwenci szkół podstawowych i gimnazjów w latach 2006 – 2008.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Kształcenie na poziomie maturalnym i pomaturalnym odbywa się w kierunkach: ogólnym, ekonomicznym, rachunkowości, ochrony środowiska, informatycznym, handlowym, elektrycznym, mechanicznym i technologii drewna. Z kolei Studium Medyczne kształci fizjoterapeutów, specjalistów terapii zajęciowej oraz dietetyków.

Tab. nr 24 Uczniowie i absolwenci szkół ponadgimnazjalnych

	rok		
	2006	2007	2008
Licea ogólnokształcące dla młodzieży:			
uczniowie	1 110	1 101	1 046
absolwenci	b.d.	b.d.	b.d.
Licea ogólnokształcące dla dorosłych:			
uczniowie	43	281	323
absolwenci	74	51	58
Licea profilowane dla młodzieży			
uczniowie	227	155	79

	absolwenci	92	86	55
Technika dla młodzieży				
	uczniowie	328	319	292
	absolwenci	75	73	60
Technika dla dorosłych				
	uczniowie	153	139	94
	absolwenci	0	12	22
Szkoły policealne dla młodzieży				
	uczniowie	114	87	85
	absolwenci	48	62	60
Szkoły policealne dla dorosłych				
	uczniowie	633	408	533
	absolwenci	221	108	87

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Z zebranych danych wynika, że systematycznie maleje liczba uczniów (młodzieży) w liceach ogólnokształcących, profilowanych, technikach i szkołach policealnych. W przypadku szkół dla dorosłych sytuacja wygląda odwrotnie. Dane statystyczne wskazują, że liczba osób dorosłych podejmujących naukę systematycznie wzrastała, jednak nie przełożyło się to na liczbę osób kończących szkoły. Może to wynikać z faktu zniesienia obowiązkowej służby wojskowej, która była dotychczas jedną z głównych przyczyn kontynuowania nauki dla młodych mężczyzn.

Filia Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu działa w mieście od 1998r. Obecnie uczelnia jest reprezentowana przez 3 wydziały: Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa, Wydział Studiów Edukacyjnych oraz Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych, które to oferują studentom studia w trybie dziennym i zaocznym na kierunkach: politologia, resocjalizacja oraz gospodarka przestrzenna.

1.3.3.2. Biblioteki i instytucje kultury

W Śródmieściu działają dwie biblioteki: Miejska Biblioteka Publiczna przy ul. Wrocławskiej oraz Biblioteka Pedagogiczna Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie przy pl. Paderewskiego. Dodatkowo na os. Piastowskim oraz os. Jagiellońskim znajdują się dwie filie Miejskiej Biblioteki Publicznej. W badanym okresie księgozbiór bibliotek wzrósł o 3,5 tys woluminów, jednak rokrocznie liczba czytelników spada. Spadła również liczba czytelników na 1000 mieszkańców.

Tab. nr 25 Biblioteki w Kościanie w latach 2006 – 2008.

	rok		
	2006	2007	2008
Biblioteki, filie i punkty biblioteczne	4	4	4
Księgozbiór	113 758	115 445	117 219
Czytelnicy w ciągu roku	6 659	6 096	5 735

Wypożyczenie księgozbioru na zewnątrz	113 751	97 622	95 577
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	6 035	6 035	6 010
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	4 712,6	4 782,7	4 876,0
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	276	253	238

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Kościański Ośrodek Kultury realizuje zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury, prowadząc wielokierunkową działalność kulturalną. Do podstawowych zadań Kościańskiego Ośrodka Kultury należy:

- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowań wiedzą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Tab. nr 26 Działalność Kościańskiego Ośrodka Kultury w latach 2003, 2005 i 2007.

	rok		
	2003	2005	2007
Imprezy	267	234	98
Uczestnicy imprez	59 268	69 855	42 230
Zespoły artystyczne	7	7	5
Koła	6	10	8
Członkowie kół	182	204	253

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W ramach Kościańskiego Ośrodka Kultury (KOK) działał od 1989r. Teatr 112, który obecnie został przekształcony w Kościański Teatr Kameralny. W zajęciach teatru biorą udział osoby w wieku 16 – 30 lat. Oprócz przygotowywania spektakli teatralnych młodzież na zajęciach przygotowuje się również do udziału w konkursach recytatorskich, gdzie niejednokrotnie zdobywa najwyższe nagrody i wyróżnienia. Kościański Teatr Kameralny ma w swoim repertuarze spektakle dramatyczne, monodramy, bajki, opracowania sceniczne lektur szkolnych, spektakle regionalne, kabaretowe, plenerowe, edukacyjne, poetyckie, happeningi. Przy ul. Bernardyńskiej działa Ośrodek Edukacyjno – Teatralny (OSET), działający w powiązaniu z KOK. Działalność OSET obejmuje zajęcia teatralne, plastyczne i taneczne.

1.3.3.3. Placówki medyczne i obiekty sportowe

Na terenie miasta znajdują się dwa szpitale:

- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kościanie Szpital im. Teodora Dunina,
- Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego.

Obie jednostki mają znaczenie ponadlokalne i obsługują klientów z całego powiatu, a w przypadku Szpitala Neuropsychiatrycznego z terenu całego kraju. Dodatkowo na terenie miasta działa 27 placówek ochrony zdrowia, w skład których wchodzi przychodnie lekarskie i stomatologiczne, ośrodki rehabilitacyjne, laboratoria oraz zespoły pielęgniarskie.

Mieszkańcy miasta mogą skorzystać z następujących obiektów sportowych:

- Stadion Miejski – ul. Maya,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (basen, sauna, lodowisko) – ul. Wyzwolenia,
- 5 hal sportowych – 4 przy zespołach szkół i 1 na Łazienkach,
- Boisko wielofunkcyjne Orlik – os. Konstytucji 3 Maja.

1.3.4. Działalność organizacji pozarządowych

W Kościanie działa 79 organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, wśród których wyróżnić można stowarzyszenia zwykłe, oddziały i koła stowarzyszeń, stowarzyszenia kultury fizycznej, kluby sportowe, uczniowskie kluby sportowe oraz ochotniczą straż pożarną. W ostatnich latach blisko 50 z nich korzystało z wsparcia finansowego samorządu na wykonywanie zadań z zakresu kultury fizycznej, turystyki, kultury i sztuki oraz promocji i ochrony zdrowia.

Tab. nr 27 Środki na realizację zadań publicznych przeznaczone dla organizacji pozarządowych i prowadzących działalność pożytku publicznego.

Nazwa zadania	rok		
	2008	2009	2010
Kultura i Sztuka	60 000,00	80 000,00	90 000,00
Promocja i Ochrona Zdrowia	10 000,00	18 000,00	22 000,00
Turystyka	5 500,00	6 000,00	12 000,00
Kultura fizyczna	420 000,00	500 720,00	600 000,00
Wypoczynek dzieci i młodzieży	7 500,00	0,00	0,00
Ogółem	503 000,00	604 720,00	724 000,00

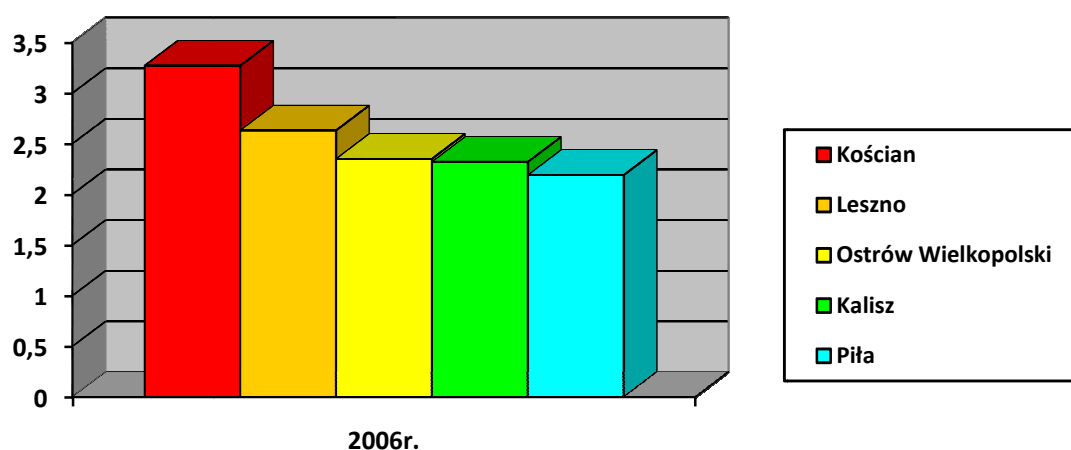
Źródło: Urząd Miejski w Kościanie – Wydział Edukacji, Kultury i Kultury Fizycznej.

Od roku 2008 systematycznie zwiększano środki dla organizacji pozarządowych. Ogólna suma przyznanych środków zwiększyła się w ciągu 3 lat o 44% z kwoty 503 000,00 do 724 000,00 zł. Zwiększenie środków na działalność organizacji pozarządowych pozwala na ich większą aktywność na rzecz mieszkańców miasta. Kwotowo najbardziej wzrosły nakłady na kulturę fizyczną. Ma to związek ze wzrostem zapotrzebowania mieszkańców

miasta na zajęcia sportowe. Dzięki temu mieszkańcy mogą trenować dyscypliny tj. : piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka, karate, boks czy taniec capoeira.

O wysokiej aktywności mieszkańców na polu działalności pozarządowej, świadczy zestawienie liczby organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Jest to dziedzina, w której miasto wyróżnia się pozytywnie na tle innych miast województwa.

Ryc. nr 8 Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w wybranych miastach województwa.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Zbadano rozmieszczenie siedzib poszczególnych organizacji non – profit na terenie miasta. Co prawda organizacje pozarządowe działają na rzecz całej społeczności miasta, jednak ich rozmieszczenie przestrzenne w podziale na osiedla pozwala określić aktywność w życiu społecznym mieszkańców poszczególnych części miasta.

Tab. nr 28 Organizacje pozarządowe w Kościanie wg siedziby.

Osiedle	Organizacje pozarządowe	Mieszkańcy osiedla (stan na koniec 2008r.)
Wesołe Miasteczko	11	3639
Śródmieście	25	2384
Wolności	16	4501
Sikorskiego	1	1257
Błonie	8	2193
Piastowskie	12	3684
Jagiellońskie	3	2875
Konstytucji 3 – Maja	1	2081
Gurostwo	2	1693
Kościan	79	24 306

Źródło: Urząd Miasta w Kościanie

1.3.5. Identyfikacja problemów zlokalizowanych w sferze społecznej

Przeprowadzona analiza sytuacji społecznej w Kościanie wskazała niekorzystne zjawiska, z którymi borykają się mieszkańcy miasta. Zebrane dane pozwoliły na określenie rozmieszczenia niektórych zjawisk i będą stanowić podstawę do wyznaczenia obszarów objętych procesem rewitalizacji. Do głównych problemów sfery społecznej miasta należą:

- niekorzystne tendencje demograficzne,
- ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie jako główne przyczyny udzielania pomocy społecznej,
- niewystarczające poczucie bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- bezrobocia, w tym osób do 25 roku życia,
- liczba długotrwale bezrobotnych,
- wysoki udział bezrobotnych o najniższym wykształceniu w ogólnej liczbie bezrobotnych.

1.4. Analiza wyników ankiet

Partycypacja społeczeństwa przy tworzeniu Programu Rewitalizacji, jest warunkiem koniecznym dla prawidłowego zidentyfikowania problemów, które dla mieszkańców Kościana są najważniejsze. Bez poznania prawdziwych przyczyn dysfunkcji danego obszaru, działania prowadzące do wyprowadzenia takich obszarów z sytuacji kryzysowej będą nieskuteczne i prowadzone po omacku. Przy tworzeniu niniejszego Programu postanowiono więc przeprowadzić badania ankietowe wśród mieszkańców, które dostarczyły informacji o ich wiedzy w zakresie rewitalizacji oraz opinii na temat obszarów dysfunkcyjnych w mieście. We wrześniu i październiku 2009r. przeprowadzono badania ankietowe na terenie miasta Kościana. Badania były prowadzone w godzinach od 10 do 16 w trzech punktach miasta – na Rynku, przy Rondzie Solidarności i na skrzyżowaniu ul. Wielichowskiej i ul. Śmigielskiej. Zebrano w ten sposób 320 ankiet. Kwestionariusz zawierał zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte. Pozwoliło to na inwencję własną badanych we wskazaniu obszarów wymagających wsparcia.

Wśród ankietowanych 73% stanowili mieszkańcy Kościana, pozostałe osoby pochodziły głównie z miejscowości przyległych do miasta (Kiełczewo, Nowy Lubosz) oraz ze Śmigła i z Czempinia. Kobiety znacznie chętniej udzielały odpowiedzi na pytania ankiety i stanowią 69% badanych. Ankietowani reprezentowali różne grupy wiekowe: osoby młode

do 30 roku życia stanowiły 37,5%, grupa 31 – 40 lat stanowiła 18,8%, 41 – 50 lat stanowiła 25,9%, natomiast grupy powyżej 50 roku życia stanowiły łącznie 17,8%. Przeważały osoby z wykształceniem średnim – 56,3% i wyższym – 28,1%.

		TAK	NIE
Pyt. 1	Czy słyszał Pani/Pan wcześniej o rewitalizacji?	47,8%	52,2%

Pierwsze pytania zamknięte dotyczyły znajomości zagadnienia rewitalizacji i potrzeby opracowania Programu Rewitalizacji. Wśród ankietowanych 47,8% słyszała wcześniej o rewitalizacji, natomiast aż 98% badanych wskazało na potrzebę sporządzenia Programu Rewitalizacji dla terenów problemowych w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej.

		TAK	NIE
Pyt. 2	Czy uważa Pan/Pani, że Kościan potrzebuje rozwiązania dla terenów problemowych w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej w postaci Lokalnego Programu rewitalizacji?	98,1%	1,9%

Następnie zapytano jakie tereny w mieście powinny zostać zrewitalizowane. Zaproponowano 8 terenów, a ankietowani mieli możliwość zaznaczenia więcej niż jednej odpowiedzi, a także wysuwania własnych propozycji, co do wskazania terenów. Najwięcej wskazań dotyczyło Dworca PKP i ul. Dworcowej (238), Łazienek (205), terenu po byłej rzeźni (149) oraz byłych zakładów tytoniowych przy ul. Surzyńskiego (106). Wśród terenów wskazywanych przez samych mieszkańców najczęściej wymieniano Park Miejski oraz zabudowania po byłej cukrowni.

Pyt. 3	Który z podanych poniżej terenów Pani/Pana zdaniem należałoby objąć programem rewitalizacji (można wskazać więcej niż jeden)	%
	1. Teren po byłych zakładach tytoniowych przy ul. Surzyńskiego	10,7%
	2. Łazienki	20,6%
	3. Teren po byłej rzeźni	15,0%
	4. Wały Żegockiego	7,9%
	5. Rynek i okoliczne ulice	7,3%
	6. Dworzec PKP i ul. Dworcowa	23,9%
	7. Teren MZGMiD przy ul. Bączkowskiego	3,0%
	8. Wieża ciśnień	6,5%
	9. Inne (jakie?)	5,0%

Następnie zapytano respondentów, który z terenów powinien podlegać rewitalizacji w pierwszej kolejności (ma to również związek z oceną zagrożeń na wskazanym terenie w późniejszych pytaniach kwestionariusza). Zdecydowanie najczęściej wskazywano teren Dworca PKP i ul. Dworcowej – 31,3% respondentów, a następnie Łazienki – 17,2%.

Pytanie dotyczące związku badanych ze wskazanymi wcześniej obszarami miało na celu zbadanie, czy respondenci wskazują tereny w kontekście całego miasta czy też swojego najbliższego otoczenia. Co trzeci z przepytanych mieszkańców wskazał korzystanie z usług w pobliżu problemowych terenów za główny związek z terenem, a 30% stwierdziło, że nic ich nie łączy. Świadczy to, że całe miasto (ze względu na swoje rozmiary) jest traktowane w kategorii przestrzeni najbliższej. Tylko co czwarty z respondentów wskazał teren problemowy jako miejsce zamieszkania. (wynika to z faktu, że tereny zaproponowane w ankiecie to tereny przemysłowe).

Pyt. 5	Jaki związek łączy Panią/Pana z wymienionym terenem?	%
	1. Miejsce zamieszkania	23,5%
	2. Miejsce pracy	4,0%
	3. Miejsce prowadzenia działalności gospodarczej	2,7%
	4. Miejsce korzystania z usług	32,8%
	5. Nic mnie nie łączy	30,4%
	6. Inne (jakie?)	6,7%

Kolejne pytanie dotyczyło jakości życia na terenie, który respondenci wymienili jako wymagający najszybszej interwencji. W przypadku dworca PKP i ul. Dworcowej aż 80% mieszkańców wskazało niską estetykę otoczenia, a 60% niskie poczucie bezpieczeństwa we wskazanym obszarze miasta. Blisko połowa badanych wskazujących Dworzec uznała, że dostępność usług jest w na tym terenie niska, a w przypadku dostępności komunikacyjnej przeważa odpowiedź średnia.

Pyt. 6	Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Panią/Pana obszarze rewitalizacji. (Dworzec PKP i ul. Dworcowa).			
	L.p.	Wyszczególnienie	procent wskazań w danym wyszczególnieniu	
Niska			Średnia	Wysoka
1.	Estetyka otoczenia	80,1%	18,4%	1,5%
2.	Poczucie bezpieczeństwa	60,8%	36,9%	2,3%

3.	Dostępność komunikacyjna	31,9%	53,3%	14,7%
4.	Dostępność do usług, handlu, edukacji	48,2%	44,6%	7,1%

W przypadku terenu Łazienek oceny jakości życia są podobne, z tym że więcej respondentów oceniło dostępność terenu jako niską.

Pyt. 6	Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wskazanym przez Panią/Pana obszarze rewitalizacji. (Łazienki).			
L.p.	Wyszczególnienie	procent wskazań w danym wyszczególnieniu		
		Niska	Średnia	Wysoka
1.	Estetyka otoczenia	78,1%	18,4%	3,5%
2.	Poczucie bezpieczeństwa	50,8%	46,9%	2,3%
3.	Dostępność komunikacyjna	47,8%	43,6%	8,6%
4.	Dostępność do usług, handlu, edukacji	50,6%	46,1%	3,3%

W odniesieniu do całego miasta poproszono mieszkańców o wskazanie głównych problemów oraz ich natężenia. Według wskazań alkoholizm, niski poziom przedsiębiorczości, bezrobocie oraz narkomania stanowią największe zagrożenie. Z kolei niski poziom wykształcenia mieszkańców oraz niekorzystne tendencje demograficzne stanowią najmniejsze zagrożenie dla miasta.

Pyt. 7	Jakie problemy i z jakim nasileniem występują Pana/Pani zdaniem na terenie miasta?				
L.p.	Wyszczególnienie	procent wskazań w danym wyszczególnieniu			
		Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
1.	Przestępczość	7,5%	32,2%	36,7%	23,6%
2.	Bezrobocie	20,8%	7,8%	41,2%	30,2%
3.	Bieda	13,2%	16,8%	51,2%	18,8%
4.	Alkoholizm	9,8%	5,9%	42,7%	41,6%
5.	Niski poziom wykształcenia mieszkańców	17,5%	30,4%	48,8%	3,2%
6.	Narkomania	9,4%	28,3%	32,0%	30,3%
7.	Starzenie się mieszkańców	39,5%	23,3%	30,2%	7,0%

8.	Wysoka degradacja środowiska naturalnego (tereny przemysłowe)	12,3%	26,8%	34,6%	26,3%
9.	Niski poziom przedsiębiorczości	9,4%	27,5%	26,6%	36,5%
10.	Niska wartość zasobów mieszkaniowych	18,7%	22,0%	37,9%	21,5%
11.	Niski poziom wydajności energetycznej budynków	27,5%	10,0%	36,5%	26,1%

Ostatnie pytanie w kwestionariuszu dotyczyło propozycji działań, które mogłyby ożywić wskazane tereny problemowe. W tabeli poniżej zaprezentowano najczęściej powtarzające się pomysły w odniesieniu do konkretnych terenów.

L.p.	Nazwa obszaru	Proponowane działania
1	Teren po zakładach tytoniowych	<ul style="list-style-type: none"> • renowacja budynków; • wprowadzenie usług na ten teren, co stworzy nowe miejsca pracy; • nowe oświetlenie terenu;
2	Łazienki	<ul style="list-style-type: none"> • inwestycje w infrastrukturę sportową; • stworzenie terenów rekreacji; • uporządkowanie terenów zielonych;
3	Teren po byłej rzeźni	<ul style="list-style-type: none"> • przywrócenie działalności przemysłowej; • adaptacja zabudowań produkcyjnych na mieszkania;
4	Wały Żegockiego	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie tereny; • wyposażenie ciągu w infrastrukturę rekreacyjną i oświetlenia;
5	Rynek i okoliczne ulice	<ul style="list-style-type: none"> • remonty fasad budynków mieszkalnych; • zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie letnim; • bezpłatny dostęp dla dzieci z ubogich rodzin na obiekty sportowe
6	Dworzec PKP i ul. Dworcowa	<ul style="list-style-type: none"> • renowacja budynku dworca; • lokalizacja małej gastronomii na dworcu; • remont poczekalni; • uzupełnienie dworca o funkcję handlową i gastronomiczną; • uporządkowanie terenu i lokalizacja zieleni urządzonej; • stworzenie noclegowni dla bezdomnych; •
7	Teren MZGMiD przy ul. Bączkowskiego	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie terenu; • budowa budynków mieszkalnych;

8	Wieża ciśnień	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie wieży jako atrakcji turystycznej;
9	Park Miejski	<ul style="list-style-type: none"> odnowa ścieżek spacerowych stworzenie kręgielni w parku miejskim częstsze patrole policji i straży miejskiej
12	Tereny po byłej cukrowni	<ul style="list-style-type: none"> przeznaczenie na tereny mieszkaniowe.

Wnioski z przeprowadzonych ankiet:

1. Blisko połowa respondentów wie czym jest rewitalizacja,
2. 98% respondentów widzi konieczność sporządzenia Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana, choć nie wszyscy wcześniej wiedzieli czym jest rewitalizacja³.
3. Respondenci wskazali jako główne obszary problemowe:
 - obszary miejskie – Dworzec PKP i okolice (os. Sikorskiego), Łazienki i Rynek z ulicami przyległymi (os. Śródmieście),
 - obszary poprzemysłowe – tereny po byłych zakładach tytoniowych (os. Piastowskie, os. Sikorskiego), teren po byłej rzeźni (os. Wolności) oraz Wieżę Ciśnień (os. Konstytucji 3 Maja),
 - teren Parku Miejskiego i ciągów zieleni nad Obrą (os. Wolności, os. Śródmieście).
4. Tereny najczęściej wymieniane cechują się zdaniem respondentów ogólną niską jakością życia.
5. Alkoholizm, bezrobocie, narkomania i niski poziom przedsiębiorczości – jako największe zagrożenie dla miasta.

³ W przypadku, gdy respondent nigdy wcześniej nie słyszał o rewitalizacji, ankietę szczegółowo przybliżał zagadnienie.

Rozdział 2. Nawiązanie do strategicznych dokumentów na poziomie lokalnym i regionalnym

Aby zadania przedstawione w Programie Rewitalizacji przyniosły wymierne efekty, muszą mieć kompleksowy charakter i obejmować zarówno strefę przestrzenną, społeczną jak i gospodarczą. Dodatkowo cele Programu Rewitalizacji powinny być zgodne z założeniami dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym i regionalnym, stanowiąc spójność w systemie planowania. PROMP miasta Kościana przewiduje interwencję w wielu obszarach, obejmuje kompleksowe działania z różnych dziedzin życia i wpisuje się w cele dokumentów strategicznych zarówno na szczeblu gminnym jak i wojewódzkim, a także jest w pełni zgodny z ich założeniami.

2.1. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa jest najważniejszym dokumentem przygotowywanym przez samorząd województwa, określającym cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie regionu. Generalny cel, przedstawiony w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku brzmi:

Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców.

Generalny cel Strategii jest realizowany przez hierarchiczne drzewo celów, w którym wyróżnione zostały cele strategiczne, operacyjne i podporządkowane im płaszczyzny zadań. Realizacja PROMP miasta Kościana przyczyni się do realizacji następujących celów strategicznych:

Tab. nr 29 Cele Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego realizowane przez Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana.

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Realizacja celów Strategii w PROWP miasta Kościana poprzez działania
1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku	1.3. Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none">Ochrona dorobku kulturowegoPromocja aktywności kulturalnej mieszkańców
	1.7. Wielofunkcyjny rozwój ośrodków subregionalnych i lokalnych	<ul style="list-style-type: none">Poprawa stanu infrastruktury komunalnej i komunikacyjnejRozwój usług wyższego rzędu

		<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie ośrodków subregionalnych, w szczególności o takie funkcje, jak edukacja akademicka, ponadlokalne usługi społeczne, kulturalne i komunikacyjne oraz usługi w sferze otoczenia biznesu i wspierania kooperacji w gospodarce
	1.8. Restrukturyzacja obszarów o niewłaściwym potencjale rozwojowym	<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja dzielnic miast, terenów przemysłowych i powojaskowych
3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia	3.1. Ograniczenie barier w dostępie do edukacji	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu infrastruktury edukacji oraz wyrównywanie dysproporcji wewnątrzregionalnych w tym zakresie
	3.2. Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości nauczania, zarówno pod względem programowym, jak i w zakresie warunków • Rozwój kształcenia pozaszkolnego, w tym kształcenia ustawicznego dla wszystkich grup wiekowych oraz nauczania języków obcych
4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego	4.2. Poprawa warunków mieszkaniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja dzielnic mieszkaniowych wraz z poprawą ogólnodostępnej infrastruktury usług i wypoczynku
	4.4. Wzrost bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa standardu i integracja systemów ochrony • Upowszechnianie standardów i rozwój systemów ochrony i bezpieczeństwa
	4.5. Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Działania na rzecz zapobiegania wykluczeniom
	4.7. Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Inwestycje poprawiające stan infrastruktury sportu i rekreacji • Inwestycje w przedsiębiorstwa świadczące usługi w tym zakresie • Programy aktywizujące mieszkańców dla sportu i rekreacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.

2.2. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Wielkopolskiego

Regionalna Strategia Innowacji jest głównym narzędziem kreowania zrównoważonego innowacyjnego rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Zakładany przez strategię rozwój przez innowacyjność może zaistnieć jedynie przy ścisłej współpracy przedsiębiorców, sektora B + R i edukacji oraz otoczenia około biznesowego i administracji publicznej, a dzięki zebraniu tak szerokiego grona partnerów przyniesie korzyści

skumulowane. Tak rozumiana współpraca pozwoli urzeczywistnić wizję Wielkopolski jako regionu:

1. Wykorzystującego tradycję oraz współczesny potencjał intelektualny i gospodarczy, dla tworzenia innowacyjnych podstaw rozwoju,
2. Uznającego innowacje za główny czynnik regionalnego wzrostu gospodarczo-społecznego,
3. Tworzącego środowisko przyjazne innowacjom poprzez wspieranie:
 - powstawania i rozwoju firm innowacyjnych,
 - tworzenia nowoczesnych technologii w jednostkach sektora B+R i ich komercjalizacji,
 - powstania płaszczyzny współpracy sektora nauki i edukacji z gospodarką,
4. Zdolnego konkurować z innymi regionami europejskimi.

PROMP przygotowany dla Kościana ma na celu wyprowadzenie pewnych obszarów miasta ze stanu kryzysowego, realizacja przewidzianych w nim projektów skupiać będzie się na wsparciu rozwoju zasobów ludzkich oraz wykreowaniu wysokiej jakości infrastruktury technicznej (sfera materialna) oraz społecznej, co w szerszej perspektywie czasowej stworzy warunki dla rozwoju przedsiębiorstw innowacyjnych i w rezultacie przyczyni się do realizacji celów operacyjnych określonych w Regionalnej Strategii Innowacji.

2.3. Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Wielkopolskim

PROMP wpisuje się również w następujące priorytety rozwojowe wskazane w Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Wielkopolskim przyjętej 25.06.2007 r.:

- rozwój regionalnych i markowych produktów turystycznych (przebudowa i rozbudowa zabytkowego obiektu wieży ciśnień) ,
- rozwój walorów turystycznych – nastąpi wzrost atrakcyjności turystycznej regionu poprzez odnowienie zasobów przyrodniczych oraz nadanie nowych funkcji obiektowi zabytkowemu,
- poprawa jakości przestrzeni i rozwój infrastruktury turystycznej.

2.4. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013

Założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego na lata 2007 – 2013 nawiązują do Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, która wskazuje, że Wielkopolska ma stać się regionem zintegrowanym

i konkurencyjnym. Przyjęto więc w skali operacyjnej do 2013 roku, że celem głównym dla WRPO będzie:

Wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia.

Osiągnięcie tak sformułowanego celu nadrzędnego i wzmocnienie potencjału rozwojowego województwa wymaga realizacji następujących komplementarnych celów szczegółowych:

- poprawy warunków inwestowania,
- wzrostu aktywności zawodowej mieszkańców,
- wzrostu udziału wiedzy i innowacji w gospodarce regionu.

Wymienione powyżej cele szczegółowe będą realizowane poprzez priorytety Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz określone w nich obszary interwencji i rodzaje projektów. Wszystkie działania rewitalizacyjne zapisane w niniejszym Programie zakładają realizację celów priorytetu IV *Rewitalizacja obszarów problemowych*, który stanowi propozycję wsparcia obszarów o największym nasyceniu problemów, terenów których potencjał nie został w pełni wykorzystany. Głównym celem priorytetu VI jest restrukturyzacja obszarów problemowych na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Obejmuje on dwa pola interwencji: odnowę miast lub ich części oraz zdegradowanych obszarów powojсковych i przemysłowych. Przyjęte w niniejszym Programie zadania na lata 2009 – 2015 dotyczą atrakcyjnie położonych terenów przemysłowych w Kościanie i są ukierunkowane na specyficzne dla tych terenów potencjały rozwojowe. Będą więc realizowane poprzez działanie 4.2. rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojсковych.

2.5. Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013

Program Operacyjny Kapitał Ludzki służy przyspieszeniu rozwoju społeczno – gospodarczego Polski, wzrostowi zatrudnienia oraz zwiększeniu spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej z krajami Unii Europejskiej, a poprzez priorytety regionalne rozwojowi poszczególnych województw. Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Jest on realizowany przez szereg celów strategicznych, których odbicie znajduje się wśród wskazanych osi priorytetowych.

Program Rewitalizacji Kościana wpisuje się w założenia Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i stanowi jeden z dokumentów niezbędnych do realizacji następujących celów strategicznych:

- podniesienia poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
- zmniejszenia obszarów wykluczenia społecznego,
- poprawy zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
- upowszechnienia edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.

2.6. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kościańskiego

Plan Rozwoju Lokalnego obejmuje zadania inwestycyjne finansowane w całości lub w części z budżetu powiatu oraz zadania innych podmiotów, realizowane na jego terenie. Obejmuje on horyzont czasowy od 2004 do 2013 roku. Plan odnosi się do procesów inwestycyjnych w powiecie, optymalizuje zakres rzeczowy potrzeb w stosunku do możliwości finansowych oraz wskazuje źródła finansowania przedsięwzięć. Ponadto plan ułatwia komunikację społeczną między władzami powiatu a społecznością lokalną, uczestniczącą w planowaniu rozwoju powiatu oraz z samorządami szczebla gminnego. Wśród szczegółowych zadań wskazanych w opracowaniu, poza zrealizowaną już przebudową ul. Surzyńskiego – stanowiącą dojazd do trzech obszarów ujętych w Programie, nie ma inwestycji związanych bezpośrednio z obszarami wskazanymi w niniejszym Programie do objęcia procesem rewitalizacji.

2.7. Wizja strategiczna dla Miasta Kościana

Głównym założeniem, Wizji strategicznej jest stworzenie miasta kompletnego poprzez umocnienie oferowanego przez miasto wachlarza usług, które równocześnie tworzą bazę rozwojową Kościana. W tym celu w dokumencie wyróżniono obszary wymagające podjęcia działań. Wizja strategiczna stanowi innowacyjną koncepcję zagospodarowania i zmiany sposobu użytkowania terenów dysfunkcyjnych w mieście. Wyróżniono w niej 10 przykładowych projektów strategicznych, których realizacja przyczyni się do poprawy funkcjonowania miasta. Skupiono się także na rewitalizacji terenów przemysłowych,

wskazując kierunki tego procesu, a niniejszy Program jest rozszerzeniem zapisanych tam rozwiązań, dostosowanych do aktualnych potrzeb, wraz z propozycją konkretnych działań. Wizja strategiczna dla miasta Kościana jest więc dokumentem bazowym dla Programu Rewitalizacji, który kontynuuje i rozszerza idee zawarte w Wizji oraz wskazuje szczegółowe zadania podejmowane na wymagających rewitalizacji obszarach.

2.8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2007 – 2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie miejskiej Kościana na lata 2007 – 2015 jest to dokument, w którym znalazła się analiza obecnej sytuacji społecznej w mieście wraz ze wskazaniem głównych kierunków działań, jakie należy podjąć w celu zniwelowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Wskazuje on siedem priorytetów: dzieci i młodzież, seniorzy, niepełnosprawność, bezradność, ubóstwo, bezdomność oraz uzależnienia. Każdy z nich opisuje problemy, których rozwiązanie, czy też zapobieżenie wystąpienia przyczyni się do sprawniejszego funkcjonowania społeczeństwa. Analiza zawarta w Strategii pomogła w identyfikacji obszarów problemowych, które powinny się znaleźć w programie rewitalizacji. Wskazane problemy oraz proponowane kierunki polityki społecznej w mieście znajdują swoje odzwierciedlenie w wybranych do rewitalizacji obszarach.

2.9. Dokumenty planistyczne

Najważniejszymi narzędziami kształtowania polityki przestrzennej przez gminę jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, będące aktem kierownictwa wewnętrznego oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, będące obowiązującym prawem. Studium jest dokumentem zawierającym analizę uwarunkowań i wskazującym kierunek polityki przestrzennej gminy. Jest to opracowanie, na którym opierane jest całe planowanie przestrzenne gminy. W momencie tworzenia niniejszego programu trwały prace nad zmianą studium, w celu jego aktualizacji i zapewnienia zgodności opracowywanych planów miejscowych z ustaleniami studium oraz wprowadzeniem zapisów uwzględniających rewitalizację w kierunkach rozwoju miasta. Dotychczasowe zapisy studium wskazują na potrzebę ochrony i wzmocnienia funkcji śródmieścia oraz potrzebę przekształceń terenów przemysłowych, nie nazywając tego jednak rewitalizacją. Zrównoważony rozwój miasta wymaga, by wszystkie dokumenty strategiczne były ze sobą wzajemnie powiązane.

Zdefiniowanie rewitalizacji i wskazanie związanych z tym pojęciem zadań oraz rozszerzenie obszaru wymagającego przekształceń musi zostać w opracowywanym studium określone, by dokument był komplementarny z Programem Rewitalizacji.

Plany miejscowe są gwarantem zapewnienia ładu przestrzennego oraz w znaczący sposób ułatwiają i przyspieszają procesy inwestycyjne na objętych przez nie terenach. Na chwilę obecną w granicach administracyjnych Kościana, które obejmują 879 ha obowiązuje 36 planów miejscowych, uchwalonych po 01.01.1996 roku, które obejmują 153,10 ha, co stanowi 17,44% powierzchni miasta. Spora część z uchwalonych planów została opracowana dla terenów niezabudowanych znajdujących się na obrzeżach miasta, które stanowiły dobrą lokalizację dla działalności gospodarczej oraz budownictwa jednorodzinnego. Plany znajdujące się w centrum przeznaczają teren głównie na usługi i mieszkalnictwo o różnej intensywności. Ze względu na specyfikę miasta i otoczenie ze wszystkich stron przez tereny Gminy Kościan (gminy wiejskiej) wyczerpała się możliwość planowania na obszarach nie-objętych inwestycjami i należy się zwrócić się ku zabudowanym obszarom w centrum miasta z zachowaniem historycznego układu urbanistycznego oraz terenom poprzemysłowym, na których znajduje się spora rezerwa terenu, który może zostać przeznaczony na inne cele.

Miasto prowadzi intensywne prace nad nowymi planami miejscowymi i od 2007 roku Rada Gminy przyjęła 7 planów o łącznej powierzchni 59,41 ha, co stanowi prawie 40% wszystkich obszarów objętych planami i 6,77% powierzchni Kościana. W chwili obecnej jest prowadzona procedura planistyczna, która obejmuje 5 obszarów o łącznej powierzchni 51,23 ha, co stanowi kolejne 5,83 % miasta i pozwoli na pokrycie prawie jednej czwartej Kościana planami. Zakończenie prac planistycznych jest przewidywane na pierwszy kwartał 2010 roku. Dodatkowo po ich uchwaleniu zwiększy się ciągłość pokrycia przestrzeni miasta planami. W perspektywie kilku najbliższych lat zamierza się wywołać kolejne 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o powierzchni 158,9 ha, czyli większej niż posiadają wszystkie obecnie obowiązujące plany razem wzięte.

2.10. Podsumowanie

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych Miasta Kościana na lata 2010 – 2015 wykazuje dużą, a wielu przypadkach bardzo dużą zbieżność z dokumentami o charakterze strategicznym. Poniżej w tabeli zestawiono ocenę stopnia zbieżności założonych w programie działań z w/w dokumentami strategicznymi.

Tab. Nr 30 Ocena stopnia zbieżności Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi.

L.p.	Nazwa dokumentu	Ocena
1.	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku.	3
2.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Wielkopolskiego	2
3.	Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Wielkopolskim	2
4.	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013.	3
5.	Program Operacyjny „Kapitał Ludzki” na lata 2007 – 2013	2
6.	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kościańskiego	2
7.	Wizja strategiczna dla Miasta Kościana.	3
8.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie miejskiej Kościan na lata 2007 – 2015.	2
9.	Dokumenty planistyczne.	3

Źródło: opracowanie własne

Przyjęte oceny w analizie: 3 – wysoka zbieżność
 2 – średnia zbieżność
 1 – niska zbieżność
 0 – brak

Rozdział 3. Założenia Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych dla miasta Kościana

3.1. Okres realizacji Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych dla miasta Kościana

Okres realizacji Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych dla Miasta Kościana został ustalony na lata 2010 – 2015. Pięcioletni okres obejmujący Program jest wystarczający do realizacji wszystkich zadań inwestycyjnych zawartych w niniejszym opracowaniu i jednocześnie pozwala na pierwsze oceny skutków podjętych działań. Ma on również związek z okresem programowania funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na lata 2007 – 2013, które mogą stanowić istotne źródło finansowania zadań w Programie. Nie oznacza to jednak, że wraz z nadejściem 2015 roku Program Rewitalizacji zostanie zakończony. Wraz z prowadzonym monitoringiem skutków Programu będzie on ewaluował i w miarę potrzeb oraz możliwości finansowania będzie rozszerzany na kolejne obszary wymagające wsparcia, w związku z tym ulegnie zmianie także jego horyzont czasowy.

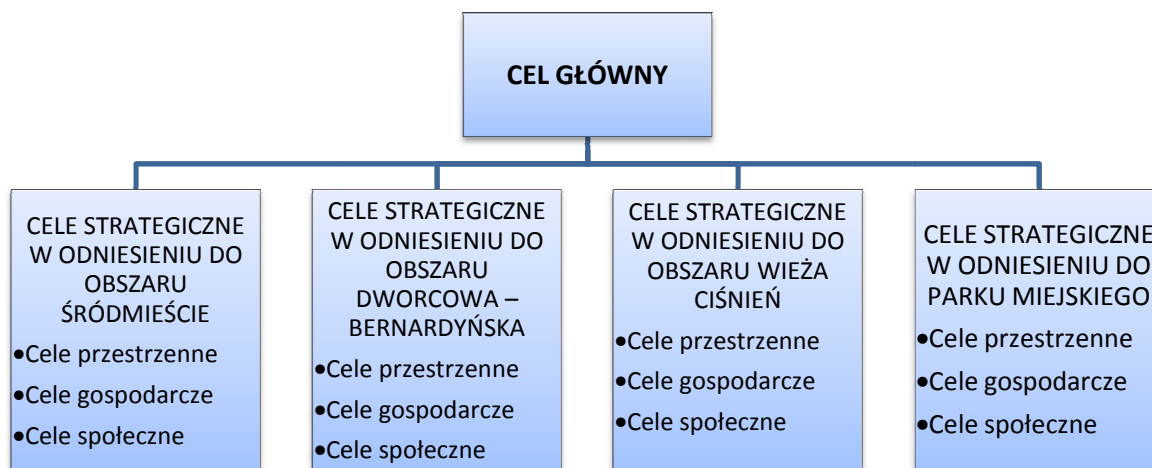
3.2. Cele Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana

Rewitalizacja zdegradowanych części miasta oraz terenów poprzemysłowych jest procesem złożonym, wieloaspektowym i oddziałującym na wszystkie sfery życia mieszkańców miasta. Wymaga skoordynowanych działań ze strony samorządu, przy udziale partnerów społecznych. Program Rewitalizacji jest narzędziem pozwalającym na niwelację niekorzystnych zjawisk i zapewnienie możliwości trwałego rozwoju obszarów problemowych. Jego zintegrowany charakter wymaga odpowiedniej hierarchizacji celów wyznaczonych do osiągnięcia. Celem głównym Programu jest:

Osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju miasta Kościana oraz poprawa jakości życia lokalnej wspólnoty poprzez podjęcie działań w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej zmierzających do wyprowadzenia zdegradowanych obszarów miasta z sytuacji kryzysowej.

Cel główny będzie realizowany przez cele strategiczne wyznaczone w kontekście poszczególnych terenów objętych rewitalizacją. Kolejnym szczeblem będą cele operacyjne

dotyczące poszczególnych sfer życia, a ich osiągnięcie będzie zależne od realizacji wyznaczonych zadań na obszarach rewitalizowanych. Cele strategiczne i operacyjne zostały przedstawione w dalszej części opracowania przy opisie poszczególnych obszarów objętych Programem Rewitalizacji.

3.2. Kryteria wyboru obszarów rewitalizowanych w ramach PROMP miasta Kościana

Ogólnym wyznacznikiem decydującym o opracowaniu PROMP – u jest wyraźny kryzys miejski lub zapotrzebowanie na odnowę społeczno – gospodarczą. Zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej WRPO na lata 2007–2013 do opracowywania Zintegrowanych Programów Rozwoju Obszarów Miejskich tereny przewidziane do rewitalizacji wyznaczono w procesie rzetelnej i pogłębionej analizy stanu wyjściowego. Na podstawie dostępnych danych statystycznych, wyników przeprowadzonych ankiet oraz konsultacji z mieszkańcami, przedsiębiorcami i pracownikami jednostek miejskich wyodrębniono obszary, których obecny stan wskazuje na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych. Wśród nich znalazły się zarówno obszary typowo miejskie (centrum miasta), jak i poprzemysłowe.

Kryteria, które wzięto pod uwagę przy wskazaniu zdegradowanych obszarów miejskich do rewitalizacji, podzielono na główne oraz pomocnicze. Wyróżnienie kryteriów głównych wynika z faktu, iż stanowią one również podstawę do wskazania obszarów mieszkalnictwa (wymienione kryteria zostały wskazane w Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa).

Oznacza to, iż pomoc publiczna (jeśli będzie uruchomiona) będzie mogła być przeznaczona na remonty części wspólnych budynków mieszkalnych. W poprzednim okresie

programowania zasady udzielania pomocy publicznej nie zezwalały na realizację tego typu przedsięwzięć.

Na etapie delimitacji obszarów wymagających rewitalizacji wykorzystano następujące kryteria:

1. Kryteria główne:

- niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej (W1) – mierzony liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych wpisanych do ewidencji podmiotów gospodarczych, na 1000 mieszkańców osiedla w 2008 r.,
- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia (W2) – mierzony liczbą rodzin korzystających z pomocy społecznej, na 1000 mieszkańców osiedla w 2008 r.,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego (W3) – mierzony liczbą budynków wybudowanych przed 1989 r. w stosunku do ogólnej liczby budynków (dane za 2002 r.),
- wysoki poziom osób w wieku poprodukcyjnym (W4) – mierzony liczbą osób w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 1000 mieszkańców osiedla w 2008r.,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń (W5) – mierzony liczbą popełnionych przestępstw, wykroczeń i podejmowanych przez Straż Miejską interwencji przeciwko łamaniu porządku publicznego na 1000 mieszkańców osiedla w 2008r.

2. Kryteria pomocnicze:

- liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków (W6) – liczba bezwzględna obiektów na danym osiedlu,
- wysoki poziom obciążenia ekonomicznego (W7) – mierzony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym w 2008r.,
- analiza wyników ankiet (W8) – liczba wskazań poszczególnych obszarów miasta, jako obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych.

3.3. Delimitacja obszarów wymagających wsparcia

Delimitacja obszarów kwalifikujących się do wsparcia i umieszczenia w niniejszym Programie została oparta na kryteriach głównych i pomocniczych, wśród których znalazły się te niekorzystne zjawiska, dla których było możliwe zbadanie ich rozkładu przestrzennego. Przedstawiona analiza odnosił się do jednostek pomocniczych utworzonych w mieście – 9 osiedli, natomiast dane w niej zaprezentowane w większości przypadków przedstawiają stan na koniec 2008 r. Zastosowano mieszane kryteria wyboru obszarów wymagających działań

rewitalizacyjnych i skorzystano z kryteriów stosowanych w ramach programu ZPORR, kryteriów stosowanych w ramach Inicjatywy Wspólnotowej URBAN II, a także kryteriów odnoszących się do wspierania działań z zakresu mieszkalnictwa.

Dla zwiększenia czytelności analizy danych, występowanie poszczególnych zjawisk zaprezentowano na mapach poglądowych różnym nasyceniem kolorów.

Dla wskaźników, gdy wyższy poziom oznacza gorszą sytuację niż średnio w mieście:

- czerwony oznacza wartość wskaźnika minimum 1,5 razy większą niż średnia dla miasta,
- pomarańczowym 1,2 razy większą (do 1,5 razy),
- żółtym większą (do 1,2 razy).

Dla wskaźników, gdy niższy poziom oznacza gorszą sytuację niż średnio w mieście:

- czerwony oznacza wartość wskaźnika niższą niż średnia dla miasta pomnożona przez 0,5,
- pomarańczowy niższa niż średnia dla miasta pomnożona przez 0,8,
- żółty niższą od średniej.

Obszary niewyróżnione kolorami nacechowane są wskaźnikami lepszymi od średniej dla całego miasta. Oczywiście nie dla każdego wskaźnika występują wszystkie kolory, wartości skrajne lub pośrednie mogą po przeliczeniu nie wystąpić.

3.3.1 Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej (W1)

Zbadanie rozmieszczenia przestrzennego prowadzenia działalności gospodarczej na poziomie gminy nie jest możliwe w oparciu o dane statystyczne publikowane przez Główny Urząd Statystyczny. W celu zbadania rozkładu przestrzennego zjawiska w poszczególnych osiedlach Kościana wykorzystano więc dane dotyczące ilości aktywnych podmiotów gospodarczych (osób fizycznych) wpisanych do ewidencji działalności gospodarczej Urzędu Miejskiego Kościana na koniec 2008 roku oraz dane pochodzące z Urzędu Stanu Cywilnego w Kościanie.

Tab. nr 31. Rozkład przestrzenny podmiotów gospodarczych w Kościanie.

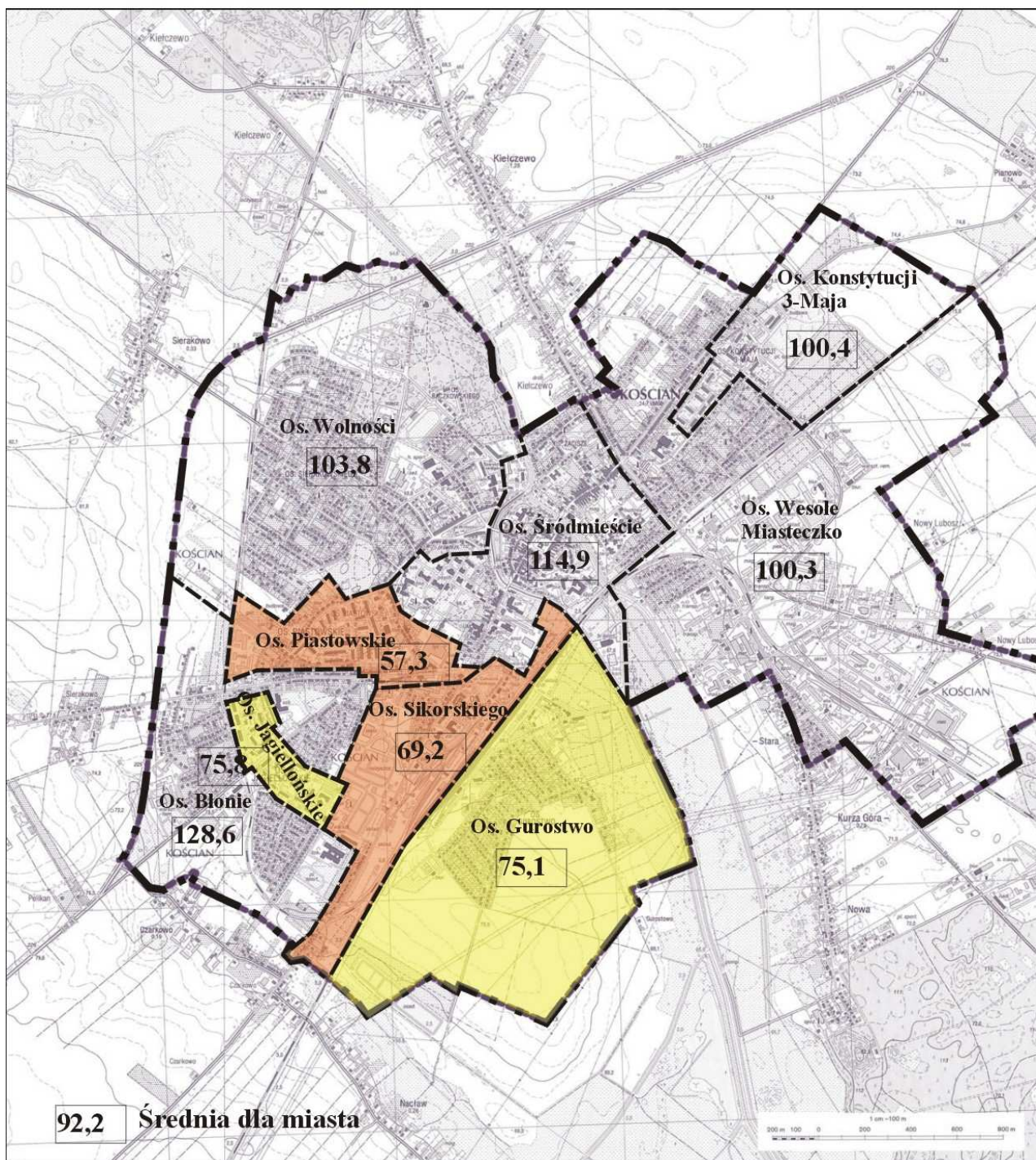
Osiedle	aktywne podmioty gospodarcze (stan na koniec 2008 r.)	Mieszkańcy osiedla (stan na koniec 2008r.)	Udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych (%)	Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 mieszkańców
Wesołe Miasteczko	365	3639	16,3	100

Śródmieście	274	2384	12,2	115
Wolności	467	4501	20,9	104
Sikorskiego	87	1257	3,9	69
Błonie	282	2193	12,6	129
Piastowskie	211	3684	9,4	57
Jagiellońskie	218	2875	9,7	76
Konstytucji 3 – Maja	209	2081	9,3	100
Gurostwo	127	1693	5,7	75
Kościan	2 240	24 306	100	92

Źródło: ewidencja działalności gospodarczej Urzędu Miejskiego w Kościanie/Urząd Stanu Cywilnego

Najwyższy udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wynoszący ponad 20% występuje na os. Wolności. Znaczący udział występuje także na os. Wesołe Miasteczko, os. Błonie i w Śródmieściu. Natomiast najniższy udział zanotowano na os. Sikorskiego (4%) i os. Gurostwo. Jednak ze względu na zróżnicowanie powierzchni oraz dysproporcje w liczbie mieszkańców poszczególnych osiedli obliczono wskaźnik liczby aktywnych podmiotów gospodarczych (osób fizycznych) na 1000 mieszkańców. Dla miasta wynosi on 92 na 1000 mieszkańców (i jest niższy niż wartość referencyjna dla Wielkopolski wynosząca – 102 na 1000 mieszkańców). Cztery osiedla charakteryzują się niższym wskaźnikiem niż średnia dla miasta. Są to w kolejności od najniższego os. Piastowskie, os. Sikorskiego, os. Gurostwo i os. Jagiellońskie. Dodatkowo dwa osiedla – Wesołe Miasteczko i Konstytucji 3 – Maja, choć nie przekraczają wartości średniej dla miasta, to przekraczają wartość referencyjną dla województwa. Z kolei najwyższy współczynnik uzyskało os. Błonie, Śródmieście i os. Wolności.

Ryc. nr 9 Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców obszaru.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.2 Poziom ubóstwa i wykluczenia (W2)

Zbadano rozmieszczenie wg miejsca zamieszkania rodzin, które w 2008 korzystały z pomocy społecznej, w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej. Ze względu na różną powierzchnię oraz dysproporcje w liczbie ludności poszczególnych osiedli, dane przeliczono na 1000 mieszkańców obszaru, co pozwoli porównywać uzyskane dane. W 2008 r. 664 rodziny skorzystały z pomocy Ośrodka, co odpowiada 27,32 rodzinom na 1000 mieszkańców miasta. Na czterech osiedlach liczbę wskaźnik jest wyższy niż średnia dla miasta tj. w kolejności rosnącej os. Gurostwo, os. Piastowskie, os. Sikorskiego i os. Śródmieście.

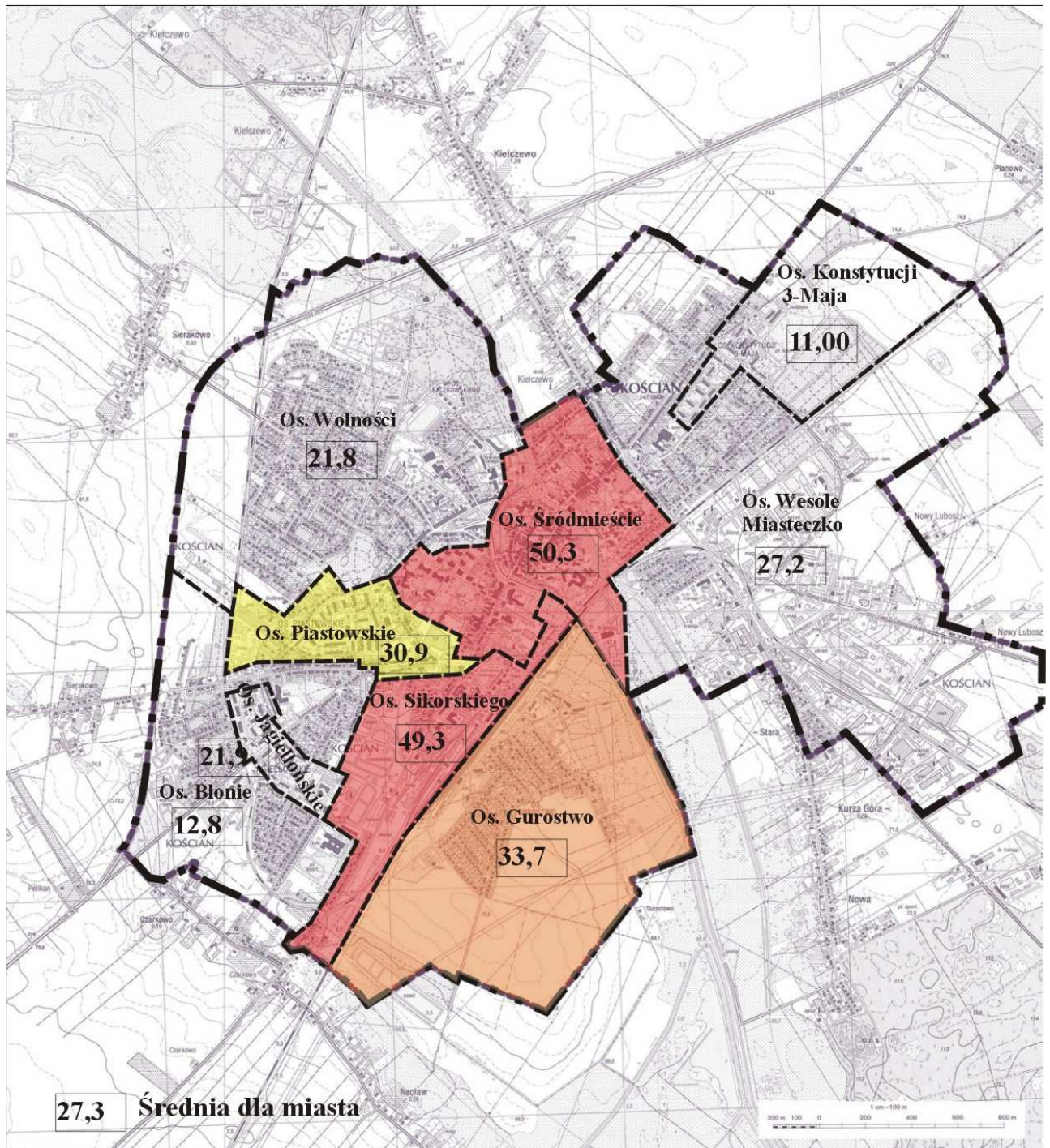
Tab. nr 32 Liczba rodzin, którym przyznano pomoc społeczną w podziale na osiedla w 2008r.

Osiedle	Rodziny, którym przyznano pomoc społeczną w 2008r.	Mieszkańcy osiedla (stan na koniec 2008r.)	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców*
Wesołe Miasteczko	99	3639	27,21	76,17
Śródmieście	120	2384	50,34	140,94
Wolności	98	4501	21,77	60,96
Sikorskiego	62	1257	49,32	138,11
Błonie	28	2193	12,77	35,75
Piastowskie	114	3684	30,94	86,64
Jagiellońskie	63	2875	21,91	61,36
Konstytucji 3 – Maja	23	2081	11,05	30,95
Gurostwo	57	1693	33,67	94,27
Kościan	664	24 306	27,32	76,49

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie

* Poziom ubóstwa i wykluczenia obliczono dla miasta, uwzględniając liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców obszaru, natomiast wartość referencyjna wskaźnika dla województwa podawana jest jako liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców obszaru (62 os. na 1000 mieszkańców). W celu porównania kryterium dla miasta i dla województwa przemnożono liczbę rodzin przez 2,8 (tyle wyniosła podawana przez GUS przeciętną liczbę osób w gospodarstwie domowym w Wielkopolsce w 2008r.)

Ryc. nr 10 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców obszaru.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.3 Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego (W3)

Średnia wartość udziału budynków mieszkalnych wzniesionych przed 1989r. w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych w Wielkopolsce wyniosła 84,2. W Kościanie tylko na 3 osiedlach wartość wskaźnika jest niższa niż wartość referencyjna dla województwa. Są to os. Konstytucji 3 Maja, Wesołe Miasteczko i Gurostwo. Najwyższy odsetek budynków wzniesionych przed 1989 r. jest na osiedlu Sikorskiego, Piastowskim i Błoniach.

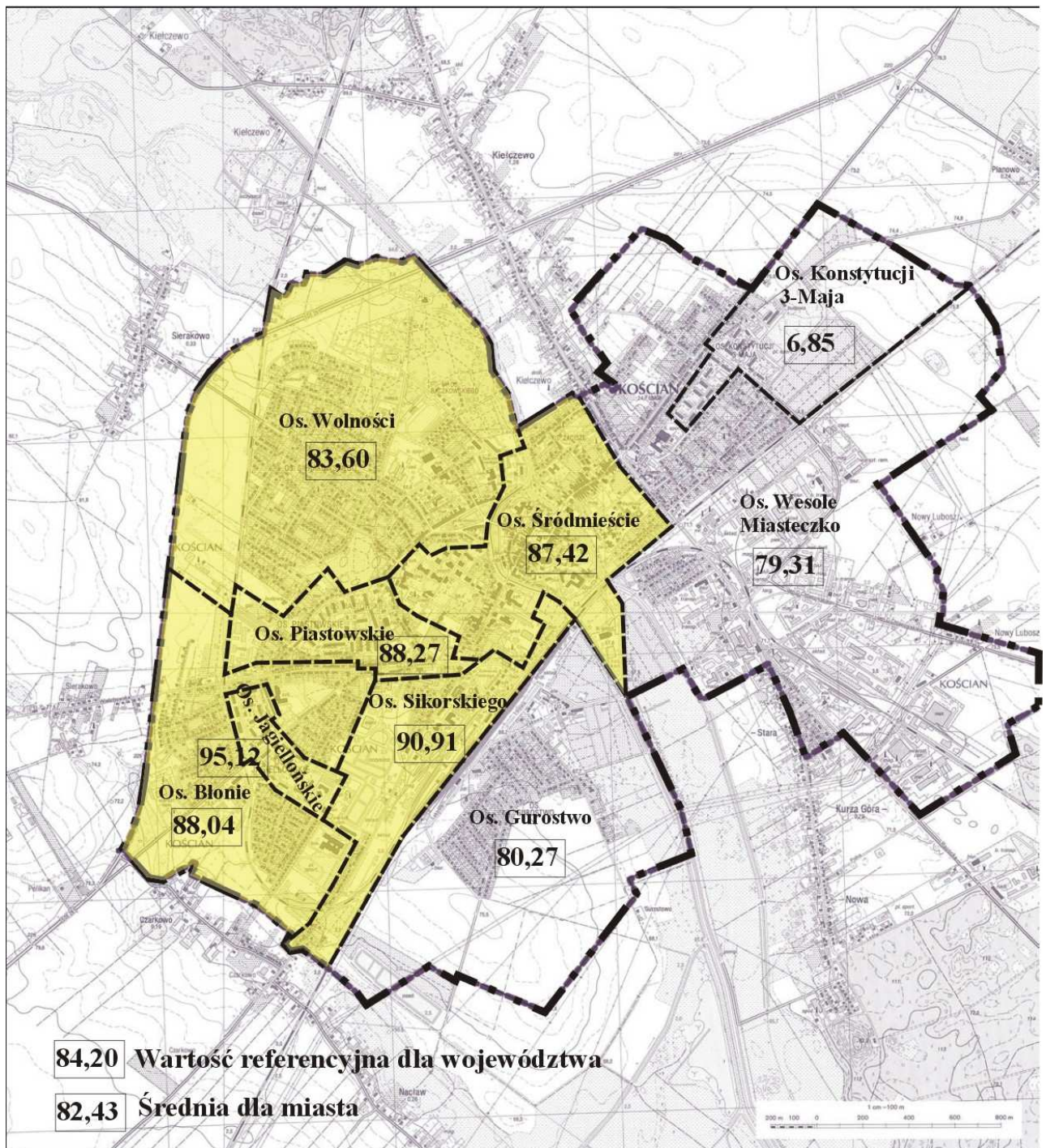
Tab. nr 33 Budynki mieszkalne wg okresu budowy.

Osiedle	Okres budowy		Razem	Udział procentowy budynków wybudowanych przed 1989r. w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych obszaru. (%)
	Do 1988r.	1989 r. – 2008 r.		
Wesołe Miasteczko	437	114	551	79,31
Śródmieście	396	57	453	87,42
Wolności	520	102	622	83,60
Sikorskiego	120	12	132	90,91
Błonie	449	61	510	88,04
Piastowskie	158	21	179	88,27
Jagiellońskie	39	2	41	95,12
Konstytucji 3 – Maja	5	68	73	6,85
Gurostwo	236	58	294	80,27
Kościan	2370	495	2875	82,43

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2002 r., Starostwo Powiatowe w Kościanie.

Średnia wartość udziału budynków mieszkalnych wzniesionych przed 1989 r. w stosunku do wszystkich budynków mieszkalnych w Wielkopolsce wyniosła 84,2%. W Kościanie tylko na 3 osiedlach wartość wskaźnika jest niższa niż wartość referencyjna dla województwa. Są to os. Konstytucji 3 Maja, Wesołe Miasteczko i Gurostwo. Najwyższy odsetek budynków „starych” jest na osiedlu Sikorskiego, Piastowskim i Błoniach.

Ryc. nr 11 Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989r. w ogólnej liczbie budynków obszaru.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.4 Poziom liczby osób w wieku poprodukcyjnym (W4)

Ze względu na brak możliwości dalszego rozbicia danych pochodzących z GUS, posłużono się informacjami z Wykazu Ilościowego Mieszkańców Urzędu Stanu Cywilnego, w celu zbadania zależności pomiędzy grupami ekonomicznymi w podziale na osiedla. Określono liczebność poszczególnych grup wiekowych (wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny) w odniesieniu do 9 wyróżnionych osiedli w Kościanie wg stanu na 31 grudnia 2009r. Wykaz ilościowy mieszkańców zawiera osoby czasowo i stale zameldowane w mieście (stąd różnica w stosunku do danych statystycznych GUS).

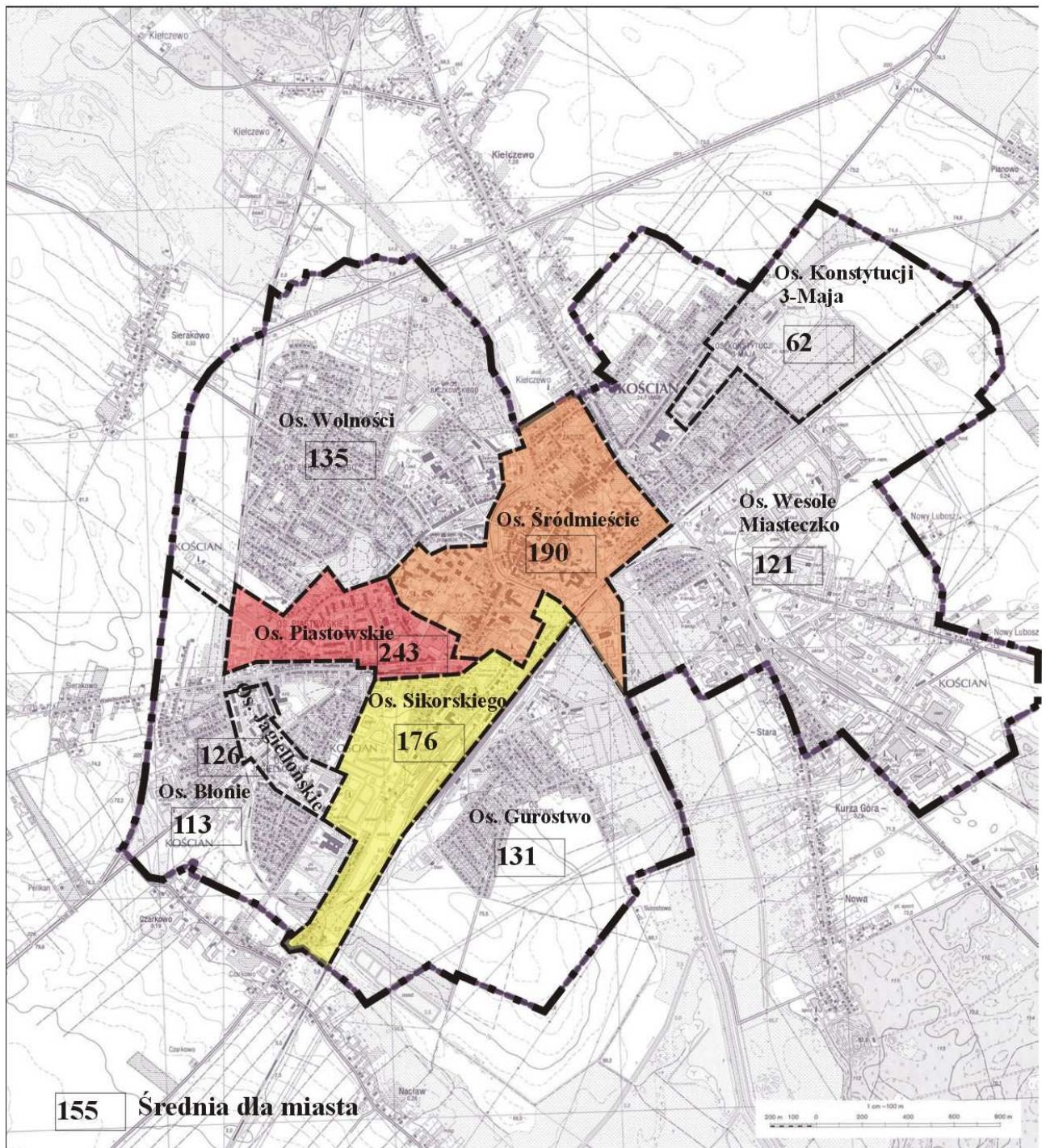
Tab. nr 34 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w podziale na osiedla.

Osiedle	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	razem	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców obszaru
Wesołe Miasteczko	619	2372	410	3401	121
Śródmieście	456	1503	461	2420	190
Wolności	757	3214	621	4592	135
Sikorskiego	247	986	264	1497	176
Błonie	459	1903	301	2663	113
Piastowskie	468	2220	862	3550	243
Jagiellońskie	434	2147	373	2954	126
Konstytucji 3 – Maja	500	2310	185	2995	62
Gurostwo	250	906	174	1330	131
Kościan	4190	17281	3931	25402	155

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu ilościowego mieszkańców Urzędu Stanu Cywilnego.

Najwięcej osób w wieku poprodukcyjnym mieszka na osiedlu Piastowskim, Wolności i w Śródmieściu. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców obszaru wśród osiedli z najbardziej niekorzystnymi trendami demograficznymi znalazły się wymienione wcześniej os. Piastowskie, Śródmieście oraz os. Sikorskiego.

Ryc. nr 12 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 1000 mieszkańców obszaru.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.5 Poziom przestępczości i wykroczeń (W5)

Określone rejony działania dzielnicowych oraz strażników miejskich w przybliżeniu odpowiadają obszarowo osiedlom w mieście, co pozwoliło zbadać rozkład przestrzenny przestępczości, wykroczeń i interwencji. Kościańska Straż Miejska od 2008 r. zaczęła opracowywać sprawozdania dotyczące swojej pracy w rozbiciu na poszczególne osiedla miasta, co pozwoliło uzyskać szersze spojrzenie na zagadnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście.

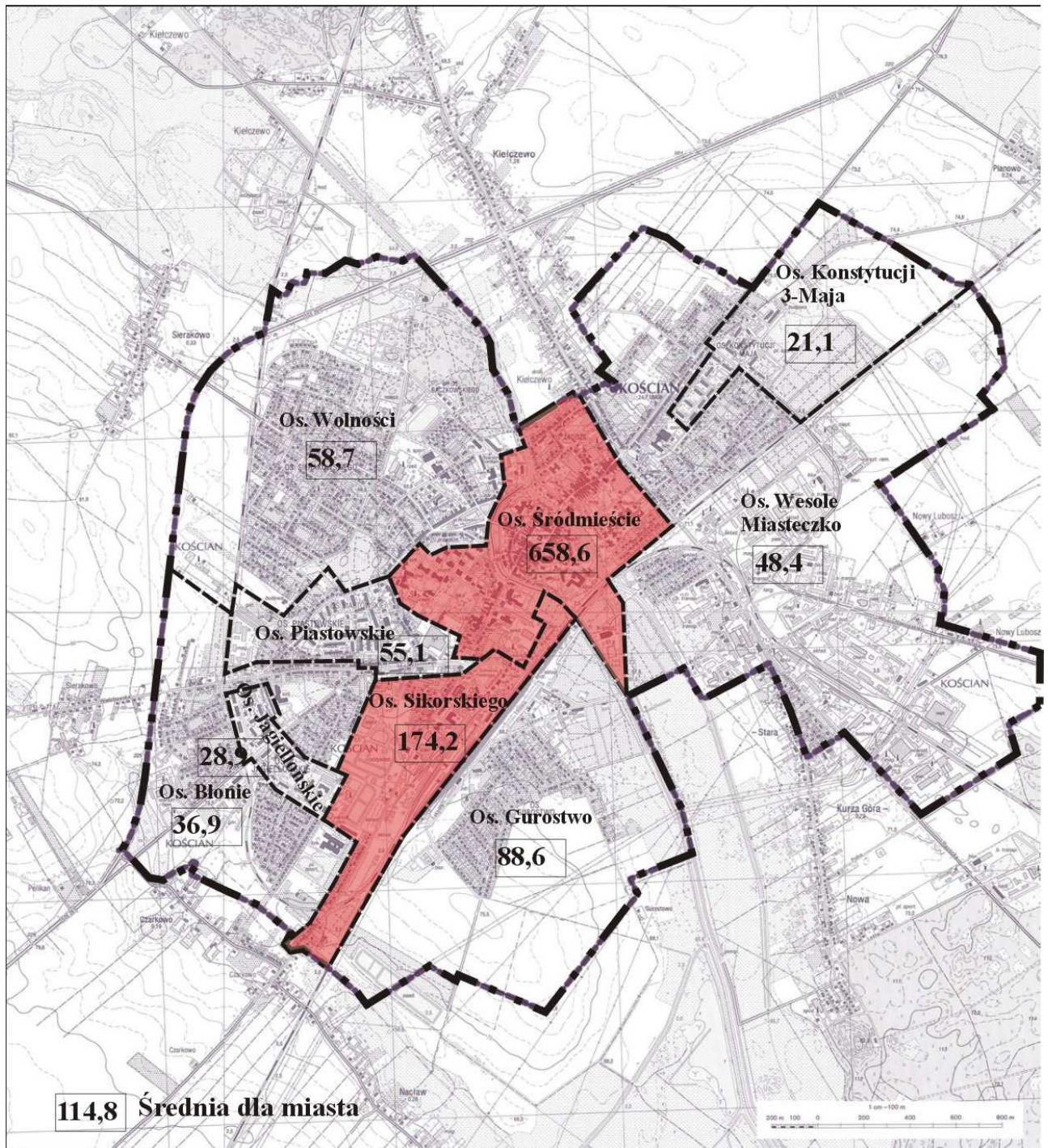
Tab. nr 35 Liczba przestępstw i wykroczeń oraz interwencje Straży Miejskiej w Kościanie.

Osiedle	rok 2006		rok 2007		rok 2008				liczba popełnionych przestępstw, wykroczeń i podejmowanych przez Straż Miejską interwencji przeciwko łamaniu porządku publicznego na 1000 mieszkańców osiedla. (2008r.)
	P	W	P	W	P	W	Interwencje Straży Miejskiej	Razem	
Wesołe Miasteczko	17	6	6	4	12	7	157	176	48,36
Śródmieście	32	12	22	17	29	10	1531	1570	658,56
Wolności	15	11	23	6	12	4	248	264	58,65
Sikorskiego	16	4	18	4	14	10	195	219	174,22
Błonie	5	1	8	4	6	2	73	81	36,94
Piastowskie	19	4	9	5	11	8	184	203	55,10
Jagiellońskie	11	2	4	4	5	4	74	83	28,87
Konstytucji 3 – Maja	10	2	5	1	10	5	29	44	21,14
Gurostwo	7	3	6	4	5	5	140	150	88,60
Kościan	132	45	101	49	104	55	2631	2790	114,79

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kościanie/Straż Miejska w Kościanie.

Wśród osiedli największą liczbę przestępstw i wykroczeń w całym badanym okresie zanotowano na osiedlach: Śródmieście, Wolności, Sikorskiego oraz na osiedlu Piastowskim. Podobnie ma się sytuacja z ilością interwencji Straży Miejskiej. Wskazane osiedla przodują w ilości interwencji, przy czym aż 58% miało miejsce w Śródmieściu.

Ryc. nr 13 Liczba przestępstw, wykroczeń i interwencji Straży Miejskiej na 1000 mieszkańców obszaru.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.6 Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków (W6)

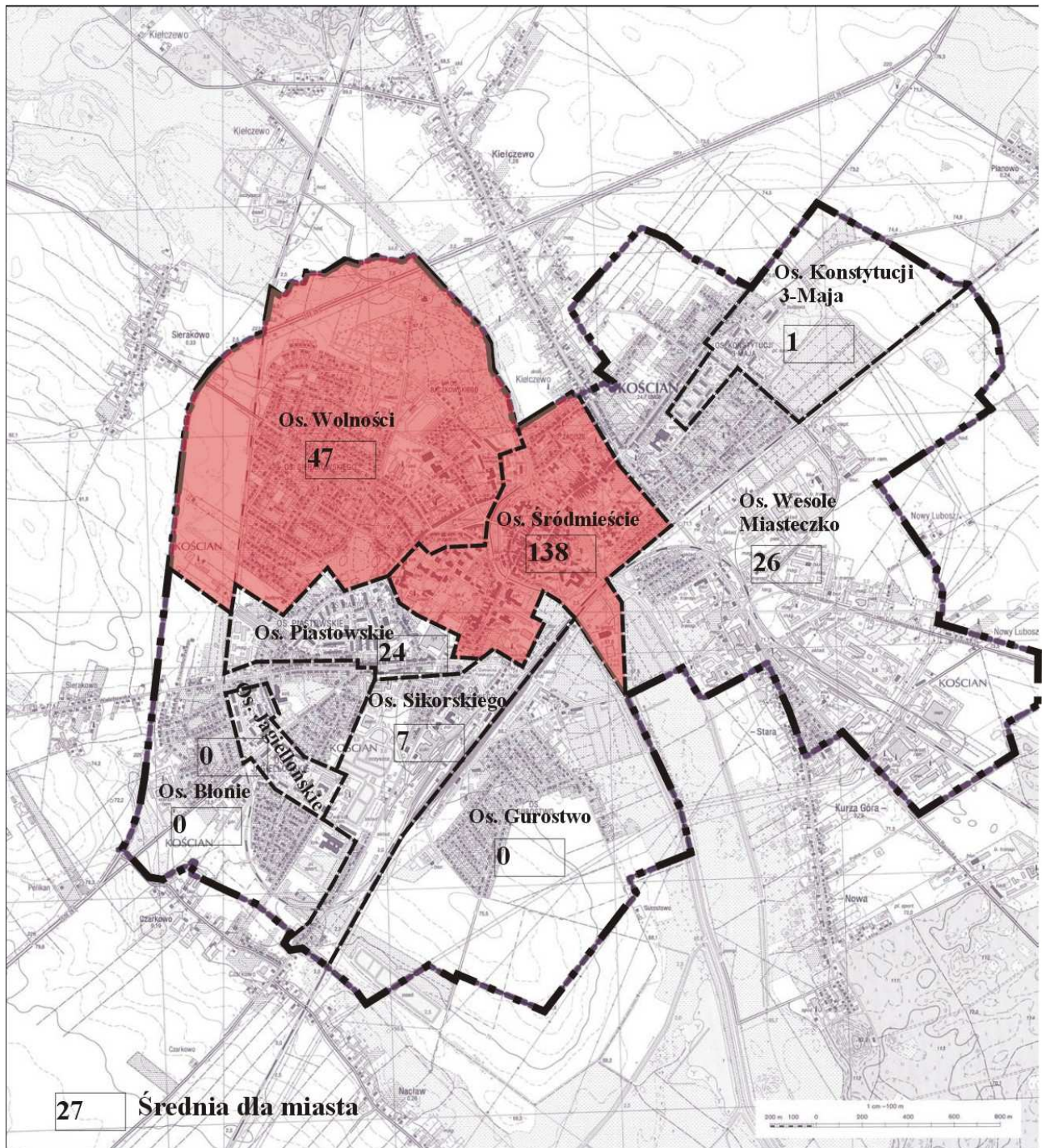
Skupienie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków występuje głównie w Śródmieściu. Wśród 200 obiektów w gminnej ewidencji 103 zlokalizowane są na terenie Śródmieścia. Ma to oczywiście związek z historycznym rozwojem przestrzennym miasta. Większa liczba obiektów wpisanych do ewidencji występuje jeszcze na os. Wolności (44), os. Wesołe Miasteczko i na os. Piastowskim (po 24). W obrębie os. Błonie, Jagiellońskiego, Konstytucji 3 – Maja i os. Gurostwo obiekty ewidencjonowane w ogóle nie występują. Poniżej zaprezentowano zbiorcze zestawienie liczby zabytków i obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych osiedlach.

Tab. nr 36 Obiekty wpisane do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych osiedlach miasta.

Osiedle	Obiekty wpisane do rejestru zabytków	Obiekty znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków	Razem
Wesołe Miasteczko	2	24	26
Śródmieście	35	103	138
Wolności	3	44	47
Sikorskiego	2	5	7
Błonie	0	0	0
Piastowskie	0	24	24
Jagiellońskie	0	0	0
Konstytucji 3 – Maja	1	0	1
Gurostwo	0	0	0
Kościarn	43	200	243

Źródło: opracowanie własne

Ryc. nr 14 Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych obszarach.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.7 Poziom obciążenia ekonomicznego (W7)

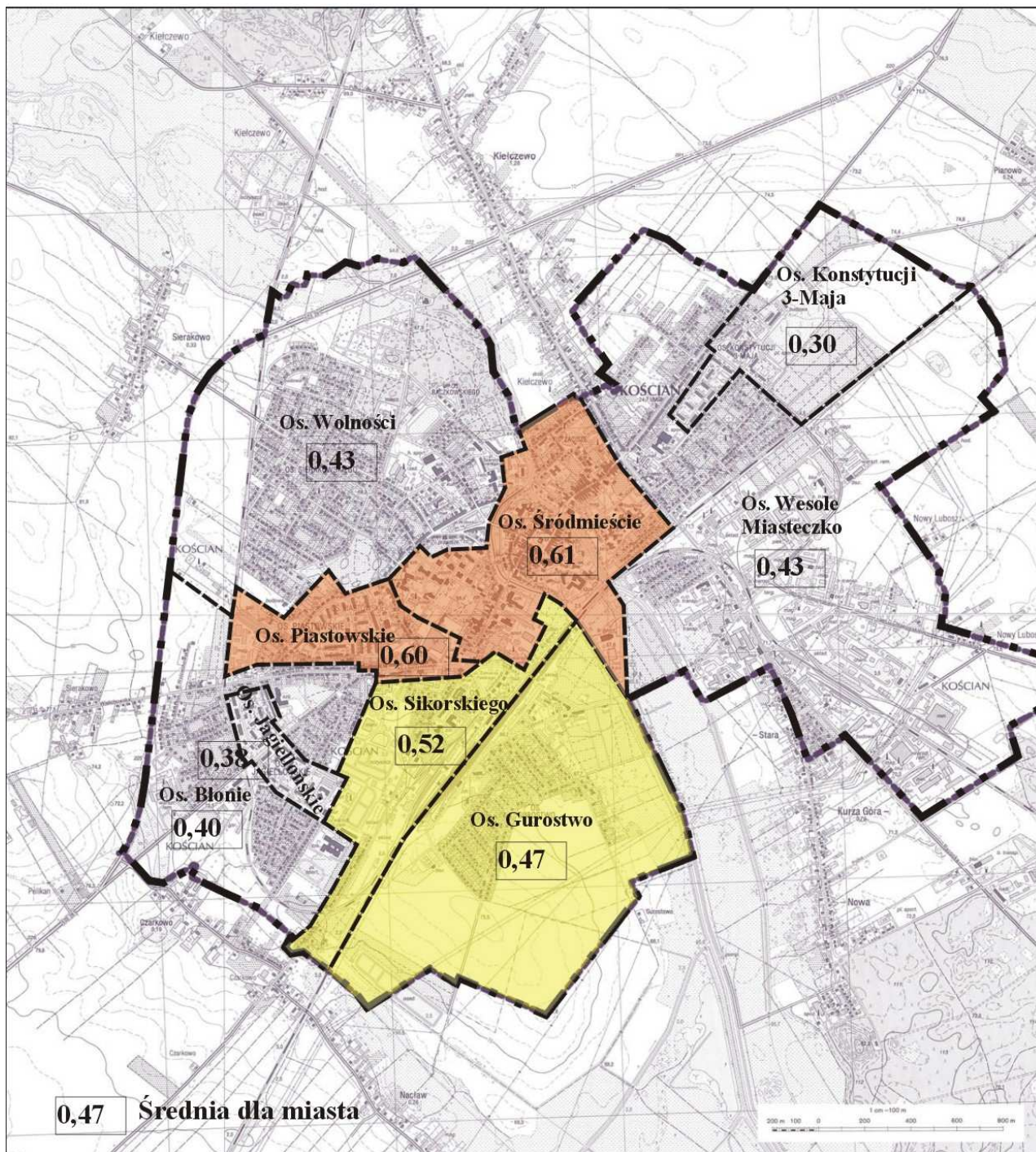
Najwyższe wartości wskaźnika obciążenia ekonomicznego wystąpiły w Śródmieściu, na os. Piastowskim i os. Sikorskiego. Wartość wskaźnika na poziomie średnim wystąpiła także na os. Gurostwo.

Tab. nr 37 Współczynnik obciążenia ekonomicznego Kościana, w podziale na osiedla w 2008r.

Osiedle	Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Współczynnik obciążenia ekonomicznego
Wesołe Miasteczko	619	2372	410	0,43
Śródmieście	456	1503	461	0,61
Wolności	757	3214	621	0,43
Sikorskiego	247	986	264	0,52
Błonie	459	1903	301	0,40
Piastowskie	468	2220	862	0,60
Jagiellońskie	434	2147	373	0,38
Konstytucji 3 – Maja	500	2310	185	0,30
Gurostwo	250	906	174	0,47
Kościan	4190	17281	3931	0,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wykazu ilościowego mieszkańców Urzędu Stanu Cywilnego.

Ryc. nr 15 Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na liczbę ludności w wieku produkcyjnym na wybranych obszarach.

Źródło: opracowanie własne

3.3.8 Analiza wyników ankiet (W8)

Przeanalizowano wyniki przeprowadzonych ankiet i jako kryterium pomocnicze do wyznaczenia obszarów rewitalizacji przyjęto liczbę wskazań poszczególnych terenów, jako obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych. Następnie zsumowano liczbę wskazań na tereny położone w poszczególnych osiedlach miasta i tę wartość wystandaryzowano.

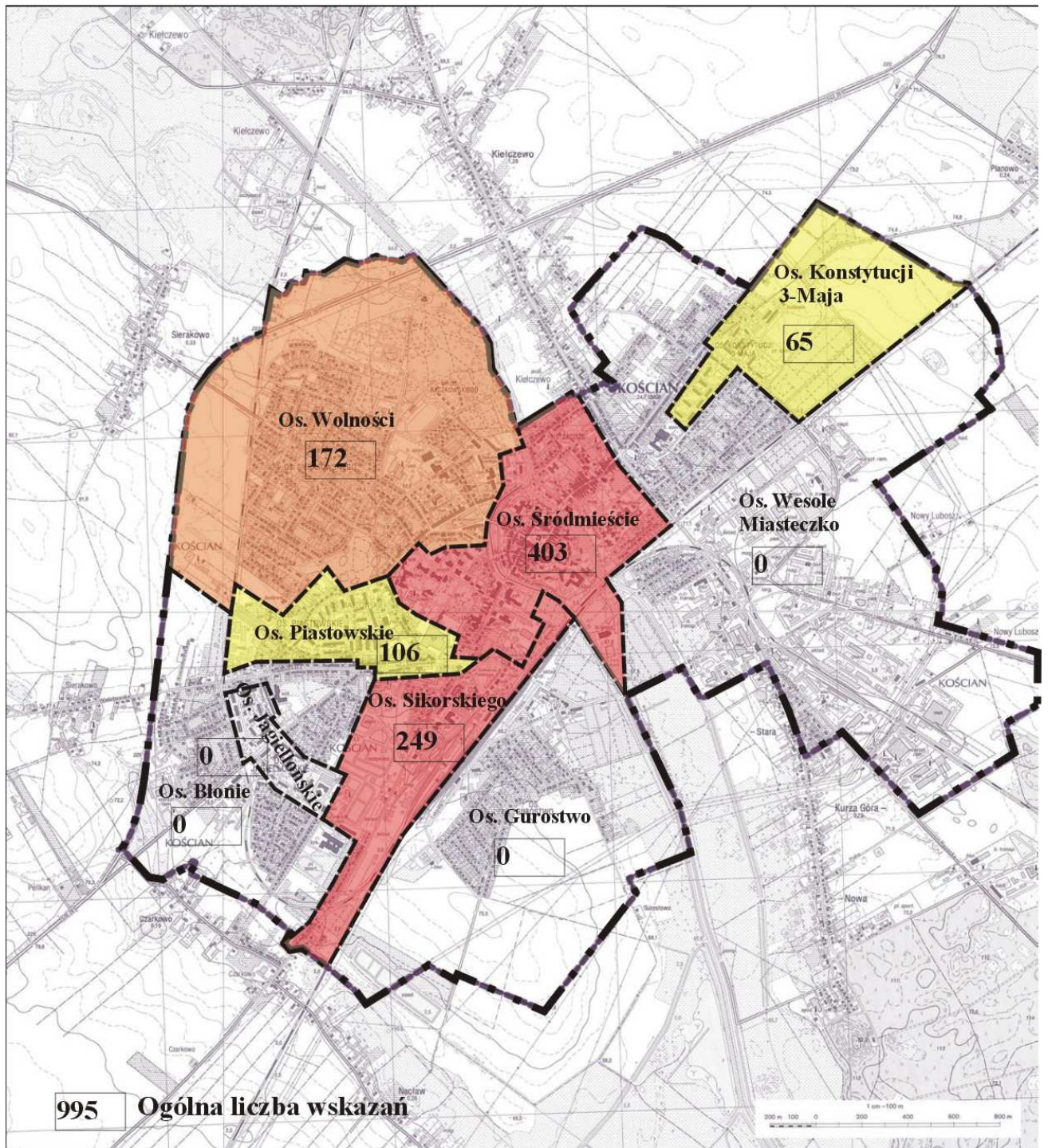
Tab. nr 38 Zsumowana liczba wskazań poszczególnych osiedli, jako obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych;

Osiedle	liczba wskazań
Wesołe Miasteczko	16
Śródmieście	387
Wolności	172
Sikorskiego	249
Błonie	0
Piastowskie	106
Jagiellońskie	0
Konstytucji 3 – Maja	65
Gurostwo	0
Kościan średnia na osiedle	110,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych.

Ankiety wykazały, że mieszkańcy najczęściej wskazywali tereny położone w obrębie os. Śródmieście, jako wymagające ujęcia w Programie Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Przemysłowych miasta Kościana. Konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych występuje również na os. Sikorskiego, Wolności, Piastowskim, Konstytucji 3 – Maja i Wesołe Miasteczko.

Ryc. nr 16 Analiza wyników ankiet - liczba wskazanych terenów wchodzących w skład poszczególnych osiedli.

Źródło: opracowanie własne.

3.3.9 Podsumowanie analizy wyłaniającej obszary wymagające wsparcia

Analiza obszarów wg wcześniej wymienionych wskaźników pozwoli odpowiedzieć na pytanie, które spójnie geograficzne i możliwe do wydzielania w przestrzeni miejskiej obszary powinny być objęte działaniami rewitalizacyjnymi.

Aby skala i wartość wszystkich kryteriów były porównywalne, każdy z wskaźników oraz liczby bezwzględne zostały wystandaryzowane poprzez odjęcie od nominalnej wartości wskaźnika/liczby bezwzględnej dla każdego osiedla średniej wartości dla całego miasta i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całego miasta. W wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki/liczby bezwzględne mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią (zero) i odchyleniem standardowym (jeden), co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania.

Na bazie wystandaryzowanych wskaźników i liczb utworzono Indeks Degradacji (wskaźnik sumaryczny) pozwalający na uszeregowanie poszczególnych osiedli w Kościecu od najmniej zagrożonych dysfunkcjami społeczno – gospodarczo – przestrzennymi (najniższa wartość Indeksu) do najbardziej zagrożonych (najwyższa wartość Indeksu). Przyjmuje on postać:

$$\text{Indeks Degradacji} = W1 + W2 + W3 + W4 + W5 + W6 + W7 + W8$$

W celu uszeregowania ogólnej sytuacji poszczególnych osiedli wartości osiągniętego Indeksu Degradacji podzielono na cztery przedziały i nadano im oznaczenia barwne:

- wartość Indeksu Degradacji w przedziale <-5 oznacza, że osiedle znajduje się w relatywnie bardzo dobrej sytuacji społeczno – gospodarczej, kolor niebieski,
- wartość Indeksu Degradacji w przedziale od -5 do 0 oznacza, że osiedle znajduje się w relatywnie dobrej sytuacji społeczno – gospodarczej, kolor zielony,
- wartość Indeksu Degradacji w przedziale od 0 do 5 oznacza, że osiedle znajduje się w relatywnie złej sytuacji społeczno – gospodarczej, kolor żółty,
- wartość Indeksu Degradacji w przedziale $5<$ oznacza, że osiedle znajduje się w relatywnie bardzo złej sytuacji społeczno – gospodarczej, kolor czerwony.

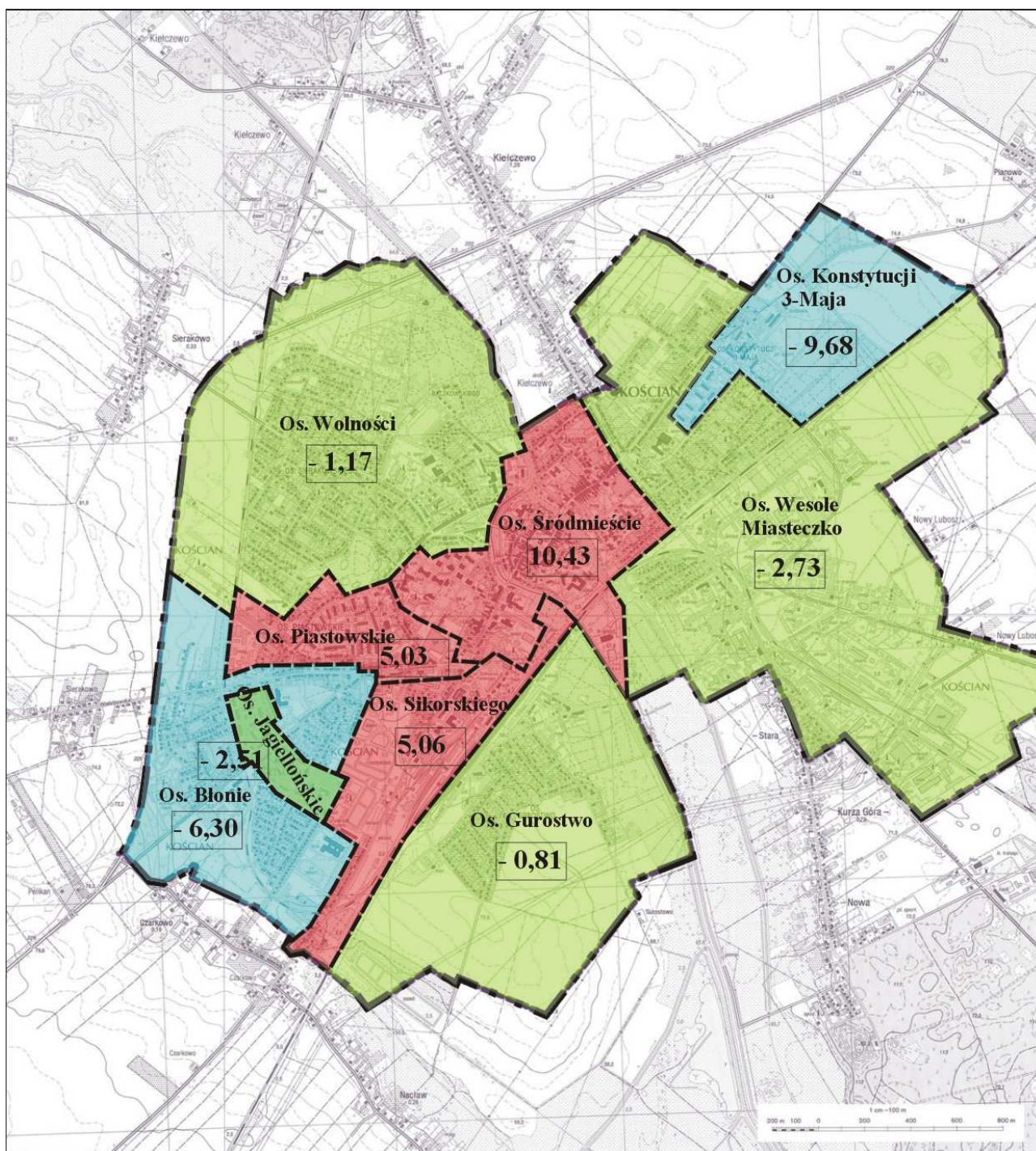
Tab. nr 39 Wartość Indeksu Degradacji dla poszczególnych obszarów

Obszar	Kryteria główne i pomocnicze po standaryzacji								Indeks Degradacji
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	W8	
Wesołe Miasteczko	-0,44	-0,01	-0,12	-0,68	-0,35	-0,02	-0,37	-0,74	-2,73
Śródmieście	-1,24	1,72	0,19	0,7	2,83	2,63	1,44	2,16	10,43
Wolności	-0,63	-0,42	0,04	-0,4	-0,29	0,47	-0,42	0,48	-1,17
Sikorskiego	1,24	1,65	0,33	0,42	0,31	-0,47	0,5	1,08	5,06
Błonie	-1,98	-1,09	0,22	-0,83	-0,4	-0,64	-0,72	-0,86	-6,3
Piastowskie	1,89	0,27	0,22	1,75	-0,31	-0,07	1,32	-0,04	5,03
Jagiellońskie	0,89	-0,4	0,49	-0,58	-0,45	-0,64	-0,96	-0,86	-2,51
Konstytucji 3 – Maja	-0,45	-1,22	-2,91	-1,85	-0,49	-0,62	-1,78	-0,36	-9,68
Gurostwo	0,93	0,48	-0,08	-0,48	-0,14	-0,64	-0,02	-0,86	-0,81

Źródło: opracowanie własne.

Wartości Indeksu Degradacji wskazują na relatywnie bardzo dobrą sytuację społeczno – gospodarczą na os. Konstytucji 3 Maja i os. Błonie, a relatywnie dobrą na os. Wesołe Miasteczko, os. Jagiellońskim, os. Wolności i os. Gurostwo. Osiedla, dla których wartość Indeksu wskazywałaby na złą sytuację nie występują. Analiza wartości Indeksu Degradacji wskazała, że trzy osiedla – os. Śródmieście, os. Sikorskiego i os. Piastowskie znajdują się w bardzo złej sytuacji społeczno – gospodarczej i te właśnie obszary powinny zostać objęte działaniami rewitalizacyjnymi.

Ryc. nr 17 Sytuacja społeczno - gospodarcza poszczególnych osiedli w Kościanie wyznaczona na podstawie Indeksu Degradacji

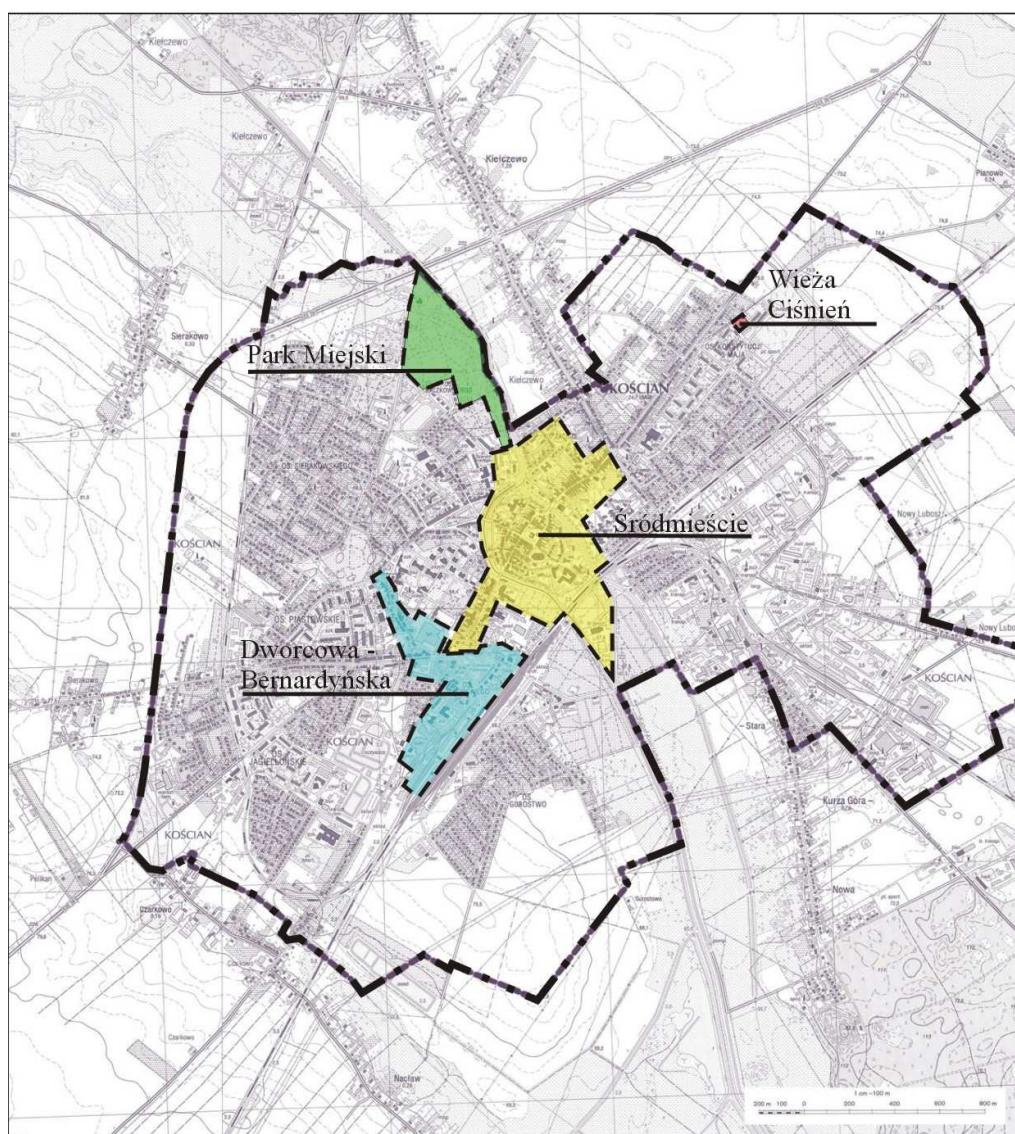
Źródło: opracowanie własne.

Po przeanalizowaniu wyników przeprowadzonej delimitacji opartej o standaryzowany Indeks Degradacji, a także w oparciu o wyniki ankiet i głównych problemów ze sfery

przestrzennej, społecznej i gospodarczej, do Programu Rewitalizacji wskazano następujące obszary:

1. Obszary miejskie:
 - **obszar Śródmieście,**
 - **obszar Dworcowa – Bernardyńska.**
2. Obszary przemysłowe i tereny zielone:
 - **obszar Wieża Ciśnień,**
 - **obszar Park Miejski.**

Ryc. nr 18 Obszary wskazane do rewitalizacji.

Dokładna charakterystyka obszarów wskazanych do rewitalizacji znalazła się w dalszej części opracowania.

3.4. Podział PROMP dla miasta Kościana na projekty i zadania oraz opis poszczególnych obszarów rewitalizacji

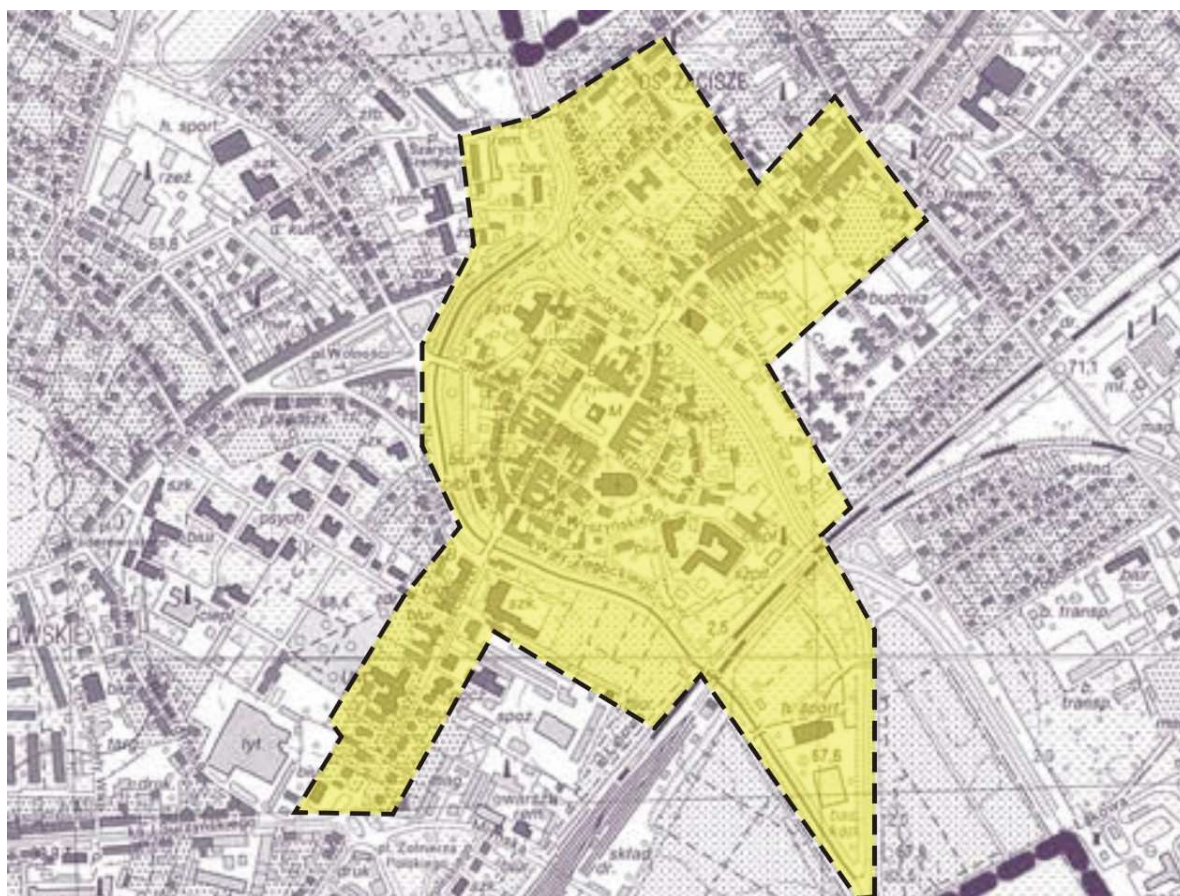
I. Nazwa obszaru

Śródmieście

II. Zasięg obszaru

Teren znajdujący się w centralnej części miasta, przebieg granic obszaru został zaprezentowany na rycinie nr 19.

Ryc. nr 19 Granice obszaru Śródmieście.

Źródło: opracowanie własne.

W skład obszaru wchodzi następujące ulice:

- Bączkowskiego (do skrzyżowania z ul. Marcinkowskiego)
- Ciszaka
- Garbarska
- Kościelna
- Rzemieślnicza
- Sądowa
- Strzelecka,
- Szczepanowskiego
- Szewska,

- *Kościuszki,*
- *Kruszewskiego*
- *Masztalerza*
- *Moniuszki*
- *Mostowa*
- *Nadbrzańska,*
- *Piłsudskiego*
- *Plac Niezłomnych*
- *Podwale*
- *Rynek*
- *Szpitalna*
- *Św. Ducha*
- *Św. Jana*
- *Targowa*
- *Wały Żegockiego,*
- *Wodna*
- *Wrocławska,*
- *Zacisze*

III. Charakterystyka obszaru

Obszar o powierzchni ok. 37 ha stanowi część os. Śródmieście i jest zamieszkiwany przez ok. 8% mieszkańców miasta. Obszar centralny, gdzie na niewielkim obszarze historycznie ukształtowanego układu urbanistycznego występuje nagromadzenie problemów przestrzennych, komunikacyjnych, społecznych i gospodarczych. Obszar powinien podlegać szczególnej ochronie w sferach przestrzennej i społecznej. Jak wynika z przeprowadzonych analiz teren dotknięty jest głównymi problemami społecznymi – bezrobociem, ubóstwem, przestępczością, starzeniem się społeczeństwa i pod tymi względami zajmuje najwyższe miejsce w skali degradacji społecznej. W obliczu ograniczonych środków na rozwój przy jednoczesnej coraz większej konkurencji ze strony innych gmin województwa wielkopolskiego, ważnym jest, aby dalekosiężny rozwój miasta oprzeć na przewagach konkurencyjnych, jakie posiadają niektóre części miasta. Śródmieście, pomimo problemów, jest najatrakcyjniejszym miejscem pod względem lokalizacji działalności gospodarczej na terenie miasta, ze względu na wysoki przepływ osób. Dotyczy to głównie działalności usługowej, edukacyjnej i handlowej. W obrębie Śródmieścia znajduje się wiele obiektów zabytkowych stanowiących ciekawe miejsce dla turystów. W centrum mają swoje siedziby instytucje publiczne: Urząd Miejski Kościana, Starostwo Powiatowe w Kościanie, Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Stanu Cywilnego, Straż Miejska, a także I Liceum Ogólnokształcące, Szpital im. Dunina.

Działania na terenie Śródmieścia powinny się koncentrować na redukowaniu niekorzystnych zjawisk, poprzez podejmowanie zadań inwestycyjnych – skierowanych na substancje materialną jak i tzw.: „miękkich” w sferze społecznej z wykorzystaniem istniejących potencjałów rozwojowych obszaru.

IV. Główne funkcje obszaru

Na terenie Śródmieścia występują następujące funkcje:

- *mieszkaniowa,*
- *administracyjna,*
- *usługowa, w tym usług publicznych dla ludności,*
- *usług handlu.*

V. Kryteria wyboru

(kryteria zostaną wskazane przez autorów programu)

Wartość sumarycznego wskaźnika standaryzowanego dla obszaru Śródmieścia wyniosła 10,43. i jest najwyższa dla całego miasta.

Obszar został wskazany ze względu na występowanie następujących czynników:

1. Opinia mieszkańców – analiza wyników ankiet.

Badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców miasta wskazały, że zdaniem lokalnej społeczności, teren Śródmieścia wymaga podjęcia interwencji w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Wskazane tereny – Łazienki i Rynek z terenami przyległymi stanowią najstarszą część miasta i według opinii mieszkańców powinny podlegać rewitalizacji w pierwszej kolejności.

2. Relatywnie wysoki poziom przestępstw, wykroczeń oraz interwencji Straży Miejskiej.

Analiza wykazała, że Śródmieście charakteryzuje najwyższa bezwzględna liczba przestępstw wśród wszystkich osiedli w mieście. Dane statystyczne, a także wywiad przeprowadzony ze strażnikami miejskimi wskazuje na znaczne nasilenie interwencji przeciwko porządkowi publicznemu w Śródmieściu. Aż 8 z 10 ulic, gdzie strażnicy najczęściej interweniowali znajduje się we wskazanym obszarze miasta, Należy podjąć kroki do redukcji liczby przestępstw i interwencji, co wpłynie korzystnie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru.

3. Występujące i nasilone negatywne zjawiska społeczne odzwierciedlone dużą liczbą przypadków udzielenia pomocy społecznej.

Dane pozyskane z OPS wskazują na Śródmieście jako obszar, w którym duża liczba rodzin korzysta z różnych form pomocy społecznej. Do głównych problemów obszaru w zakresie społecznym należy: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwałe i ciężkie choroby. Ilość udzielanej pomocy ma związek z niekorzystnymi tendencjami demograficznymi. W Śródmieściu brak terenów pod budowę nowych domów, więc lepiej uposażona część mieszkańców, chcąc się budować ucieka na tereny podmiejskie. W centrum pozostają ludzie mniej mobilni, o niższych dochodach, a także starsi.

4. Niekorzystne trendy demograficzne

Na obszarze Śródmieścia występuje wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Nagromadzenie osób starszych na obszarze powoduje konieczność dostosowywania przestrzeni miasta do ich potrzeb, a także zajęcie się problemami społecznymi łączącymi się ze starzeniem się społeczeństwa.

5. Wiek budynków

W centrum zlokalizowanych jest wysoki odsetek obiektów wybudowanych przed 1989 r. Budynki mieszkalne, szczególnie te o charakterze zabytkowym, zlokalizowane w centrum miasta wymagają w dużej mierze natychmiastowych działań prowadzących do podwyższenia

standardu ich użytkowania, szczególnie w zakresie podniesienia ich jakości energetycznej. Dotychczasowe zaniedbania (głównie ze względu na ograniczenia finansowe) spowodowały, iż przede wszystkim kamienice mieszkalne charakteryzują się zniszczoną stolarką okienną oraz innymi ubytkami, które bardzo negatywnie wpływają na efektywność energetyczną obiektów budowlanych.

VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze

1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza ludności szczególnie zagrożonej procesami marginalizacji.
2. Wykorzystanie potencjału kulturowego miasta.
3. Uporządkowanie funkcji handlowo-usługowych oraz rozwój funkcji turystycznych w obszarze centrum miasta.
4. Poprawa stanu budynków na obszarze rewitalizowanym.
5. Poprawa funkcjonalności układu komunikacyjnego centrum.

VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej

Problemy w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • niszcząca tkanka urbanistyczna historycznego centrum, • brak uporządkowania terenów zielonych wzdłuż kanału Obry, • niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, • zróżnicowane i niekonsekwentne zagospodarowanie przestrzeni w centrum miasta.
Zakładane cele w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu technicznego i wizualnego ważnych z punktu widzenia bogatej historii miasta obiektów budowlanych, • stworzenie atrakcyjnych terenów rekreacyjnych wzdłuż kanału Obry, • uporządkowanie funkcjonalne w centralnej części miasta, • zwiększenie liczby miejsc parkingowych.
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • przywrócenie świetności zabytkowego ratusza, • rewaloryzacja kościoła pw. Świętego Ducha. oraz zagospodarowanie terenów przyległych eksponujących walory architektoniczne kościoła,

	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkowanie terenów zielonych wzdłuż kanału Obry i stworzenie Bulwaru Kościańskiego – terenu wypoczynku i rekreacji, • przygotowanie trasy kajakowej na kanale Obry, • uatrakcyjnienie wjazdu na teren historycznego założenia urbanistycznego poprzez odnowienie architektury mostów prowadzących na wyspę, • przebudowa Al. Kościuszki w celu usprawnienia dojazdu do centrum miasta, • ujednoczenie formy obiektów małej architektury w centrum, • termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, • renowacja zabytkowego budynku I Liceum Ogólnokształcącego w Kościanie wraz z zagospodarowaniem terenów sportowo-rekreacyjnych na zapleczu szkoły, • rekultywacja i racjonalne zagospodarowanie terenów przemysłowych położonych pomiędzy kanałem Obry a ul. Bączkowskiego, • renowacja elewacji budynków znajdujących się w rynku i na ulicach przyległych.
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • bezrobocie traktowane jako zagadnienie w skali całego miasta, • braki w zakresie usług otoczenia biznesu, • brak terenów pod nową działalność gospodarczą.
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie liczby bezrobotnych, w tym kobiet, osób do 25 roku życia i długotrwale bezrobotnych, • tworzenie w centrum warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, • przystosowanie przestrzeni publicznej w celu

	zwiększenia; atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej.
Działania planowane w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja bezrobotnych na rynku pracy, • organizacja szkoleń dla osób o szczególnej sytuacji na rynku pracy szczególnie z zakresu zakładania i prowadzenia własnego biznesu, • optymalizacja czasu zakładania własnej działalności gospodarczej, • prowadzenie przez władze miasta jednolitej polityki promocji walorów turystycznych i kulturowych i zaangażowanie w ten proces, np. poprzez szkolenia lokalnych przedsiębiorców.
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • spadek liczby uczniów w szkołach, • poziom przestępczości i przypadków łamania porządku publicznego, co ma wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, • kumulacja problemów starzenia się mieszkańców w latach następnych.
Zakładane cele w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • zatrzymanie mechanizmów społecznego wykluczenia, zapobieganie społecznej izolacji i marginalizacji najsłabszych i najbardziej zagrożonych grup społecznych, • poprawa sytuacji życiowej rodzin przeżywających problemy bytowe oraz opiekuńczo-wychowawcze, • podniesienie poziomu aktywności społecznej osób starszych mieszkających w śródmieściu, • wzrost aktywności i tożsamości lokalnej mieszkańców centrum, • aktywizacja kulturalna mieszkańców śródmieścia, szczególnie młodzieży, • zmniejszenie liczby przestępstw, wykroczeń i interwencji służb przeciwko łamaniu porządku

	publicznego.
<p>Działania planowane w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • <i>kampania informacyjna oraz promowanie zachowań zgodnych z zasada „pierwszej wybitej szyby” – w przypadku dewastacji, czy też innego zachowania niezgodnego z zasadami współżycia społecznego, podejmowane będą natychmiastowych działania (ze strony mieszkańców, władz samorządowych czy też odpowiednich służb) prowadzące do likwidacji skutków zdarzenia, a jego sprawcy zostaną przykładowo ukarani,</i> • <i>rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego,</i> • <i>realizacja programów edukacyjnych, sportowych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży, które w sposób zorganizowany zagospodarują ich czas wolny,</i> • <i>rozwój systemowych form współpracy środowisk działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,</i> • <i>rozwój w Śródmieściu form centrum aktywizacji lokalnej,</i> • <i>realizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla młodzieży szkolnej nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych, w tym promowanie i rozwijanie uzdolnień,</i> • <i>organizacja specjalistycznych form doształcania zasobów ludzkich instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,</i> • <i>organizacja szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego dla osób bezrobotnych, w tym szczególnie długotrwale bezrobotnych,</i> • <i>rozwijanie form wolontariatu głównie z sferze opiekuńczej oraz wychowawczej.</i>

I. Nazwa obszaru

Wieża ciśnień

II. Zasięg obszaru

Teren znajdujący się północno - wschodniej części miasta przy ul. Czempiańskiej, w sąsiedztwie wielorodzinnego osiedla mieszkaniowego. Przebieg granic obszaru został zaprezentowany na rycinie nr 20.

Ryc. nr 20 Granice obszaru – Wieża Ciśnień

Źródło: opracowanie własne.

III. Charakterystyka obszaru

Teren przemysłowy, użytkowany wcześniej w celu zapewnienia dostaw wody mieszkańcom miasta, który wraz z rozwojem techniki przestał pełnić swoją rolę. Na obszarze o powierzchni 2500 m² znajduje się zabytkowy zespół wodociągów, na który składa się wieża ciśnień, stacja pomp i filtrów oraz były dom kierownika wodociągów. Zespół został wzniesiony w latach 1908 – 1909 i nadal jest siedzibą Miejskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji. Wieża ciśnień stanowi jeden z najbardziej charakterystycznych punktów w mieście i jest widoczna z obwodnicy miasta. Na szczycie wieży znajduje się zbiornik wody, niespełniający swej funkcji

od lat dziewięćdziesiątych XX wieku.

IV. Główne funkcje obszaru

Siedziba Miejskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji.

V. Kryteria wyboru

Wieża została zakwalifikowana do programu rewitalizacji jako obiekt przemysłowy. Ze względu na wcześniejsze specyficzne przeznaczenie, obiekty nie mogą być wykorzystywane do innej działalności przemysłowej. Zespół wodociągów jest wpisany do rejestru zabytków decyzją nr rej.238/Wlkp/A z dnia 7.VII 2005r. W celu rewaloryzacji zespołu oraz jego ochrony przed powolną degradacją należy podjąć konkretne działania zmierzające do zmiany dotychczasowej funkcji obiektu na działalność usługową, edukacyjną i turystyczno – rekreacyjną. Teren sąsiaduje bezpośrednio z zabudową mieszkaniową, co przy jego obecnej funkcji, powoduje niespójność funkcjonalną osiedla i nie przynosi żadnych korzyści jego mieszkańcom.

VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze

- 1. Rewaloryzacja zabytkowego zespołu Wieży Ciśnień.*
- 2. Zagospodarowanie obiektów pod nowe funkcje generujące miejsca pracy.*
- 3. Przywrócenie użyteczności obiektów dla ruchu turystycznego i mieszkańców miasta.*
- 4. Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie zespołu i osiedla mieszkaniowego.*
- 5. Przywrócenie spójności funkcjonalnej z osiedlem Konstytucji 3 – Maja.*

VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej

Problemy w sferze przestrzennej

- degradacja substancji materialnej zabytkowego zespołu Wieży Ciśnień,*

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>niespójność funkcjonalna obiektu przemysłowego z sąsiedztwem,</i> • <i>niedostępność dla turystów.</i>
Zakładane cele w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rewaloryzacja zabytkowego obiektu Wieży Ciśnień,</i> • <i>przywrócenie spójności funkcjonalnej z osiedlem Konstytucji 3 Maja,</i> • <i>zmiana funkcji obszaru.</i>
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>renowacja wieży i wyeksponowanie jej walorów architektonicznych,</i> • <i>otwarcie terenu na turystów,</i> • <i>wprowadzenie na obszarze funkcji usług.</i>
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>braki w zakresie infrastruktury i usług skierowanych na turystów.</i>
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>stworzenie centrum usług sportowo – edukacyjno – kulturalnych o zasięgu ponadlokalnym, którego działalność będzie nastawiona na obsługę mieszkańców miasta i regionu powodującą zwiększenie ruchu turystycznego.</i>
Działania planowane w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zmiana sposobu użytkowania wieży na obiekt sportowy – ściankę wspinaczkową,</i> • <i>powstanie na szczycie wieży obserwatorium astronomicznego,</i> • <i>wygospodarowanie przestrzeni wystawienniczej,</i> • <i>budowa zaplecza sanitarnego dla powstałych obiektów sportowych, kulturalnych i edukacyjnych.</i>
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>bezrobocie traktowane jako zagadnienie w skali całego miasta,</i> • <i>zagrożenie przestępczością.</i>
Zakładane cele w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>organizacja ciekawych form aktywności dla mieszkańców miasta,</i>

	<ul style="list-style-type: none"> • <i>poprawa bezpieczeństwa na obszarze i terenach sąsiednich.</i>
Działania planowane w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>redukcja bezrobocia poprzez utworzenie miejsc pracy,</i> • <i>zajęcia sportowe i edukacyjne dla dzieci w ramach programu lato w mieście,</i> • <i>zajęcia edukacyjne dla młodzieży uczącej się,</i> • <i>cykle wykładów dotyczących astronomii,</i> • <i>organizacja zawodów sportowych we wspinaczce,</i> • <i>organizacja stałych i czasowych wystaw tematycznych,</i> • <i>instalacja monitoringu wizyjnego obejmującego teren obszaru.</i>

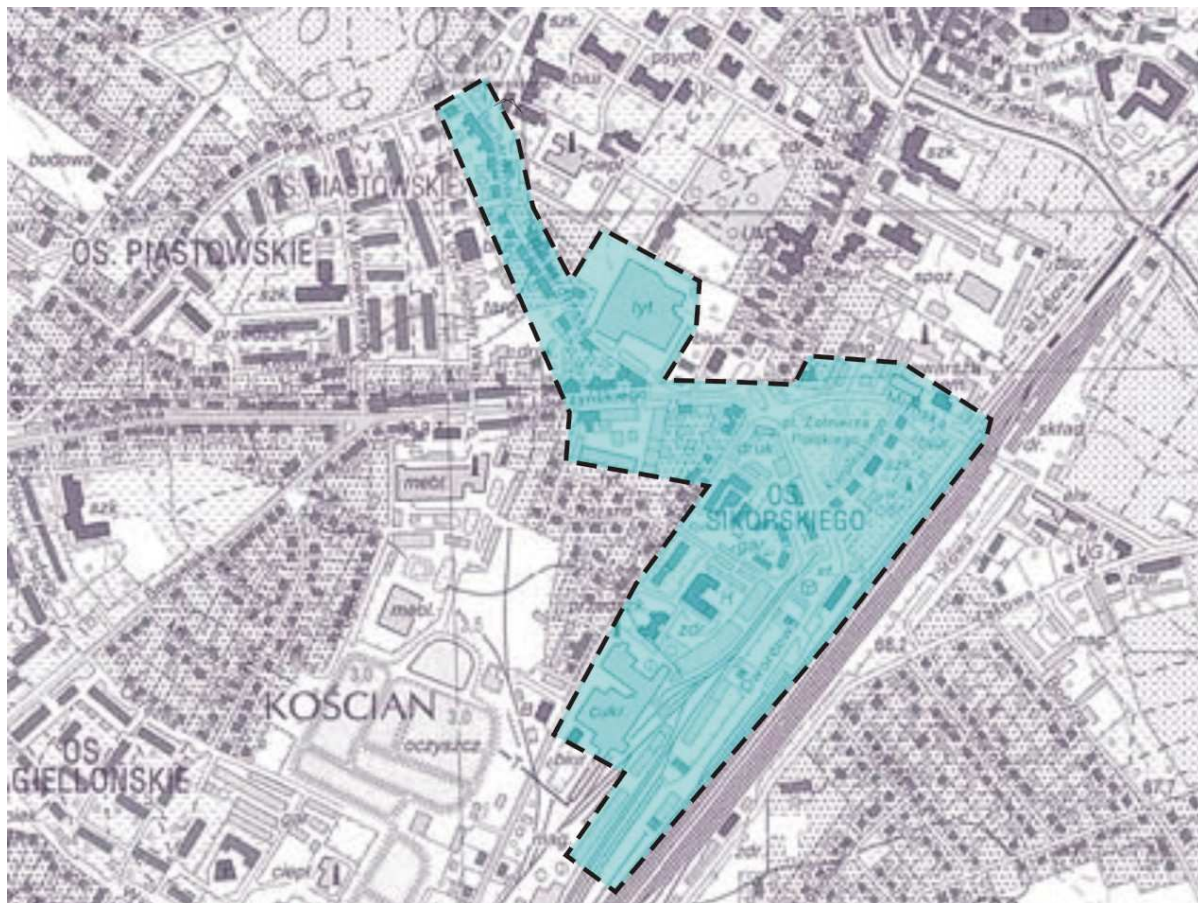
I. Nazwa obszaru

Dworcowa – Bernardyńska

II. Zasięg obszaru

Teren położony na południowy-zachód od centrum miasta, przebieg granic obszaru został zaprezentowany na rycinie nr 21. W skład obszaru wchodzi tereny os. Sikorskiego i os. Piastowskiego.

Ryc. nr 21 Granice obszaru Dworcowa – Bernardyńska.

Źródło: opracowanie własne.

Programem Rewitalizacji zostały objęte następujące ulice:

- *Bernardyńska*
- *Dworcowa*
- *Kurpińskiego*
- *Młyńska*
- *Nactawska,*
- *plac Żołnierza Polskiego*
- *Rondo Solidarności,*
- *Skwer Jana Pawła II*
- *Surzyńskiego*
- *tereny położone w sąsiedztwie dworca PKP*

III. Charakterystyka obszaru

Obszar Dworcowa – Bernardyńska sąsiaduje bezpośrednio ze Śródmieściem, jednak ze względu na odmienne uwarunkowania i problemy tam występujące postanowiono wyznaczyć dwa odrębne obszary rewitalizacji. Teren o powierzchni ok. 23,4 ha jest zamieszkiwany przez ok. 4,4 % mieszkańców miasta. Znajdują się tutaj ważne arterie komunikacyjne miasta – ul. Surzyńskiego, ul. Naclawska i ul. Młyńska (jedno z 3 skrzyżowań z linią kolejową Wrocław – Poznań), a także punkty obsługi podróżnych – dworzec PKP i PKS. Dużą część obszaru zajmują tereny poprzemysłowe po wytwórni wyrobów tytoniowych, drukarni oraz cukrowni. Dworcowa – Bernardyńska jest obszarem, gdzie następuje nakładanie się problemów społecznych (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm), gospodarczych (upadłe zakłady przemysłowe, niska liczba przedsiębiorców) i przestrzennych, w tym związanych z zagospodarowaniem dużych powierzchni poprzemysłowych oraz terenów kolejowych. Podobnie jak w przypadku Śródmieścia przez obszar odbywają się codzienne migracje ludności, która korzysta z usług przewoźników kolejowych i autobusowych, dojeżdża do pracy i szkół. W zakresie obsługi mieszkańców należy wspomnieć o lokalizacji na terenie Kolegium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Szkoły Muzycznej I stopnia i Urzędu Skarbowego.

IV. Główne funkcje obszaru

Na obszarze Dworcowa – Bernardyńska występują następujące funkcje:

- *mieszkaniowa,*
- *usługowa, w tym usług transportu zbiorowego,*
- *oświatowa,*
- *tereny przemysłowe bez określonej funkcji.*

V. Kryteria wyboru

Obszar został wybrany ze względu na wysoką wartość sumarycznego wskaźnika, który wyniósł 5,06 dla os. Sikorskiego i 5,03 dla os. Piastowskiego. Wpływ na wyznaczenie obszaru w proponowanych granicach miało również występowanie zdegradowanych obszarów przemysłowych, a także przeprowadzone badania ankietowe.

Obszar został wybrany ze względu na występowanie następujących czynników:

1. Występowanie obszarów przemysłowych i pokolejowych.

Tereny przemysłowe i nieużytkowane tereny kolejowe stanowią ponad połowę wskazanego do rewitalizacji obszaru. Są to zabudowania i tereny zdegradowane, w małym stopniu użytkowane, których zagospodarowanie nie odpowiada dzisiejszym potrzebom mieszkańców. Na terenach znajdujących się wokół dworca – najważniejszego punktu transportowego miasta – występują problemy komunikacyjne oraz nasilenie problemów społecznych tj. przestępczość, bezdomność, wandalizm.

2. Opinia mieszkańców – analiza wyników ankiet.

Mieszkańcy poproszeni o wskazanie terenu miejskiego, który powinien zostać objęty działaniami rewitalizacyjnymi w pierwszej kolejności najczęściej wskazywali właśnie dworzec PKP wraz z otoczeniem. Z kolei w przypadku terenów przemysłowych badani wskazywali tereny po zakładach tytoniowych oraz tereny byłej cukrowni. Zgodnie z wskazaniami ankietowymi te obszary zostały włączone do Programu Rewitalizacji.

3. Relatywnie wysoki poziom przestępstw, wykroczeń oraz interwencji Straży Miejskiej.

Częstotliwość podejmowanych przez Straż Miejską interwencji oraz liczba przestępstw wskazują, że wyznaczony obszar nie należy do spokojnych rejonów miasta. Sytuacja jest najgorsza w okolicy dworca PKP i ul. Dworcowej. Podejmowane działania muszą zmierzać do zmniejszenia zagrożenia przestępczością i wandalizmem w rejonie dworca, gdyż jest to jedna z najczęściej odwiedzonych przestrzeni publicznych w mieście.

4. Występujące i nasilone negatywne zjawiska społeczne odzwierciedlone dużą liczbą przypadków udzielenia pomocy społecznej.

Zebrane dane statystyczne wskazują na koncentrację problemów społecznych na os. Sikorskiego oraz w mniejszym stopniu na os. Piastowskim. Wysoka liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (17,6 w przeliczeniu wskazanym w punkcji 3.3.2 wykazano, że wskaźnik osiąga wartość wyższą niż wartość referencyjna dla województwa) wskazuje na potrzebę podjęcia szerokich działań zmierzających do poprawy ich sytuacji. Głównym problemem, który rzutuje na inne jest bezrobocie.

4. Niekorzystne trendy demograficzne

Teren wskazany do rewitalizacji obejmuje osiedla, dla których przeprowadzona analiza danych statystycznych wskazała, że jednym z głównych zagrożeń jest starzenie się społeczeństwa. Niekorzystne tendencje demograficzne występują zarówno na os. Sikorskiego jak i na os. Piastowskim (najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców obszaru w całym mieście).

5. Wiek budynków

Odsetek budynków powstałych przed 1989 r. w stosunku do liczby wszystkich budynków obszaru na os. Sikorskiego i Piastowskim jest wyższy niż wartość referencyjna dla całego województwa.

6. Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców

Obszar Dworcowa – Bernardyńska obejmuje części terenów os. Sikorskiego i os. Piastowskiego, na obszarze których liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców obszaru jest najniższa w skali całego miasta. Wskaźnik osiąga znacznie niższe wartości niż jego wartość referencyjna w skali województwa.

VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze

1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza ludności szczególnie zagrożonej procesami marginalizacji.
2. Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizowanym.
3. Rewaloryzacja zabudowy i przystosowanie terenów przemysłowych do innej działalności.
4. Poprawa stanu budynków, w tym mieszkalnych.
5. Poprawa funkcjonalności układu komunikacyjnego w okolicach dworca PKP.

VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej

Problemy w sferze przestrzennej

- duże zdewastowane obszary przemysłowe,
- niszczący budynek dworca PKP,
- chaotyczne zagospodarowanie terenów wokół dworców PKP i PKS.

Zakładane cele w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>ożywienie gospodarcze na terenach przemysłowych poprzez wprowadzenie odpowiednich funkcji na obszarach,</i> • <i>przywrócenie spójności funkcjonalno – przestrzennej obszarów,</i> • <i>poprawa estetyki budynków przemysłowych,</i> • <i>kompleksowe rozwiązanie problemu parkowania i przejazdu przez tory kolejowe,</i> • <i>dworzec kościański jako wizytówka miasta.</i>
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>remont dworca zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz wraz z przebudową przejścia podziemnego,</i> • <i>budowa dużego parkingu dla mieszkańców korzystających z dworca PKP,</i> • <i>przeniesienie dworca PKS (do budynku dworca PKP) oraz wprowadzenie działalności usługowej, w tym gastronomicznej i handlowej w nieużytkowanych pomieszczeniach dworca,</i> • <i>rewaloryzacja zabytkowej wieży kolejowej,</i> • <i>renowacja elewacji budynków znajdujących się przy głównych szlakach komunikacyjnych miasta,</i> • <i>przebudowa budynków przemysłowych w celu ich przystosowania do nowych funkcji, w tym mieszkaniowych,</i> • <i>budowa bezkolizyjnego skrzyżowania ul. Młyńskiej z torami kolejowymi,</i> • <i>adaptacja budynków starej drukarni na usługi edukacyjne, handlowe oraz na mieszkania,</i> • <i>budowa infrastruktury technicznej pozwalającej korzystać z bezprzewodowego bezpłatnego dostępu do Internetu,</i> • <i>adaptacja pomieszczeń przy ul. Bernardyńskiej,</i> • <i>instalacja monitoringu wizyjnego terenów najbardziej zagrożonych przestępczością,</i> • <i>adaptacja, przebudowa i nadbudowa budynków magazynowych przy ul. Surzyńskiego na usługi handlowe, gastronomiczne oraz pomieszczenia biurowe – stworzenie centrum usługowego.</i>

VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>niska aktywność gospodarcza mieszkańców,</i> • <i>mała liczba podmiotów gospodarczych na obszarze.</i>
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>podniesienie konkurencyjności obszaru jako miejsca prowadzenia działalności gospodarczej i korzystania z usług,</i> • <i>rozwój inicjatyw publiczno – prywatnych zmierzających do wzrostu dochodów lokalnych firm.</i>
Działania planowane w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>organizowanie i zarządzanie współpracą przedsiębiorców i instytucji publicznych w zakresie podejmowania wspólnych inicjatyw poprawiających atrakcyjność obszaru jako rejonu robienia zakupów i korzystania z lokalnych usług,</i> • <i>promocja obszaru jako terenu pod inwestycje, szczególnie w obszarze usług, handlu i edukacji,</i> • <i>stworzenie lokalnego inkubatora przedsiębiorczości.</i>
IX. Rewitalizacja w sferze społecznej	
Problemy w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>bezrobocie traktowane jako zagrożenie w skali całego miasta,</i> • <i>starzenie się mieszkańców obszaru,</i> • <i>duża liczba przestępstw.</i>
Zakładane cele w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>zatrzymanie mechanizmów społecznego wykluczenia, zapobieganie społecznej izolacji i marginalizacji najsłabszych i najbardziej zagrożonych grup społecznych,</i> • <i>poprawa sytuacji życiowej rodzin przeżywających problemy bytowe oraz opiekuńczo – wychowawcze,</i> • <i>podniesienie poziomu aktywności społecznej osób starszych mieszkających w na os. Piastowski,</i> • <i>wzrost aktywności mieszkańców w wychodzeniu z kryzysu,</i> • <i>aktywizacja kulturalna.</i>
Działania planowane w sferze społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>organizacja powierzchni wystawienniczej w wieży kolejowej,</i> • <i>rozwój Kolegium Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – rozszerzenie oferty edukacyjnej,</i> • <i>rozszerzenie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku,</i> • <i>organizacja spektakli teatralnych i zachęcenie młodzieży</i>

	<p><i>do udziału w kółkach aktorskich,</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>• udostępnianie pomieszczeń w obiektach miejskich na działalność organizacji pozarządowych,</i><i>• realizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla młodzieży szkolnej nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych, w tym promowanie i rozwijanie uzdolnień,</i><i>• organizacja specjalistycznych form doształcania zasobów ludzkich instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,</i><i>• organizacja szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego dla osób bezrobotnych, w tym szczególnie długotrwale bezrobotnych.</i>
--	---

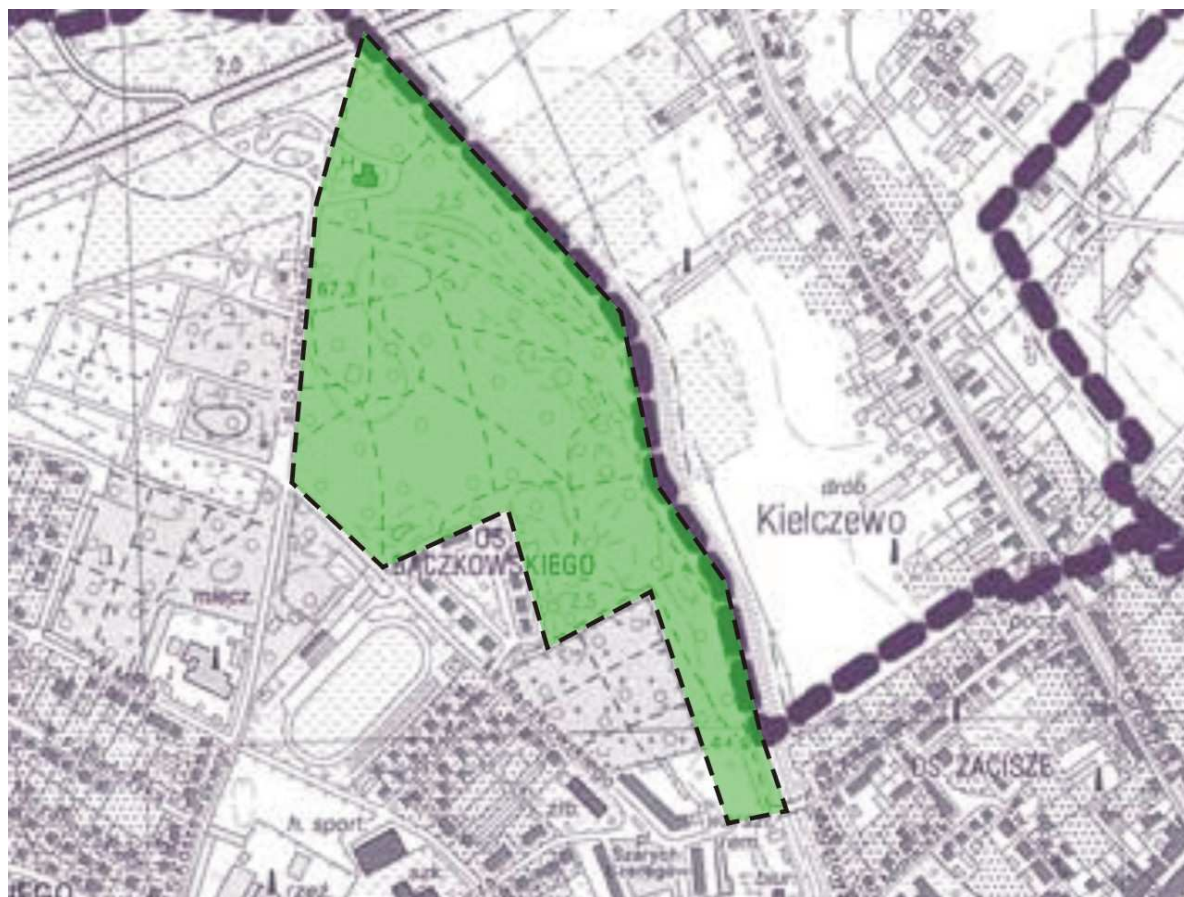
I. Nazwa obszaru

Park Miejski

II. Zasięg obszaru

Park Miejski położony jest w północnej części miasta i stanowi fragment os. Wolności. Granice Parku Wyznaczają od północy Al.al. Koszewskiego i droga krajowa nr 5, od wschodu kanał Obry, od południa ul. Marcinkowskiego i od zachodu ul. Bączkowskiego (bez uwzględnienia osiedla mieszkaniowego i cmentarza parafialnego). Dokładne granice obszaru zostały pokazane na rycinie nr 22.

Ryc. nr 22 Granice obszaru Park Miejski.

Źródło: opracowanie własne.

III. Charakterystyka obszaru

Park o powierzchni ok. 20 ha stanowi największy kompleks zieleni w mieście. Jest bezpośrednio połączony z systemem zieleni wzdłuż kanału Obry, który biegnie przez os. Śródmieście, aż do granicy miasta przy ul. Łąkowe, tworząc zielony „kregostup” miasta. Park sąsiaduje bezpośrednio z terenem dwóch cmentarzy oraz niewielkim osiedlem mieszkaniowym przy ul. Bączkowskiego. Obszar ten w przeszłości był głównym miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkańców Kościana, jednak z upływem czasu i postępującą degradacją infrastruktury parkowej, miejsce to stało się mało uczęszczane.

IV. Główne funkcje obszaru

Teren pełni funkcje rekreacyjną.

V. Kryteria wyboru

Park Miejski im. Kajetana Morawskiego, choć powinien stanowić jedno z głównych miejsc rekreacji dla mieszkańców miasta, utracił atrakcyjność, a jego walory nie są w pełni wykorzystywane. Jest to obszar o ogromnym potencjale w zakresie turystyki i podejmowane działania powinny zmierzać do jego uporządkowania i otwarcia na potrzeby mieszkańców w zakresie rekreacji, jak i na zewnętrzny ruch turystyczny. Park Miejski znalazł się także wśród terenów, które były wskazywane przez mieszkańców miasta w badaniach ankietowych jako teren wymagający wsparcia.

VI. Cele działań rewitalizacyjnych na obszarze

- 1. Przywrócenie atrakcyjności Parku Miejskiego jako obszaru rodzinnego wypoczynku.*
- 2. Stworzenie centrum rekreacyjno – sportowego w Parku.*
- 3. Polepszenie dostępności Parku z terenu Śródmieścia.*
- 4. Zwiększenie ruchu turystycznego na terenie Kościana.*
- 5. Pobudzenie rynku usług turystycznych na obszarze regionu.*

VII. Rewitalizacja w sferze przestrzennej	
Problemy w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>brak oświetlenia terenu parkowego,</i> • <i>brak odpowiedniej infrastruktury rekreacyjnej,</i> • <i>niedostatecznie wykształcone połączenie z ciągiem terenów zielonych wzdłuż kanał Obry,</i> • <i>występowanie na obszarze nieużytkowanych, niszczących zabudowań.</i>
Zakładane cele w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>racjonalne zagospodarowanie terenów zielonych parku bez naruszania równowagi przyrodniczej obszaru,</i> • <i>zapewnienie estetyki zagospodarowania terenów zielonych,</i> • <i>stworzenie obiektów usługowo – sportowych przeznaczonych dla mieszkańców miasta i turystów.</i>
Działania planowane w sferze przestrzennej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>stopniowe przeświecenie roślinności w parku,</i> • <i>usunięcie drzew martwych lub zamierających, stanowiących zagrożenie dla zdrowych roślin,</i> • <i>stworzenie arboretum,</i> • <i>wymiana zdewastowanego oświetlenia,</i> • <i>budowa parkowych alejek pieszo – rowerowych.</i>
VIII. Rewitalizacja w sferze gospodarczej	
Problemy w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>niedostatecznie wykształcona infrastruktura turystyczno – rekreacyjna miasta,</i> • <i>ograniczona działalność gospodarcza wykorzystująca walory turystyczne i środowiskowe terenu.</i>
Zakładane cele w sferze gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> • <i>rozwój usług sportowo – rekreacyjno – gastronomicznych,</i> • <i>park miejski jako atrakcja turystyczna w skali regionu.</i>

<p>Działania planowane w sferze gospodarczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie nieużytkowanych obiektów w parku na obiekt rekreacyjno – gastronomiczny, • promocja Parku jako terenu atrakcyjnego turystycznie, co przyczyni się do zwiększenia liczby odwiedzających miasto turystów i wesprze rozwój w niewielkim stopniu ukształtowanego sektora gospodarki.
<p>IX. Rewitalizacja w sferze społecznej</p>	
<p>Problemy w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • bezrobocie traktowane jako zagadnienie w skali całego miasta, • teren Parku Miejskiego traktowany jako miejsce niebezpieczne, • nasilenie patologii społecznych jak alkoholizm czy narkomania.
<p>Zakładane cele w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie bezrobocia poprzez rozwój działalności związanej z turystyką, • ograniczenie niekorzystnych zjawisk społecznych na obszarze, • zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
<p>Działania planowane w sferze społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze poprzez montaż oświetlenia, • kształtowanie zieleni, które będzie sprzyjać ograniczeniu zakątków niebezpiecznych – przerzedzenia podszytu, • rozwój usług rekreacyjno – gastronomicznych w budynkach znajdujących się w parku, co przyczyni się do tworzenie miejsc pracy, • organizacja akcji promujących bezpieczne zachowania i aktywne spędzanie czasu, • organizacja zawodów sportowych.

3.5. Oczekiwane wskaźniki osiągnięcia efektów PROMP dla miasta Kościana

W celu zbadania, jak zadania wpisane do Programu Rewitalizacji wpływać będą na funkcjonowanie miasta i jego mieszkańców, należy wskazać mierzalne i porównywalne wskaźniki opisujące rezultaty rewitalizacji. W niniejszym Programie wykorzystano wskaźniki produktu i rezultatu, dzięki którym będzie możliwe określenie skuteczności podjętych działań oraz wyznaczenie kierunków ewaluacji Programu Rewitalizacji. W poniższym zestawieniu zaprezentowano wybrane wskaźniki produktu i rezultatu dla poszczególnych obszarów rewitalizowanych, według których Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem osiągniętych efektów. Wyznaczone wskaźniki różnią się w zależności od obszaru, ze względu na uwarunkowania, które wskazały na potrzebę objęcia ich Programem Rewitalizacji. Oparto się na wskaźnikach produktu i rezultatu określonych dla działania 4.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych.

Tab. nr 40 Wskaźniki osiągnięcia efektów dla obszaru Śródmieście.

L. p.	Nazwa Wskaźnika	Jednostka miary	Spodziewane efekty
Wskaźniki produktu			
1.	powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	9,2
2.	liczba obiektów zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	5
3.	liczba obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	3
4.	liczba nowych/przebudowanych parkingów	szt.	3
5.	liczba zainstalowanych systemów monitorujących	szt.	2
6.	powierzchnia terenu zagospodarowanego i przystosowanego do nowych funkcji	ha	5
Wskaźniki rezultatu			
1.	liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach problemowych	etaty	120
2.	liczba osób zamieszkałych na obszarze objętym rewitalizacją	osoby	2624 (wzrost o 10% tj. o 238 w stosunku do wartości bazowej 2384 w 2008r.)
3.	Liczba nowych miejsc parkingowych	szt.	200
4.	liczba interwencji Straży Miejskiej	szt.	750 (spadek o 50% w stosunku do 2008r.)

Zródło: opracowanie własne.

Tab. nr 41 Wskaźniki osiągnięcia efektów dla obszaru Wieża Ciśnień.

L. p.	Nazwa Wskaźnika	Jednostka miary	Spodziewane efekty
Wskaźniki produktu			
1.	powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	0,25
2.	liczba obiektów zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	1
3.	liczba obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	2
4.	liczba zainstalowanych systemów monitorujących	szt.	1
5.	powierzchnia terenu zagospodarowanego i przystosowanego do nowych funkcji	ha	0,25
Wskaźniki rezultatu			
1.	liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach problemowych	etaty	4
2.	Powierzchnia udostępniona na cele usługowe/ gospodarcze/ społeczne/ edukacyjne/ rekreacyjne we wspartych budynkach	m ²	500
3.	liczba turystów odwiedzających zrewitalizowany teren	szt.	2 000 rocznie (wartość bazowa w 2008 r. – 0)

Źródło: opracowanie własne.

Tab. nr 42 Wskaźniki osiągnięcia efektów dla obszaru Dworcowa – Bernardyńska.

L. p.	Nazwa Wskaźnika	Jednostka miary	Spodziewane efekty
Wskaźniki produktu			
1.	powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	15
2.	liczba obiektów zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	8
3.	liczba obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	3
4.	liczba nowych/przebudowanych parkingów	szt.	4
5.	liczba zainstalowanych systemów monitorujących	szt.	4
6.	powierzchnia terenu zagospodarowanego i przystosowanego do nowych funkcji	ha	15
Wskaźniki rezultatu			
1.	liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach problemowych	etaty	80
2.	liczba osób zamieszkałych na obszarze objętym rewitalizacją	osoby	5188 (wzrost o 5% tj. o 247 w stosunku do wartości bazowej 4941 w 2008r.)
3.	Liczba nowych miejsc parkingowych	szt.	270
4.	Powierzchnia udostępniona na cele usługowe/ gospodarcze/ społeczne/ edukacyjne/ rekreacyjne we wspartych budynkach	m ²	6000
5.	Liczba firm zlokalizowanych na wskazanym obszarze	szt.	340 (wzrost o 42 w stosunku do wartości bazowej – 298 w 2008r.).

Źródło: opracowanie własne.

Tab. nr 43 Wskaźniki osiągnięcia efektów dla obszaru Park Miejski.

L. p.	Nazwa Wskaźnika	Jednostka miary	Spodziewane efekty
Wskaźniki produktu			
1.	powierzchnia zrewitalizowanych obszarów	ha	20
2.	liczba obiektów zaadaptowanych do nowych funkcji	szt.	1
3.	Długość wybudowanych/zmodernizowanych ścieżek rowerowych	km	3,7
4.	liczba nowych/przebudowanych parkingów	szt.	1
5.	liczba zainstalowanych systemów monitorujących	szt.	1
Wskaźniki rezultatu			
1.	liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach problemowych	etaty	10
2.	Liczb nowych miejsc parkingowych	szt.	30
3.	Powierzchnia udostępniona na cele usługowe/ gospodarcze/ społeczne/ edukacyjne/ rekreacyjne we wspartych budynkach	m ²	500
4.	Liczba turystów odwiedzających zrewitalizowany teren	osoby	3 500 rocznie (wartość bazowa w 2008r – 0)

Źródło: opracowanie własne.

3.6. Projekty kluczowe

Przeprowadzone konsultacje społeczne z potencjalnie zainteresowanymi rewitalizacją podmiotami wyłoniły grupę projektów kluczowych dla osiągnięcia zakładanych celów Programu. Projekty, które zostały opisane poniżej, zostały uznane za kluczowe i szczegółowo opisane w niniejszym opracowaniu ze względu na ich kompleksowy charakter obejmujący działania inwestycyjne, społeczne i gospodarcze, a także ogólnie miejski zasięg oddziaływania.

Tytuł projektu
Rewitalizacja XV – wiecznego kościoła pw. Świętego Ducha wraz z otoczeniem
Projektodawca
Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętego Ducha w Kościanie pl. Niezłomnych 1 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, ul. Piłsudskiego (obszar <i>Śródmieście</i>)
Cel projektu
Przywrócenie do świetności obiektu ważnego nie tylko dla tradycji chrześcijańskiej miasta i regionu, ale też dla polskiej kultury narodowej. Wykorzystanie potencjału kulturowego terenu Śródmieścia dla rozwoju turystyki i związanego z tym rozwoju społeczno – gospodarczego całego miasta.
Opis projektu

Przedmiotem projektu jest kompleksowa rewaloryzacja kościoła pw. Świętego Ducha wpisanego do rejestru zabytków nr 7/32/A w dniu 25.11.1932r. oraz zagospodarowanie wolnych terenów położonych od strony ul. Ciszaka.

Zakres prac będzie obejmował:

- dokonanie niezbędnych napraw połączeń dachowych,
- restaurację murów zewnętrznych, w tym renesansowej fasady zachodniej oraz iluminacja bryły kościoła,
- wyminę instalacji odgromowej, wewnętrzne prace restauratorskie,
- wymiana posadzek,
- instalacja systemu alarmowego, przeciwłamaniowego i przeciwpożarowego,
- montaż infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo na terenie – oświetlenie, system monitoringu wizyjnego,
- rekonstrukcja parkanu oraz zieleni wokół kościoła,
- uporządkowanie terenu położonego przy zabytku, zaprojektowanie przestrzeni zgodnie z osią widokową, organizacja parkingu dla mieszkańców i turystów.

Harmonogram realizacji projektu

Rozpoczęcie – 2010 r.

Zakończenie – 2012 r.

Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania

1 200 000 + VAT 22%

Zakłada się realizację projektu przy wsparciu finansowym ze środków Unii Europejskiej w ramach WRPO w wysokości do 75% kosztów kwalifikowanych. Pozostała kwota zostanie zapewniona przez projektodawcę.

Tytuł projektu
Bulwar Kościański
Projektodawca
Gmina Miejska Kościan Al. Kościuszki 22 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, tereny położone wzdłuż kanału Obry od Parku Miejskiego do Łazienek (obszar <i>Śródmieście i Park Miejski</i>).
Cel projektu
Celem głównym projektu jest rozwój turystyki na obszarze miasta Kościana. Projekt przyczyni się do realizacji celu Priorytetu VI WRPO – wykorzystania środowiska przyrodniczego i kulturowego dla wzrostu atrakcyjności regionu.
Opis projektu
Zakres prac będzie obejmował: <ul style="list-style-type: none"> • etap I – zagospodarowanie obszaru Parku Miejskiego im. Kajetana Morawskiego w Kościanie w celu wzmocnienia funkcji turystyczno – rekreacyjnych, wymiana zdewastowanego oświetlenia, budowa blisko 4 km parkowych alejek pieszo – rowerowych, • etap II – zagospodarowanie terenów zielonych biegnących wzdłuż kanału Obry, doposażenie w ich w odpowiednią infrastrukturę rekreacyjną, oczyszczenie kanału Obry i dostosowanie go do ruchu kajakowego, • etap III – stworzenie w nieużytkowanych zabudowaniach miejskich przy ul. Koszewskiego obiektu rekreacyjno – sportowego. Obiekt będzie stanowić uwieńczenie ciągu spacerowo – rekreacyjnego złożonego z bulwaru wzdłuż kanału Obry w Śródmieściu i Parku Miejskiego.
Harmonogram realizacji projektu
Rozpoczęcie – 2010 r. Zakończenie – 2015 r.
Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania
Etap I – 2 400 000,00; Etap II – 3 500 000,00;

Etap III – 2 500 000,00;

Jest to inwestycja wieloetapowa, co ma również wpływ na finansowanie inwestycji. W pierwszym etapie obejmującym Park Miejski wykorzystane zostaną środki własne wsparte dofinansowaniem ze środków WRPO Priorytetu VI. Turystyka i środowisko kulturowe. Następny etap będzie realizowany albo w oparciu o dofinansowanie konkursów WRPO w ramach priorytetu IV. Rewitalizacja obszarów problemowych albo poprzez zwrotne środki z Funduszy Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach inicjatywy JESSICA. III etap będzie finansowany w formule partnerstwa publiczno – prywatnego.

Tytuł projektu
Kompleksowa rewitalizacja Ratusza
Projektodawca
Gmina Miejska Kościan Al. Kościuszki 22 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, Rynek (obszar <i>Śródmieście</i>).
Cel projektu
Celem projektu kompleksowa rewaloryzacja zabytkowego budynku Ratusza Miejskiego, wprowadzenia nowych funkcji oraz wykorzystanie potencjału Ratusza i jego położenia do rozwoju ruchu turystycznego,
Opis projektu
Zakres prac będzie obejmował: <ul style="list-style-type: none"> • montaż instalacji przeciwpożarowej i alarmowej, służące zabezpieczeniu zabytkowego obiektu, • opracowanie kompleksowego projektu zagospodarowania wewnątrz Ratusza, • wymiana instalacji technicznych w zabytkowym obiekcie, • renowacja elewacji budynku, • wprowadzenie nowych funkcji dla obiektu w postaci usług, informacji turystycznej i działalności edukacyjnej w celu promocji walorów turystycznych gminy.
Harmonogram realizacji projektu
Rozpoczęcie – 2010 r. Zakończenie – 2013 r.
Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania
2 500 000,00
Zakłada się realizację projektu przy udziale środków własnych, dotacji na ochronę zabytków z Urzędu Marszałkowskiego oraz środków z Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach inicjatywy JESSICA.

Tytuł projektu
Od czcionki do Internetu – rewitalizacja starej drukarni.
Projektodawca
Despol – NET s. c. Sławomir Domagała, Tomasz Klemenski ul. Bernardyńska 2 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, ul. Dworcowa (obszar <i>Dworcowa – Bernardyńska</i>)
Cel projektu
Celem projektu jest wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego poprzez kompleksową adaptację zespołu obiektów do nowych funkcji użytkowych służących w konsekwencji rozwojowi tej części miasta, poprawiających estetykę przestrzeni miejskiej oraz przyczyniających się do poprawy jakości życia lokalnej społeczności.
Opis projektu
Zakres prac będzie obejmował: <ul style="list-style-type: none"> • przebudowę, modernizację i adaptację przemysłowych zabudowań na cele usługowe – handlowe – mieszkalne, • rozwój usług edukacyjnych dla dorosłych, • budowę i przebudowę instalacji technicznych w adaptowanych obiektach, • zagospodarowanie przyległego do zabudowy terenu, • montaż infrastruktury służącej zwiększeniu bezpieczeństwa na terenie – oświetlenia i systemu monitoringu wizyjnego, W rezultacie powstanie: <ul style="list-style-type: none"> • 4000 m² powierzchni usługowej i 500 m² powierzchni mieszkalnej, • 30 miejsc parkingowych.
Harmonogram realizacji projektu
Rozpoczęcie – 2010 r. Zakończenie – 2013 r.
Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania
6 000 000,00 + VAT 22% Zakłada się realizację projektu przy wsparciu finansowym ze środków Unii Europejskiej w ramach WRPO oraz korzystanie z pożyczek z Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach inicjatywy JESSICA.

Tytuł projektu
Rewitalizacja terenów po wytwórni wyrobów tytoniowych
Projektodawca
Towarzystwo Budownictwa Społecznego Ziemia Kościańska Sp. z o. o. ul. Wiśniowa 2 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, ul. Surzyńskiego (obszar Dworcowa – Bernardyńska)
Cel projektu
Celem projektu jest zmiana przeznaczenia terenów z funkcji poprzemysłowych na szeroki zakres działalności usługowej, co przyczyni się do przywrócenia ładu przestrzennego w tej części miasta, zwiększeniu zatrudnienia i poprawy sytuacji materialnej mieszkańców miasta.
Opis projektu
Zakres prac będzie obejmował:
<ul style="list-style-type: none"> • adaptację, przebudowę i rozbudowę zabudowań poprzemysłowych pod nowe funkcje, • zagospodarowanie terenów składowych, zielenią oraz utworzenie parkingów dla klientów, • montaż infrastruktury zwiększającej bezpieczeństwo na obszarze – oświetlenia i monitoringu wizyjnego, • promocja obszaru i zachęcanie przedsiębiorców do prowadzenia działalności w budynkach po byłej wytwórni papierosów, • akcje społeczne zmierzające do zwiększenia tożsamości lokalnej mieszkańców.
Harmonogram realizacji projektu
Rozpoczęcie – 2010r. (pierwszy etap inwestycji został zrealizowany w 2007r.) Zakończenie – 2013 r.
Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania
3 000 000,00 + VAT 22%
Zakłada się realizację projektu przy wsparciu finansowym ze środków Unii Europejskiej w ramach WRPO oraz korzystanie z pożyczek z Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach inicjatywy JESSICA.

Tytuł projektu
Rewitalizacja budynku dworca PKP i terenów przyległych
Projektodawca
Gmina Miejska Kościan Al. Kościuszki 22 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, ul. Dworcowa (obszar <i>Dworcowa – Bernardyńska</i>).
Cel projektu
Celem projektu jest rewitalizacja wysoce problemowego obszaru położonego wokół dworca PKP, przekształcenie obszaru prowadzące do rozwiązania problemów w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej.
Opis projektu
Zakres prac będzie obejmował: <ul style="list-style-type: none"> • przejęcie własności budynku dworca i terenów sąsiednich od PKP na rzecz samorządu, • przekształcenie terenów komunikacyjnych przy dworcu na tereny dróg publicznych (dotychczas były to tereny wewnętrzne PKP), co pozwoli na skuteczne działania prewencyjne ze strony Policji i Straży Miejskiej, • kompleksową renowację budynku dworca, • wprowadzenie nowych działalności w postaci handlu i gastronomii, • zwiększenie bezpieczeństwa poprzez zainstalowanie monitoringu wizyjnego, • usprawnienie ruchu komunikacyjnego w okolicy dworca, • zagospodarowanie terenu wokół dworca, • budowa parkingów na 200 samochodów, • rozwiązanie problemów bezdomności i wandalizmu w okolicach dworca.
Harmonogram realizacji projektu
Rozpoczęcie – 2011r. (na 2010 r. zaplanowano zakończenie procedury przejęcia nieruchomości od PKP) Zakończenie – 2012 r.
Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania
5 000 000,00 zł
Zakłada się realizację projektu przy wykorzystaniu pożyczek z Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w ramach inicjatywy JESSICA.

Tytuł projektu
Rewitalizacja przemysłowej Wieży Ciśnień.
Projektodawca
Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji ul. Czempińska 2 64-000 Kościan
Lokalizacja projektu
Kościan, ul. Czempińska (obszar Wieża Ciśnień)
Cel projektu
Adaptacja istniejącego zabytkowego obiektu wieży ciśnień wraz z jej rozbudową ma na celu nadanie nowych funkcji – sportowo-rekreacyjnych, muzealnych (wystawienniczych), naukowo – dydaktycznych.
Opis projektu
Realizacja projektu zakłada powstanie obiektu turystyczno-rekreacyjnego. Najbardziej atrakcyjnymi elementami obiektu wieży ciśnień będą ściana wspinaczkowa oraz obserwatorium astronomiczne (wyposażone w teleskop, kamerę oraz sprzęt komputerowy z oprogramowaniem - umożliwiającym prowadzenie obserwacji nieba). Planowany obiekt wspinaczkowy składać się będzie z trzech części – ściany dużej dla młodzieży i dorosłych o powierzchni ok. 200 m ² , ściany bulderingowej o powierzchni ok. 25 m ² oraz ściany dla dzieci o powierzchni ok. 86 m ² . Ponadto powstanie punkt widokowy na panoramę miasta, część muzealna, salka konferencyjna (w części dobudowanej, mogąca również pełnić funkcję wystawienniczo-ekspozycyjną), obiekty sanitarne dla zwiedzających, pomieszczenie socjalne dla pracowników. Rozwój tego typu usług przyczyni się do rozszerzenia oferty rekreacyjnej miasta, wpłynie na zwiększenie ruchu turystycznego, a także wpłynie na ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży.
Harmonogram realizacji projektu
Rozpoczęcie – 2011 r. Zakończenie – 2011 r.
Wartość ogólna projektu w (zł) oraz źródła finansowania
2 100 000,00 zł
Zakłada się realizację projektu ze środków własnych przy wsparciu finansowym ze środków Unii Europejskiej w ramach WRPO w ramach priorytetu IV. Rewitalizacja obszarów problemowych – działania 4.2 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych

i powojkowych, a w przypadku niezyskania dofinansowania wykorzystanie dostępnych instrumentów finansowych w ramach inicjatywy JESSICA.

Rozdział 4. Plan finansowania inwestycji wpisanych do Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana na lata 2010 – 2015

W Programie Rewitalizacji określono obszary wsparcia, gdzie występuje nagromadzenie problemów przestrzennych, społecznych i gospodarczych. Osiągnięcie celów, jakie odnoszą się do konkretnych obszarów rewitalizacji wymaga uruchomienia znacznych środków finansowych na realizację poszczególnych zadań. Projekty będą realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, zakłady budżetowe gminy, związki wyznaniowe, przedsiębiorców oraz osoby prywatne. Ze względu na duże potrzeby w zakresie działań rewitalizacyjnych, a także ograniczone zasoby finansowe poszczególnych inwestorów, konieczne będzie korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania projektów. Poniżej przedstawiono niektóre z możliwych źródeł pozyskiwania funduszy.

4.1. JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)

JESSICA stanowi wspólną inicjatywę Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz Banku Rozwoju Rady Europy powstałą w 2006 r. Celem inicjatywy jest zapewnienie państwom członkowskim i organom zarządzającym dostosowanego do potrzeb rozwiązania w zakresie finansowania projektów dotyczących odnowy i rozwoju obszarów miejskich z wykorzystaniem odpowiedniej kombinacji kredytów oraz innych produktów finansowych. Oznacza to, że zasoby finansowe mogą być wielokrotnie wykorzystywane w celu wsparcia i przyspieszenia inwestycji na obszarach miejskich. Fundusze rozwoju obszarów miejskich będą wybierać i wspierać partnerstwo publiczno-prywatne i inne projekty miejskie, zapewniając im kredyty, środki kapitałowe lub gwarancje, ale nie dotacje. Poszczególne projekty będą mogły skorzystać częściowo ze wsparcia w formie instrumentów finansowych innych niż dotacje, udzielonego przez fundusze rozwoju obszarów miejskich i częściowo z dotacji publicznych (w tym z programów operacyjnych). W finansowaniu projektów mogą również uczestniczyć inne banki prywatne lub inwestorzy. Do FROM zostaną przesunięte środki, które dotychczas były przeznaczone w Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym, Priorytet IV – na działanie 4.1. Rewitalizacja obszarów miejskich. Promotorami projektów będą instytucje publiczne, miejskie lub

przedsiębiorstwa z sektora prywatnego, albo przedsiębiorstwa wspólne, z udziałem tych podmiotów w dowolnej kombinacji.

Wielkopolska jest pierwszym regionem w Polsce, który przyłączył się do inicjatywy JESSICA w zakresie wsparcia na rzecz trwałych inwestycji w obszarach miejskich.

4.2. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny – Priorytet IV rewitalizacja obszarów problemowych

Działania podejmowane w ramach priorytetu będą dotyczyły rewitalizacji zdegradowanych obszarów powojkowych i poprzemysłowych. Dotyczyć będą przedsięwzięć ukierunkowanych na pewne specyficzne potencjały rozwojowe. Są dziedziny, obszary, sektory oraz grupy mieszkańców, wymagające wsparcia dostosowanego do ich potrzeb, wzmacniającego ich wykorzystanie. Do najważniejszych z nich należą funkcje rozwojowe miast, rewitalizacja obszarów o niewłaściwym potencjale oraz wsparcie inicjatyw na rzecz rozwoju, wykorzystujących lokalny potencjał. W przypadku terenów poprzemysłowych i powojkowych istnieje możliwość uzyskania wsparcia finansowego w postaci dotacji. Zgodnie ze Szczegółowym Opiszem Priorytetów WRPO 2007-2013 maksymalny poziom dofinansowania kosztów kwalifikowalnych wynosi 75%, dla projektów podlegających pomocy publicznej – 50%. Środki dotacji w ramach WRPO pochodzą głównie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

4.3. Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest realizowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem strategicznym Programu jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym. Działania PO KL koncentrują się na obszarach zatrudnienia, edukacji, aktywizacji zawodowej, integracji społecznej oraz o budowy sprawnej administracji publicznej. Program Operacyjny Kapitał Ludzki ma na celu wzrost poziomu zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, wsparcie dla budowy struktur administracyjnych państwa oraz zwiększenie spójności społecznej i terytorialnej. Wszystkie działania realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki mają wpływać na zwiększenie konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości. Wdrażanie wyżej wymienionych celów odbywać się będzie poprzez realizację projektów miękkich, takich jak szkolenia, seminaria, programy rozwojowe,

doradztwo. Program Operacyjny Kapitał Ludzki składa się z 10 Priorytetów realizowanych na poziomie centralnym i regionalnym. Jest to więc jedno z głównych źródeł finansowania działań tzw.: „miękkich”, które przyczynią się do realizacji celów Programu w zakresie społeczno – edukacyjnym. Projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki będą komplementarne do przedsięwzięć w zakresie infrastruktury.

Opisane programy i inicjatywy będą stanowić główne źródła finansowania projektów w ramach Programu Rewitalizacji. Należy jednak wspomnieć, że istnieje znacznie więcej możliwości uzyskania wsparcia działań np.: poprzez programy ministerialne (zabytki, sport, infrastruktura), inne środki w ramach wsparcia z Unii Europejskiej czy też komercyjne pożyczki i kredyty.

Rozdział 5. System wdrażania oraz sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Programu

System wdrażania Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana będzie realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej (jako jednego z istotnych źródeł finansowania), formułę partnerstwa publiczno – prywatnego oraz projektów w ramach inicjatywy JESSICA. Korzystanie z zewnętrznych źródeł finansowania wiąże się ze spełnieniem szeregu wymagań formalnych stawianych przez Unię Europejską oraz prawo polskie. Konieczność przygotowania wszelkich potrzebnych dokumentów przed przystąpieniem do realizacji spoczywa na inwestorach. Miasto ze swojej strony będzie udzielać informacji na temat, jakie dokumenty należy przygotować.

5.1. Instytucja zarządzająca Programem Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana

Jednym z elementów niezbędnych do realizacji celów Programu Rewitalizacji jest wskazanie instytucji, która będzie odpowiedzialna za zarządzanie całością spraw związanych z otoczeniem rewitalizacji. Całość prac związanych z zebraniem potrzebnych materiałów i opracowaniem Programu została wykonana przez Wydział Gospodarki Przestrzennej i Mienia Gminnego Urzędu Miasta w Kościanie. Wskazanie Wydziału jako instytucji zarządzającej Programem Rewitalizacji zapewni kontynuację prac nad rozwojem idei rewitalizacji w mieście.

Zakres zadań Wydziału jako instytucji zarządzającej obejmuje przede wszystkim:

- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu, w tym w szczególności w zakresie zamówień publicznych, zasad konkurencji, ochrony środowiska, jak też zagwarantowanie przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- aktualizację Programu,
- dokonanie okresowej oceny realizacji założeń Programu.

Do właściwej realizacji swoich zadań instytucja zarządzająca może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji. Do udziału w posiedzeniach grup mogą być zapraszani przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, uczelni wyższych i organizacji pożytku publicznego.

5.2. Instytucja wdrażająca Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana

Instytucją wdrażającą Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych jest Urząd Miasta Kościana. Urząd jako instytucja wdrażająca Lokalny Program Rewitalizacji jest odpowiedzialny za:

- koordynację przepływu informacji pomiędzy inwestorami, organizacjami społecznymi i mieszkańcami miasta,
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
- w razie potrzeby aktualizację Programu,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

5.3. System monitorowania

Kluczowe znaczenie w stymulowaniu realizacji i bieżącym monitorowaniu Programu Rewitalizacji odgrywa Burmistrz Miasta oraz Rada Miejska. Monitoring będzie odbywał się za pośrednictwem instytucji zarządzającej Programem, której rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia nieskuteczności rozwiązań lub zmiany założeń. Ze względu na ramy czasowe Programu konieczny jest monitoring przynajmniej dwukrotny, w połowie okresu programowego i w roku 2015, w celu zbadania potrzeb i celowości kontynuacji Programu w obecnym kształcie.

5.4. Sposoby oceny PROMP-u oraz jego aktualizacji

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana jest dokumentem otwartym, który ma odzwierciedlać rzeczywiste priorytetowe działania, związane z rozwojem społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta oraz potrzeby lokalnej społeczności. W związku z tym dokument ten poddawany będzie systematycznej, okresowej analizie i ocenie oraz – w razie potrzeby – będzie aktualizowany.

Podstawowa ocena Programu będzie polegać na stwierdzeniu, ile z projektów zostało zrealizowanych. Dokładniejsza analiza skutków realizacji Programu będzie obejmować wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na sferę przestrzenną, społeczną i gospodarczą miasta, według określonych wskaźników. Aktualizacje do Programu mogą wynikać ze zmieniającej się, dynamicznej sytuacji gospodarczej i społecznej w mieście i odbywać się będą przy współpracy z partnerami społecznymi. Z kolei ocena formalna realizacji Programu należeć będzie do Burmistrza Miasta i Rady Miejskiej. Uwagi na temat przebiegu realizacji Programu mogą także zgłaszać partnerzy społeczni oraz inne zainteresowane podmioty.

5.5. Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji

Zadaniem działań informacyjnych i promocyjnych jest:

- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie gminy,
- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu dla wszystkich grup docelowych z terenu miasta,
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach,
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym,
- zapewnienie współpracy z instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie i realizowanie lokalnego programu rewitalizacji w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,
- wykorzystanie nowoczesnych źródeł przekazu i technologii, m.in. takich jak: Internet, poczta elektroniczna, elektroniczna archiwizacja dokumentów, w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji lokalnego programu rewitalizacji.

Informując o przebiegu realizacji Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana, dąży się do:

- przekazania mieszkańcom informacji na temat celów i problemów rewitalizacji miast,
- wyjaśnienia mieszkańcom korzyści płynących z procesu rewitalizacji, w zamian za tymczasowe zakłócenie normalnego rytmu życia i określony wysiłek, także finansowy,

- uzyskania partycypacji społeczności lokalnej w procesie rewitalizacji – wyrażania własnych opinii, aktywnego udziału w planowaniu kolejnych działań (zgłaszania projektów), udziału w realizacji i finansowaniu niektórych zadań rewitalizacyjnych,
- pobudzania mieszkańców i innych partnerów społecznych do przedstawiania własnych projektów, które mogłyby być współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

Wszelkie działania podejmowane w ramach PROMP – u będą uwzględniały specyficzne potrzeby grup docelowych w kwestii informacji oraz użytych instrumentów w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności. Grupami docelowymi Programu są:

- społeczeństwo – bezpośredni beneficjent – kształtowanie i informowanie opinii publicznej poprzez przekazywanie powszechnej wiedzy o działaniach Unii Europejskiej, o wdrażaniu i wykorzystaniu środków wspólnotowych, o korzyściach płynących z członkostwa, o budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, co przyczyni się do wyrażenia poparcia dla inwestycji,
- beneficjenci to osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy.

Szczególnie istotna jest potrzeba kształtowania pozytywnego wizerunku Programu Rewitalizacji. Za jego pośrednictwem należy kształtować świadomość w zakresie problematyki związanej z rewitalizacją oraz możliwości pozyskania środków pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej dla jednostek samorządu terytorialnego oraz innych potencjalnych beneficjentów.

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją PROMP-u, będą stosowane m.in. następujące środki i instrumenty:

- wizytacje projektów, ekspozycje projektów – mogą stanowić skuteczne metody prezentacji osiągnięć w zakresie inicjatyw z wykorzystaniem środków unijnych,
- przeprowadzanie okresowych badań ankietowych,
- informowanie o projektach i ich promocja przez beneficjentów – dbanie o przekazywanie odpowiedniej wiedzy beneficjentom z terenu miasta, odpowiedzialnych za spełnienie wymogów w tym zakresie,
- oficjalna witryna internetowa miasta – informacje o postępach w realizacji poszczególnych projektów, będą publikowane na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje będą pochodzić prosto od inwestorów realizujących projekty,

- współpraca z mediami – publikacje prasowe, zorganizowanie konferencji oraz ogłoszenia to kluczowe źródła przekazu wszelkich informacji o realizacji PROMP, w szczególności w odniesieniu do opinii publicznej.

Dotychczasowa współpraca pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi jest podstawą niniejszego dokumentu. Jednak biorąc pod uwagę, że PROMP dla miasta Kościana nie jest opracowaniem zamkniętym, należy kontynuować współpracę przy działaniach rewitalizacyjnych zarówno z dotychczasowymi partnerami, jak również z nowymi, którzy zachęteni efektami zrealizowanych projektów, zechcą się włączyć w przekształcanie struktury miasta.

Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych dla miasta Kościana powstał przy udziale partnerów społecznych, a jego rezultatem ma być podniesienie jakości życia mieszkańców Kościana. Na etapie przygotowania, realizacji oraz monitoringu Programu mogą pojawić się pytania, opinie lub inne reakcje społeczeństwa dotyczące działań podejmowanych przez Urząd Miejski czy też przedsiębiorców. Dlatego bardzo ważną rolę w komunikacji społecznej pełnią zadania z zakresu public relations. Informacja do otoczenia na temat podejmowanej aktywności oraz pozytywne kreowanie wizerunku Programu wpływa na zwiększenie świadomości społecznej w zakresie rewitalizacji oraz przychylne nastawienie do konkretnych inwestycji. Informacje dla partnerów społecznych powinny pokazywać w sposób przystępny i zrozumiały przyczyny podejmowanych działań rewitalizacyjnych, a także spodziewane korzyści, jakie odniosą wybrane tereny w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Obowiązek rzetelnego informowania zainteresowanych rewitalizacją podmiotów spoczywa na Wydziale Gospodarki Przestrzennej i Mienia Gminnego oraz Wydziale Promocji i Funduszy Pomocowych Urzędu Miejskiego Kościana. Jednakże, aby Wydziały mogły prowadzić zadania z zakresu public relations niezbędna jest współpraca z inwestorami w ciągu trwania całego procesu inwestycyjnego w celu gromadzenia istotnych informacji, ich przetwarzania i dostarczania opinii publicznej.

Załączniki do Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych Miasta Kościana na lata 2010 – 2015

Załącznik nr 1 Kwestionariusz ankiety

Załącznik nr 2 Stwierdzenie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana na lata 2010 – 2015

Zał. Nr 1 Kwestionariusz ankiety.

Szanowni Państwo!

Urząd Miasta Kościana rozpoczął pracę nad przygotowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Rewitalizacja – są to kompleksowe, wieloletnie i zintegrowane działania w sferze materialnej, gospodarczej i społecznej prowadzące do wyprowadzenie określonego zdegradowanego terenu ze stanu kryzysowego. Rewitalizacja to nie tylko remont zdewastowanych budynków, ale również szereg działań prowadzących do ożywienia gospodarczego oraz szeroki wachlarz inicjatyw prowadzących do rozwiązywania problemów społecznych, walki z patologiami i bezrobociem. Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który określa kierunki działań rewitalizacyjnych. Umieszczenie zadania w tym dokumencie jest jednym z elementów niezbędnych do złożenia wniosku na pozyskiwanie m.in. środków europejskich na działania związane z rewitalizacją. **Poznanie Państwa zdania w kwestii rewitalizacji Miasta Kościana pozwoli na sformułowanie programu możliwie bliskiego oczekiwaniom mieszkańców miasta!!**

**KWESTIONARIUSZ ANKIETY NA POTRZEBY LOKALNEGO PROGRAMU
REWITALIZACJI.**

Pyt. 1. Czy słyszał Pani/Pan wcześniej o rewitalizacji?

TAK

NIE

Pyt. 2. Czy Pani/Pan uważa, że Kościan potrzebuje rozwiązania dla terenów problemowych w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej w postaci Lokalnego Programu Rewitalizacji?

TAK

NIE

Pyt. 3. Który z podanych poniżej terenów Pani/Pana zdaniem należałoby objąć programem rewitalizacji (można wskazać więcej niż jeden):

1. Teren po byłych zakładach tytoniowych przy ul. Surzyńskiego (NETTO)
2. Łazienki
3. Teren po byłej rzeźni
4. Wały Żegockiego
5. Rynek i okoliczne ulice
6. Dworzec PKP i ul. Dworcowa
7. Teren MZGMiD przy ul. Bączkowskiego
8. Wieża ciśnień
9. Inne (jakie?)

.....
.....
.....

Pyt. 4. Który z wybranych przez Panią/Pana terenów jest najbardziej zdegradowany i powinien być poddany rewitalizacji w pierwszej kolejności?

.....
.....

Dlaczego?

.....
.....

Pyt. 5. Jaki związek łączy Panią/Pana z wymienionym terenem?(można wskazać kilka odpowiedzi):

1. miejsce zamieszkania
2. miejsce pracy
3. miejsce prowadzenia działalności gospodarczej
4. miejsce korzystania z usług
5. nic mnie nie łączy
6. Inne (jakie?)

.....

.....

Pyt. 6. Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na jednym wskazanym przez Panią/Pana obszarze rewitalizacji.

L.p.	Wyszczególnienie	Niska	Średnia	Wysoka
1.	Estetyka otoczenia			
2.	Poczucie bezpieczeństwa			
3.	Dostępność komunikacyjna			
4.	Dostępność usług, handlu, edukacji			

Pyt. 7. Jakie problemy i z jakim nasileniem występują Pana/Pani zdaniem na wskazanym przez Panią/Pana terenie?

L.p.	Wyszczególnienie	Brak problemu	Niskie zagrożenie problemem	Średnie zagrożenie problemem	Wysokie zagrożenie problemem
1.	Przestępczość				
2.	Bezrobocie				
3.	Bieda				
4.	Alkoholizm				
5.	Niski poziom wykształcenia mieszkańców				
6.	Narkomania				
7.	Starzenie się mieszkańców				
8.	Wysoka degradacja środowiska (tereny przemysłowe)				
9.	Niska poziom przedsiębiorczości				
10.	Niska wartość zasobów mieszkaniowych				
11.	Niski poziom wydajności energetycznej budynków				

Pyt. 8. Co Pana/Pani zdaniem mogłoby ożywić wymieniony przez Panią/Pana jako najbardziej zaniedbany obszar? Jakie działania władz, jakie inwestycje, jakie pomysły?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

METRYKA:

M1. Miejsce zamieszkania:

1.Kościan (proszę podać ulicę/osiedle ale bez numeru ani nazwiska).....

2. Inna miejscowość (jaka?)

M2. Płeć:

- 1.Kobieta
2.Mężczyzna

M3. Wiek:

<20 lat	21 – 30 lat	31 – 40 lat	41 – 50 lat	51 – 60 lat	61 i więcej

M4. Wykształcenie:

Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe

SERDECZNIE DZIĘKUJEMY ZA CZAS POŚWIĘCONY NA WYPEŁNIENIE ANKIETY!!!

Załącznik nr 2 Stwierdzenie braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana na lata 2010 – 2015.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu**

12 11 2009
Poznań,

RDOŚ-30-OO.III-6617-129/09/pw

za dowodem doręczenia

Pan Michał Jurga
Burmistrz Miasta Kościana
Al. Kościuszki 22
64-000 Kościan

Dotyczy: stwierdzenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana”.

Nawiązując do pisma z dnia 24.08.2009 r., znak: GM – 731/01/09, uzupełnionego pismami: z dnia 25.09.2009 r., znak: GM – 731/01/09, z dnia 08.10.2009 r., znak: GM – 731/01/09 oraz z dnia 15.10.2009 r., znak: GM – 731/01/09, w sprawie stwierdzenia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana” informuję, że zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione w art. 46 ustawy, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 (w tym przypadku z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska), organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Z informacji przedstawionych w ww. pismach wynika, że projekt „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana” nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zatem nie kwalifikuje się do projektów dokumentów wymienionych w art. 47 ustawy. Ponadto, z załącznika do pisma z dnia 24.08.2009 r., znak: GM – 731/01/09 wynika, iż planowane działania dotyczą zmiany sposobu użytkowania wodociągowej wieży ciśnień na cele muzeum i obiektu sportowego oraz przebudowy, modernizacji i adaptacji zabudowań poprzemysłowych przy ul. Dworcowej 2 na funkcje usługowe, handlowe i mieszkalne. Planowane jest także stworzenie kompleksu usługowo-handlowego „Stary Monopol” na terenach magazynowych przy ul. Surzyńskiego. Pismem z dnia 08.10.2009 r., znak: GM – 731/01/09 określono kolejne działania, które zostaną zrealizowane w ramach Programu. Przedsięwzięcia te dotyczą kompleksowej rewitalizacji kościoła Świętego Ducha wraz z jego otoczeniem, a także przebudowy, modernizacji i adaptacji na funkcje usługowe obiektów po starej kępielni przy Al. Koszewskiego. W piśmie z dnia 15.10.2009 r., znak: GM – 731/01/09 poinformowano, iż Programem rewitalizacji objęty będzie także obszar śródmieścia miasta Kościana. Z załącznika do ww. pisma wynika, iż planowane działania na tym obszarze dotyczą zagospodarowania zaniedbanych terenów i przestrzeni publicznych, w tym m.in. plantów kościańskich, a także przebudowy, modernizacji i adaptacji na funkcje usługowe, w tym gastronomiczne i hotelarskie, zabudowań po dawnej spółdzielni inwalidów.

Ponadto, w ww. pismach stwierdzono, iż nie wystąpią oddziaływania skumulowane i transgraniczne oraz zagrażające środowisku i zdrowiu ludzi, które wynikałyby z realizacji planowanych działań.

Biorąc pod uwagę, iż miasto Kościan zlokalizowane jest poza obszarami chronionymi na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220), a planowane działania realizowane będą w obrębie zabudowy miasta Kościana w odległości co najmniej 0,7 km od obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Wielki Łęg Obrzański” oraz w odległości co najmniej 7,2 km od obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Zbiornik Wonieść” nie przewiduje się ich negatywnego wpływu na siedliska przyrodnicze i gatunki, dla których

ochrony zostały wyznaczone ww. obszary Natura 2000, pogorszenia integralności ww. obszarów oraz wpływu na ich powiązania z innymi obszarami. W związku z powyższym, projekt „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana” nie zalicza się także do projektów dokumentów, o których jest mowa w art. 46 pkt 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt „Programu Rewitalizacji Obszarów Miejskich i Poprzemysłowych miasta Kościana” nie kwalifikuje się do projektów dokumentów wymienionych w art. 46 i 47 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, dlatego nie wymaga on przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska
Grzegorz...

